

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 5. junija 2023*

Kazalo

Pravni okvir	5
Pravo Unije	5
Pogodba EU	5
Listina	6
SUVP	7
Poljsko pravo	10
Ustava	10
Spremenjeni zakon o vrhovnem sodišču	11
Spremenjeni zakon o splošnih sodiščih	14
Spremenjeni zakon o upravnih sodiščih	16
Prehodne določbe v zakonu o spremembah	17
Predhodni postopek	17
Postopek pred Sodiščem	18
Tožba	18
Pristojnost Sodišča, pravna država in neodvisnost sodstva ter primarnost prava Unije	19
Ohranitev predmeta spora	23
Četrty očitok	23
Trditve strank	23

* Jezik postopka: poljščina.

Presoja Sodišča	24
Tretji očitke	26
Trditve strank	26
Presoja Sodišča	30
– Uvodne ugotovitve	30
– Prvi del tretjega očitka	31
– Drugi del tretjega očitka	37
Prvi očitke	38
Trditve strank	38
Presoja Sodišča	41
– Dopustnost	41
– Vsebinska presoja	42
Drugi očitke	47
Trditve strank	47
Presoja Sodišča	52
– Dopustnost	52
– Vsebinska presoja	53
Peti očitke	58
Trditve strank	58
Presoja Sodišča	60
– Uvodne ugotovitve	60
– Uporaba SUVP	61
– Uporaba člena 7 in člena 8(1) Listine	63
– Domnevna kršitev določb člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9(1) SUVP ter člena 7 in člena 8(1) Listine	63
Stroški	72

„Neizpolnitev obveznosti države – Člen 19(1), drugi pododstavek, PEU – Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Pravna država – Učinkovito sodno varstvo na področjih, ki jih ureja pravo Unije – Neodvisnost sodnikov – Člen 267 PDEU – Možnost, da se Sodišču postavi vprašanje za predhodno odločanje – Primarnost prava Unije – Pristojnosti v zvezi z odvzemom kazenske imunitete sodnikov ter v zvezi z delovnim pravom, pravom socialne varnosti in upokojevanjem sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska), ki so podeljene disciplinskemu senatu tega sodišča – Prepoved, da bi nacionalna sodišča podvomila o legitimnosti sodišč in ustavnih organov ali da bi ugotavljala ali presojala zakonitost imenovanja sodnikov ali njihovih pristojnosti za opravljanje sodniške funkcije – Preverjanje sodnika, ali so izpolnjene nekatere zahteve v zvezi z obstojem neodvisnega in nepristranskega ter z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča, ki je bilo opredeljeno kot ‚disciplinska kršitev‘ – Izključna pristojnost za presojo vprašanj v zvezi z neobstojem neodvisnosti sodišča ali sodnika, podeljena senatu za izredni nadzor in javne zadeve Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) – Člena 7 in 8 Listine o temeljnih pravicah – Pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov – Uredba (EU) 2016/679 – Člen 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), in člen 6(3), drugi pododstavek – Člen 9(1) – Občutljivi podatki – Nacionalna ureditev, ki sodnikom nalaga, da podajo izjavo o svojem članstvu v združenjih, ustanovah ali političnih strankah in o funkcijah, ki jih opravljajo v njih, ter določa objavo podatkov iz teh izjav na spletu“

V zadevi C-204/21,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 258 PDEU, vložene 1. aprila 2021,

Evropska komisija, ki jo zastopata K. Herrmann in P. J. O. Van Nuffel, agenta,

tožeča stranka,

ob intervenciji:

Kraljevine Belgije, ki jo zastopajo M. Jacobs, C. Pochet in L. Van den Broeck, agentke,

Kraljevine Danske, ki so jo sprva zastopale V. Pasternak Jørgensen, M. Søndahl Wolff in L. Teilgård, nato J. F. Kronborg, V. Pasternak Jørgensen in M. Søndahl Wolff, agentke,

Kraljevine Nizozemske, ki jo zastopajo M. K. Bulterman, J. Langer, M. A. M. de Ree in C. S. Schillemans, agenti,

Republike Finske, ki jo zastopa H. Leppo, agentka,

Kraljevine Švedske, ki jo zastopajo H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev in O. Simonsson, agenti,

intervenientke,

proti

Republiki Poljski, ki jo zastopajo B. Majczyna, J. Sawicka, K. Straś in S. Żyrek, agenti,

tožena stranka,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, L. Bay Larsen, podpredsednik, A. Arabadjiev, predsednik senata, A. Prechal (poročevalka), predsednica senata, E. Regan, predsednik senata, L. S. Rossi, predsednica senata, M. Ilešič, N. Piçarra, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, sodniki, I. Ziemele, sodnica, J. Passer, Z. Csehi, sodnika, in O. Spineanu-Matei, sodnica,

generalni pravobranilec: A. M. Collins,

sodna tajnica: M. Siekierzyńska, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 28. junija 2022,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 15. decembra 2022

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Evropska komisija s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da:
 - Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 42a(1) in (2) in člen 55(4) ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zakon o organizaciji splošnih sodišč) z dne 27. julija 2001 (Dz. U., št. 98, pozicija 1070), kakor je bil spremenjen z ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (zakon o spremembah zakona o organizaciji splošnih sodišč, zakona o vrhovnem sodišču in nekaterih drugih zakonov) z dne 20. decembra 2019 (Dz. U. 2020, pozicija 190) (v nadaljevanju: zakon o spremembah) (tako spremenjeni zakon je v nadaljevanju: spremenjeni zakon o splošnih sodiščih), člen 26(3) in člen 29(2) in (3) ustawa o Sądzie Najwyższym (zakon o vrhovnem sodišču) z dne 8. decembra 2017 (Dz. U. 2018, pozicija 5), kakor je bil spremenjen z zakonom o spremembah (v nadaljevanju: spremenjeni zakon o vrhovnem sodišču), člen 5(1a) in (1b) ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (zakon o organizaciji upravnih sodišč) z dne 25. julija 2002 (Dz. U. 153, pozicija 1269), kakor je bil spremenjen z zakonom o spremembah (v nadaljevanju: spremenjeni zakon o upravnih sodiščih), ter člen 8 zakona o spremembah, na podlagi katerih je vsem nacionalnim sodiščem prepovedano preveriti, ali so izpolnjene zahteve Evropske unije po neodvisnem in nepristranskem ter z zakonom predhodno ustanovljenem sodišču, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) z vidika sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, ki se nanaša na člen 6(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP), ter na podlagi člena 267 PDEU in načela primarnosti prava Unije;
 - Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 26(2) in od (4) do (6) ter člen 82, od (2) do (5), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču ter člen 10 zakona o spremembah, ki določajo izključno pristojnost Izba Kontroli Nadzwycajnej i Spraw Publicznych (senat za izredni nadzor in javne zadeve) pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) (v nadaljevanju: senat za izredni nadzor in javne zadeve) za obravnavanje očitkov in pravnih vprašanj, ki se nanašajo na neobstoje neodvisnosti sodišča ali sodnika, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na

podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine ter na podlagi člena 267 PDEU in načela primarnosti prava Unije;

- Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 107(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih ter člen 72(1), točke od 1 do 3, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, ki omogočata, da se preverjanje izpolnjevanja zahtev Unije po neodvisnem in nepristranskem ter z zakonom predhodno ustanovljenem sodišču opredeli kot „disciplinska kršitev“, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine in na podlagi člena 267 PDEU;
- Republika Poljska s tem, da je pristojnost za odločanje v zadevah, ki imajo neposreden vpliv na status in opravljanje funkcij sodnika in pomožnega sodnika, kot so na eni strani predlogi za izdajo dovoljenja za začetek kazenskega postopka zoper sodnike in pomožne sodnike ali za odvzem njihove prostosti ter na drugi strani zadeve s področja delovnega prava in prava socialne varnosti v zvezi s sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in zadeve, ki se nanašajo na upokožitev teh sodnikov, prenesla na Izba Dyscyplinarna (disciplinski senat) pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) (v nadaljevanju: disciplinski senat), katerega neodvisnost in nepristranskost nista zagotovljeni, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU;
- je Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 88a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, člen 45(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in člen 8(2) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih, kršila pravico do spoštovanja zasebnega življenja in pravico do varstva osebnih podatkov iz člena 7 in člena 8(1) Listine ter iz člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9(1) Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL 2016, L 119, str. 1) (v nadaljevanju: SUVP).

Pravni okvir

Pravo Unije

Pogodba EU

2 Člen 2 PEU določa:

„Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin. Te vrednote so skupne vsem državam članicam v družbi, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških.“

3 Člen 4 PEU določa:

„1. Države članice v skladu s členom 5 ohranijo vse pristojnosti, ki niso s Pogodbama dodeljene Uniji.

2. Unija spoštuje enakost držav članic pred Pogodbama kot tudi njihovo nacionalno identiteto, ki je neločljivo povezana z njihovimi temeljnimi političnimi in ustavnimi strukturami, vključno z regionalno in lokalno samoupravo. Spoštuje njihove temeljne državne funkcije, zlasti zagotavljanje ozemelske celovitosti, vzdrževanje javnega reda in varovanje nacionalne varnosti. Zlasti nacionalna varnost ostaja v izključni pristojnosti vsake države članice.

3. Unija in države članice se na podlagi načela lojalnega sodelovanja medsebojno spoštujejo in si pomagajo pri izpolnjevanju nalog, ki izhajajo iz Pogodb.

Države članice sprejemajo vse splošne ali posebne ukrepe, potrebne za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz Pogodb ali aktov institucij Unije.

Države članice podpirajo Unijo pri izpolnjevanju njenih nalog in se vzdržijo vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili uresničevanje ciljev Unije.“

4 Člen 5(1) in (2) PEU določa:

„1. Za razmejitev pristojnosti Unije velja načelo prenosa pristojnosti. Za izvajanje pristojnosti Unije veljata načeli subsidiarnosti in sorazmernosti.

2. V skladu z načelom prenosa pristojnosti Unija deluje le v mejah pristojnosti, ki so jih s Pogodbama nanjo prenesle države članice za uresničevanje ciljev, določenih v Pogodbah. Države članice ohranijo vse pristojnosti, ki niso s Pogodbama dodeljene Uniji.“

5 Člen 19(1) PEU določa:

„Sodišče Evropske unije sestavljajo Sodišče, Splošno sodišče in specializirana sodišča. Zagotavlja upoštevanje prava pri razlagi in uporabi Pogodb.

Države članice vzpostavijo pravna sredstva potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije.“

Listina

6 Člen 7 Listine določa:

„Vsakdo ima pravico do spoštovanja svojega zasebnega in družinskega življenja, stanovanja ter komunikacij.“

7 Člen 8 Listine določa:

„1. Vsakdo ima pravico do varstva osebnih podatkov, ki se nanj nanašajo.

2. Osební podatki se morajo obdelovati pošteno, za določene namene in na podlagi privolitve prizadete osebe ali na drugi legitimni podlagi, določeni z zakonom. [...]

[...]“.

- 8 Člen 47 Listine, naslovljen „Pravica do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča“, določa:

„Vsakdo, ki so mu kršene pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, ima pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem v skladu s pogoji, določenimi v tem členu.

Vsakdo ima pravico, da o njegovi zadevi pravično, javno in v razumnem roku odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče. [...]

[...]“.

- 9 Člen 52(1) Listine določa:

„Kakršno koli omejevanje uresničevanja pravic in svoboščin, ki jih priznava ta listina, mora biti predpisano z zakonom in spoštovati bistveno vsebino teh pravic in svoboščin. Ob upoštevanju načela sorazmernosti so omejitve dovoljene samo, če so potrebne in če dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali če so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih.“

SUVP

- 10 V uvodnih izjavah 4, 10, 16, 20, 39 in 51 SUVP je navedeno:

„(4) Obdelava osebnih podatkov bi morala biti oblikovana tako, da služi ljudem. Pravica do varstva osebnih podatkov ni absolutna pravica; v skladu z načelom sorazmernosti jo je treba obravnavati glede na vlogo, ki jo ima v družbi, in jo uravnotežiti z drugimi temeljnimi pravicami. Ta uredba spoštuje vse temeljne pravice in upošteva svoboščine in načela, priznana z Listino, kakor so zajeta v Pogodbah, zlasti spoštovanje zasebnega in družinskega življenja, stanovanja in komunikacij, varstvo osebnih podatkov, svobodo misli, vesti in vere, svobodo izražanja in obveščanja, svobodo gospodarske pobude, pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča ter kulturno, versko in jezikovno raznolikost.

[...]

(10) Za zagotovitev dosledne in visoke ravni varstva posameznikov ter odstranitev ovir za prenos osebnih podatkov v Uniji bi morala biti raven varstva pravic in svoboščin posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov enaka v vseh državah članicah. V vsej Uniji bi bilo treba zagotoviti dosledno in enotno uporabo pravil za varstvo temeljnih pravic in svoboščin posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov. Kar zadeva obdelavo osebnih podatkov z namenom izpolnjevanja pravne obveznosti, za opravljanje naloge, ki se izvaja v javnem interesu, ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu, bi morale biti državam članicam dovoljeno ohraniti ali uvesti nacionalne določbe za podrobnejšo opredelitev uporabe pravil iz te uredbe. [...] Tudi ta uredba državam članicam daje manevrski prostor za podrobnejšo opredelitev njenih pravil, tudi glede obdelave posebnih vrst osebnih podatkov („občutljivi podatki“). V tem obsegu ta uredba ne izključuje prava držav članic, s katerim so opredeljene okoliščine posebnih primerov obdelave, vključno s podrobnejšo določitvijo pogojev, pod katerimi je obdelava osebnih podatkov zakonita.

[...]

- (16) Ta uredba se ne uporablja za vprašanja varstva temeljnih pravic in svoboščin ali prostega pretoka osebnih podatkov, povezana z dejavnostmi, ki ne spadajo na področje uporabe prava Unije, kot so dejavnosti v zvezi z nacionalno varnostjo. Ta uredba se ne uporablja za obdelavo osebnih podatkov s strani držav članic pri izvajanju dejavnosti v zvezi s skupno zunanjo in varnostno politiko Unije.

[...]

- (20) Ker se ta uredba med drugim uporablja za dejavnosti sodišč in drugih pravosodnih organov, bi lahko v pravu Unije ali pravu držav članic podrobneje določili dejanja obdelave in postopke obdelave v zvezi z obdelavo osebnih podatkov s strani sodišč in drugih pravosodnih organov. Pristojnost nadzornih organov ne bi smela obsegati obdelave osebnih podatkov, kadar sodišča delujejo kot sodni organ, da se zaščiti neodvisnost sodstva pri opravljanju sodnih nalog, vključno z odločanjem. Omogočeno bi moralo biti, da se nadzor takih dejanj obdelave podatkov zaupa posebnim organom v okviru sodnega sistema države članice, ki naj bi zlasti zagotovili upoštevanje pravil te uredbe, izboljšali ozaveščenost delavcev v sodstvu glede njihovih obveznosti na podlagi te uredbe in obravnavali pritožbe v zvezi s takimi dejanji obdelave podatkov.

[...]

- (39) [...] posebni nameni, za katere se osebni podatki obdelujejo, bi morali biti izrecni in zakoniti ter določeni v času zbiranja osebnih podatkov. Osebni podatki bi morali biti ustrezni, relevantni in omejeni na to, kar je potrebno za namene, za katere se obdelujejo. [...] Osebni podatki bi se lahko obdelali le, če namena obdelave ne bi bilo mogoče razumno doseči z drugimi sredstvi. [...]

[...]

- (51) Posebno varstvo si zaslužijo osebni podatki, ki so po svoji naravi posebej občutljivi z vidika temeljnih pravic in svoboščin, saj bi lahko okoliščine njihove obdelave resno ogrozile temeljne pravice in svoboščine. [...] Takšni osebni podatki se ne bi smeli obdelovati, razen če je obdelava dovoljena v posebnih primerih iz te uredbe, pri čemer je treba upoštevati, da se lahko v pravu držav članic opredelijo posebne določbe o varstvu podatkov, s katerimi se prilagodi uporaba pravil iz te uredbe zaradi izpolnjevanja pravne obveznosti ali zaradi izvajanja naloge v javnem interesu ali izvajanja javne oblasti, dodeljene upravljavcu. Poleg posebnih zahtev za takšno obdelavo bi morala veljati splošna načela in druga pravila iz te uredbe, zlasti glede pogojev zakonite obdelave. Izrecno bi morala biti določena odstopanja od splošne prepovedi obdelave takšnih posebnih vrst osebnih podatkov, med drugim kadar posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, da izrecno privolitev, ali glede posebnih potreb, zlasti kadar se obdelava izvaja v okviru zakonitih dejavnosti nekaterih združenj ali ustanov, katerih namen je omogočiti uresničevanje temeljnih svoboščin.“

- 11 Člen 1 SUVVP, naslovljen „Predmet urejanja in cilji“, v odstavku 2 določa:

„Ta uredba varuje temeljne pravice in svoboščine posameznikov ter zlasti njihovo pravico do varstva osebnih podatkov.“

12 Člen 2 SUVP, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„1. Ta uredba se uporablja za obdelavo osebnih podatkov, ki se v celoti ali delno izvaja z avtomatiziranimi sredstvi, in za obdelavo osebnih podatkov, ki so del zbirke ali so namenjeni oblikovanju dela zbirke, ki se ne izvaja z avtomatiziranimi sredstvi.

2. Ta uredba se ne uporablja za obdelavo osebnih podatkov:

(a) v okviru dejavnosti zunaj področja uporabe prava Unije;

(b) s strani držav članic, kadar izvajajo dejavnosti, ki spadajo na področje uporabe poglavja 2 naslova V PEU;

[...]“.

13 Člen 4 SUVP, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„V tej uredbi:

(1) ‚osebni podatki‘ pomeni katero koli informacijo v zvezi z določenim ali določljivim posameznikom (v nadaljnjem besedilu: posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki); določljiv posameznik je tisti, ki ga je mogoče neposredno ali posredno določiti, zlasti z navedbo identifikatorja, kot je ime, identifikacijska številka, podatki o lokaciji, spletni identifikator, ali z navedbo enega ali več dejavnikov, ki so značilni za fizično, fiziološko, genetsko, duševno, gospodarsko, kulturno ali družbeno identiteto tega posameznika;

(2) ‚obdelava‘ pomeni vsako dejanje ali niz dejanj, ki se izvaja v zvezi z osebnimi podatki ali nizi osebnih podatkov z avtomatiziranimi sredstvi ali brez njih, kot je zbiranje, beleženje, urejanje, strukturiranje, shranjevanje, prilagajanje ali spreminjanje, priklic, vpogled, uporaba, razkritje s posredovanjem, razširjanje ali drugačno omogočanje dostopa, prilagajanje ali kombiniranje, omejevanje, izbris ali uničenje;

[...]

(7) ‚upravitelj‘ pomeni fizično ali pravno osebo, javni organ, agencijo ali drugo telo, ki samo ali skupaj z drugimi določa namene in sredstva obdelave; kadar namene in sredstva obdelave določa pravo Unije ali pravo države članice, se lahko upravitelj ali posebna merila za njegovo imenovanje določijo s pravom Unije ali pravom države članice;

[...]“.

14 Člen 6 SUVP, naslovljen „Zakonitost obdelave“, v odstavkih 1 in 3 določa:

„1. Obdelava je zakonita le in kolikor je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:

[...]

(c) obdelava je potrebna za izpolnitev zakonske obveznosti, ki velja za upravitelja;

[...]

(e) obdelava je potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu;

[...]

3. Podlaga za obdelavo iz točk (c) in (e) odstavka 1 je določena v skladu s:

(a) pravom Unije; ali

(b) pravom države članice, ki velja za upravljavca.

Namen obdelave se določi v navedeni pravni podlagi ali pa je v primeru obdelave iz točke (e) odstavka 1 potreben za opravljanje naloge, ki se izvaja v javnem interesu, ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu. [...] Pravo Unije ali pravo države članice izpolnjuje cilj javnega interesa in je sorazmerno z zakonitim ciljem, za katerega si prizadeva.“

15 Člen 9 SUVP, naslovljen „Obdelava posebnih vrst osebnih podatkov“, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Prepovedani sta obdelava osebnih podatkov, ki razkrivajo rasno ali etnično poreklo, politično mnenje, versko ali filozofsko prepričanje ali članstvo v sindikatu, in obdelava genskih podatkov, biometričnih podatkov za namene edinstvene identifikacije posameznika, podatkov v zvezi z zdravjem ali podatkov v zvezi s posameznikovim spolnim življenjem ali spolno usmerjenostjo.

2. Odstavek 1 se ne uporablja, če velja eno od naslednjega:

[...]

(g) obdelava je potrebna iz razlogov bistvenega javnega interesa na podlagi prava Unije ali prava države članice, ki je sorazmerno z zastavljenim ciljem, spoštuje bistvo pravice do varstva podatkov ter zagotavlja ustrezne in posebne ukrepe za zaščito temeljnih pravic in interesov posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki;

[...]“.

Poljsko pravo

Ustava

16 Člen 45(1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (ustava Republike Poljske) (v nadaljevanju: ustava) določa:

„Vsakdo ima pravico, da o njegovi zadevi pravično, javno in v razumnem roku odloča pristojno, neodvisno in nepristransko sodišče.“

17 V skladu s členom 179 ustave sodnike na predlog Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet, Poljska) (v nadaljevanju: KRS) za nedoločen čas imenuje predsednik Republike.

18 Člen 186(1) ustave določa:

„[KRS] je varuh neodvisnosti sodišč in sodnikov.“

19 Člen 187 ustave določa:

„1. [KRS] sestavljajo:

- (1) prvi predsednik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], minister za pravosodje, predsednik [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče, Poljska)] in oseba, ki jo imenuje predsednik Republike,
- (2) petnajst članov, izvoljenih izmed sodnikov [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], splošnih sodišč, upravnih sodišč in vojaških sodišč,
- (3) štirje člani, ki jih izvoli [Sejm (spodnji dom parlamenta, Poljska)] izmed poslancev spodnjega doma, in dva člana, ki ju izvoli senat izmed senatorjev.

[...]

3. Mandat izvoljenih članov [KRS] traja štiri leta.

4. Ureditev, področje delovanja in način dela [KRS] ter način izvolitve njegovih članov so določeni z zakonom.“

Spremenjeni zakon o vrhovnem sodišču

20 Z zakonom o vrhovnem sodišču sta bila pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ustanovljena nova senata, in sicer na eni strani disciplinski senat in na drugi strani senat za izredni nadzor in javne zadeve.

21 Z zakonom o spremembah, ki je začel veljati 14. februarja 2020, je bil zakon o vrhovnem sodišču spremenjen med drugim tako, da so bili v člen 26 vstavljeni novi odstavki od 2 do 6, v člen 27(1) navedenega zakona je bila vstavljena nova točka 1a, v člen 45 je bil vstavljen nov odstavek 3, v člen 82 tega zakona so bili vstavljeni novi odstavki od 2 do 5, člena 29 in 72(1) pa sta bila spremenjena.

22 Člen 26, od (2) do (6), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču določa:

„2. Senat za izredni nadzor in javne zadeve je pristojen za odločanje o predlogih ali izjavah v zvezi z izločitvijo sodnika ali določitvijo sodišča, pred katerim mora potekati postopek, vključno z očitki, ki se nanašajo na neobstoje neodvisnosti sodišča ali sodnika. Sodišče, ki odloča v zadevi, nemudoma pošlje predlog predsedniku senata za izredni nadzor in javne zadeve, da se ta predlog obravnava v skladu s pravili, ki jih določajo posebne določbe. Predložitev predloga predsedniku senata za izredni nadzor in javne zadeve ne prekine postopka, ki teče.

3. Predlog iz odstavka 2 se ne obravnava, če se nanaša na ugotovitev ali presojo zakonitosti imenovanja sodnika ali njegove legitimnosti za opravljanje sodniške funkcije.

4. Senat za izredni nadzor in javne zadeve je pristojen za odločanje o pravnih sredstvih, s katerimi se predlaga ugotovitev nezakovitosti pravnomočnih sodb [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], splošnih sodišč, vojaških sodišč in upravnih sodišč, vključno s sodbami [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)], gre pri nezakovitosti za to, da se podvomi o statusu osebe, imenovane na sodniško mesto, ki je odločala v zadevi.

5. Določbe v zvezi z ugotovitvijo nezakovitosti pravnomočne sodbe se smiselno uporabljajo za postopke v zadevah iz odstavka 4, določbe v zvezi z obnovo sodnega postopka, končanega s pravnomočno sodbo, pa se uporabljajo za kazenske zadeve. *Prima facie* dokaz o verjetnosti ali nastanku škode, povzročene z razglasitvijo sodbe, ki je predmet pravnega sredstva, ni potreben.

6. Pravno sredstvo, s katerim se predlaga ugotovitev nezakovitosti pravnomočne sodbe, iz odstavka 4 se lahko pri senatu za izredni nadzor in javne zadeve vloži, ne da bi o njem prej odločalo sodišče, ki je izreklo izpodbijano sodbo, tudi če stranka ni izčrpala pravnih sredstev, ki so ji na voljo, vključno z izrednim pravnim sredstvom pred [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)].“

23 Člen 27(1) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču določa:

„Disciplinski senat je pristojen za:

(1) disciplinske zadeve:

- (a) v zvezi s sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)],
- (b) ki jih obravnava [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v zvezi z disciplinskimi postopki, ki potekajo na podlagi teh zakonov:

[...]

– zakona [o splošnih sodiščih] [...],

[...]

(1a) zadeve v zvezi z izdajo dovoljenja za začetek kazenskega postopka zoper sodnike, pomožne sodnike, državne tožilce in nadomestne državne tožilce ali za odreditev njihovega pripora;

(2) zadeve s področja delovnega prava in prava socialne varnosti v zvezi s sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)];

(3) zadeve v zvezi z upokojitvijo sodnikov [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)].“

24 Člen 29(2) in (3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču določa:

„2. V okviru dejavnosti [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] ali njegovih organov ni dovoljeno podvomiti o legitimnosti [sodišč], ustavnih organov države in organov za nadzor in zaščito prava.

3. [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] ali drug organ oblasti ne more ugotoviti ali presoati zakonitosti imenovanja sodnika ali pristojnosti za opravljanje nalog v zvezi z izvajanjem sodne oblasti, ki izhaja iz tega imenovanja.“

25 Člen 45(3) tega zakona določa:

„Sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] izjavo iz člena 88a [spremenjenega zakona o splošnih sodiščih] predložijo prvemu predsedniku [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], prvi predsednik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] pa jo posreduje [KRS].“

26 Člen 72(1) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču določa:

„Sodnik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] disciplinsko odgovarja za neizpolnitve poklicnih obveznosti (disciplinske kršitve), vključno v primeru:

(1) očitnega kršenja pravnih pravil;

(2) dejanj ali opustitev, ki lahko onemogočijo ali resno ogrozijo delovanje pravosodnega organa;

(3) dejanj, s katerimi se podvomi o obstoju delovnega razmerja sodnika, učinkovitosti imenovanja sodnika ali legitimnosti ustavnega organa Republike Poljske.“

27 V skladu s členom 73(1) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču je disciplinski senat za sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) disciplinsko sodišče prve in druge stopnje.

28 Člen 82 tega zakona določa:

„1. Če ima [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] pri obravnavanju kasacijske pritožbe ali drugega pravnega sredstva resne dvome o razlagi pravnih določb, na katerih temelji izdana odločba, lahko prekine odločanje in predloži pravno vprašanje sestavi, ki jo sestavlja sedem od njegovih sodnikov.

2. Kadar [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] obravnava zadevo, v kateri se postavlja pravno vprašanje v zvezi z neodvisnostjo sodnika ali sodišča, prekine odločanje in predloži to vprašanje sestavi, ki jo sestavljajo vsi člani senata za izredni nadzor in javne zadeve.

3. Če ima [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] pri obravnavanju predloga iz člena 26(2) resne dvome o razlagi pravnih določb, na katerih mora temeljiti odločitev, lahko prekine odločanje in predloži pravno vprašanje sestavi, ki jo sestavljajo vsi člani senata za izredni nadzor in javne zadeve.

4. Kadar senat za izredni nadzor in javne zadeve sprejme odločitev iz odstavka 2 ali 3, ni vezan na odločitev druge sestave [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], tudi če je ta pridobila status pravnega načela.

5. Odločitev, ki jo sprejmejo vsi člani senata za izredni nadzor in javne zadeve na podlagi odstavka 2 ali 3, je zavezujoča za vse sestave [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)]. Vsakršno odstopanje od odločitve, ki je pridobila status pravnega načela, zahteva, da se ponovno odloča z odločitvijo občne seje [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], pri čemer je za sprejetje te odločitve potrebna navzočnost vsaj dveh tretjin sodnikov vsakega od senatov. Člen 88 se ne uporablja.“

Spremenjeni zakon o splošnih sodiščih

- 29 Z zakonom o spremembah je bil zakon o splošnih sodiščih spremenjen zlasti tako, da sta bila vanj vstavljena nova člena 42a in 88a, v člen 55 navedenega zakona je bil vstavljen nov odstavek 4, v člen 107 istega zakona sta bili vstavljeni novi točki 2 in 3, v njegov člen 110 pa nov odstavek 2a.
- 30 Člen 42a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih določa:
- „1. V okviru dejavnosti sodišč ali sodnih organov ni dovoljeno podvomiti o legitimnosti [sodišč], ustavnih organov države in organov za nadzor in zaščito prava.
2. Splošno sodišče ali drug organ oblasti ne more ugotoviti ali presoja zakonitosti imenovanja sodnika ali pristojnosti za opravljanje nalog v zvezi z izvajanjem sodne oblasti, ki izhaja iz tega imenovanja.“
- 31 Člen 55 tega zakona določa:
- „1. Sodnik splošnega sodišča je oseba, ki jo na tako mesto imenuje predsednik Republike in ki je pred njim zaprisegla.
2. Sodniki splošnih sodišč so imenovani na mesta:
- (1) sodnika [sąd rejonowy (okrajno sodišče)];
- (2) sodnika [sąd okręgowy (regionalno sodišče)];
- (3) sodnika [sąd apelacyjny (višje sodišče)];
3. Predsednik Republike ob imenovanju osebe na mesto sodnika določi kraj zaposlitve (sedež). Sprememba sedeža se lahko izvede brez spremembe kraja zaposlitve v primerih in na načine, ki so določeni v členu 75.
4. Sodniki lahko v kraju zaposlitve odločajo o vseh zadevah, na drugih sodiščih pa v primerih, določenih z zakonom (pristojnost sodnika). Določbe o dodeljevanju zadev ter o določitvi in spremembi sestav ne omejujejo pristojnosti sodnika in se nanje ni mogoče sklicevati za ugotovitev, da je sestava v nasprotju z zakonom, da je sodišče neustrezno sestavljeno ali da je njegov član oseba, ki ni pooblaščen ali pristojna za odločanje.“
- 32 Člen 80 navedenega zakona določa:
- „1. Sodnika je mogoče pripreti ali proti njemu uvesti kazenski pregon le z dovoljenjem pristojnega disciplinskega sodišča. Ta določba ne zadeva pripora v primeru, da je sodnik zaloten pri storitvi kaznivega dejanja, če je ta pripor nujen, da se zagotovi pravilen potek postopka. Do sprejetja odločbe, s katero se dovoljuje uvedba kazenskega pregona zoper sodnika, je mogoče sprejeti le nujne ukrepe.
- [...]

2c. Disciplinsko sodišče sprejme odločbo, s katero dovoli uvedbo kazenskega pregona zoper sodnika, če obstajajo dovolj utemeljeni razlogi za sum, da je storil kaznivo dejanje. V odločbi se odloči o dovoljenju za uvedbo kazenskega pregona zoper sodnika in se pojasnijo razlogi za to.

2d. Disciplinsko sodišče obravnava predlog za izdajo dovoljenja za uvedbo kazenskega pregona zoper sodnika v 14 dneh od njegovega prejema.

[...]“

33 Člen 88a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih določa:

„1. Sodnik predloži pisno izjavo, v kateri navede informacije o:

- (1) članstvu v združenju, vključno z nazivom in sedežem združenja, funkcijo, ki ga opravlja, in trajanjem članstva;
- (2) funkciji v organu nepridobitne ustanove, vključno z nazivom in sedežem ustanove ter obdobjem, v katerem je opravljal to funkcijo;
- (3) članstvu v politični stranki, katere član je bil pred imenovanjem na mesto sodnika, in članstvu v politični stranki, katere član je bil v času sodniškega mandata pred 29. decembrom 1989, vključno z informacijami o nazivu politične stranke, funkcijami, ki jih opravlja oziroma jih je opravljal, in trajanjem članstva.

2. Sodniki izjave iz odstavka 1 predložijo predsedniku pristojnega [sąd apelacyjny (višje sodišče)], predsedniki [sąd apelacyjny (višje sodišče)] pa jih predložijo ministru za pravosodje.

3. Izjave iz odstavka 1 se predložijo v 30 dneh po nastopu sodniške funkcije in v 30 dneh po nastanku okoliščin iz odstavka 1.

4. Informacije, navedene v izjavi iz odstavka 1, so javne in se najpozneje 30 dni po predložitvi izjave pristojnemu organu objavijo v [*Biuletyn Informacji Publicznej* (bilten za obveščanje javnosti) iz ustawa o dostępie do informacji publicznej (zakon o dostopu do informacij javnega značaja) z dne 6. septembra 2001 (Dz. U. št. 112, pozicija 1198)].“

34 Člen 107(1) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih določa:

„Sodnik disciplinsko odgovarja za neizpolnitve poklicnih obveznosti (disciplinske kršitve), vključno v primeru:

- (1) očitnega kršenja pravnih pravil;
- (2) dejanj ali opustitev, ki lahko onemogočijo ali resno ogrozijo delovanje pravosodnega organa;
- (3) dejanj, s katerimi se podvomi o obstoju delovnega razmerja sodnika, učinkovitosti imenovanja sodnika ali legitimnosti ustavnega organa Republike Poljske;

[...]“.

35 Člen 110(2a) tega zakona določa:

„[...] Zadeve iz člena 80 [...] obravnava na prvi stopnji [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v sestavi sodnika posameznika, ki je član disciplinskega senata, na drugi stopnji pa [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v sestavi treh sodnikov, ki so člani disciplinskega senata.“

36 Člen 129, od (1) do (3), navedenega zakona določa:

„1. Disciplinsko sodišče lahko suspendira sodnika, glede katerega je bil uveden disciplinski postopek ali postopek za razrešitev s funkcije, in to tudi, če sprejme odločbo, s katero dovoli začetek kazenskega postopka zoper zadevnega sodnika.

2. Če disciplinsko sodišče sprejme odločbo, s katero dovoli začetek kazenskega postopka zoper sodnika zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki ga preganja državno tožilstvo, sodnika po uradni dolžnosti suspendira.

3. Disciplinsko sodišče ob suspenzu sodnika njegovo plačo zmanjša za od 25 do 50 % za obdobje tega suspenza; ta določba se ne nanaša na osebe, ki so predmet postopka za razrešitev s funkcije.“

Spremenjeni zakon o upravnih sodiščih

37 Z zakonom o spremembah je bil zakon o upravnih sodiščih spremenjen zlasti tako, da sta bila v člen 5 zadnjenavedenega zakona vstavljena nova odstavka 1a in 1b, v člen 8 navedenega zakona je bil vstavljen nov odstavek 2, člen 29(1) in člen 49(1) tega zakona pa sta bila spremenjena.

38 Člen 5(1a) in (1b) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih določa:

„1a. V okviru dejavnosti upravnega sodišča ali njegovih organov ni dovoljeno podvomiti o legitimnosti [sodišč], ustavnih organov države in organov za nadzor in zaščito prava.

1b. Upravno sodišče ali drug organ oblasti ne more ugotoviti ali presoјati zakonitosti imenovanja sodnika ali pristojnosti za opravljanje nalog v zvezi z izvajanjem sodne oblasti, ki izhaja iz tega imenovanja.“

39 Člen 8(2) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih določa:

„Sodniki [wojewódzki sąd administracyjny (upravno sodišče vojvodstva)] izjavo iz člena 88a [spremenjenega zakona o splošnih sodiščih] predložijo predsedniku pristojnega upravnega sodišča vojvodstva, predsednik upravnega sodišča vojvodstva in sodniki [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] to izjavo predložijo predsedniku [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)], predsednik [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] pa to izjavo predloži [KRS].“

40 V skladu s členom 29(1) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih se disciplinske kršitve iz člena 107(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih uporabljajo tudi v zvezi s sodniki upravnih sodišč.

41 V skladu s členom 49(1) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih se disciplinske kršitve iz člena 72(1) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču uporabljajo tudi v zvezi s sodniki Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče).

Prehodne določbe v zakonu o spremembah

42 V skladu s členom 8 zakona o spremembah se člen 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih uporablja tudi za zadeve, ki so bile začete ali končane pred datumom začetka veljavnosti zakona o spremembah.

43 Člen 10 zakona o spremembah določa:

„1. Določbe [zakona o vrhovnem sodišču] v različici, ki izhaja iz tega zakona, se uporabljajo tudi za zadeve, ki se predložijo v obravnavo senatu za izredni nadzor in javne zadeve ter ki so bile pred datumom začetka veljavnosti tega zakona začete in niso bile zaključene s pravnomočno odločbo, vključno s sklepom.

2. Sodišče, ki odloča v zadevi iz odstavka 1, to zadevo brez odlašanja in najpozneje v sedmih dneh po začetku veljavnosti tega zakona odstopi senatu za izredni nadzor in javne zadeve, ki lahko razveljavi predhodno opravljena dejanja, če ta preprečujejo, da bi se obravnavanje zadeve nadaljevalo skladno z zakonom.

3. Dejanja, ki jih sodišča in stranke ali udeleženci v postopku v zadevah iz odstavka 1 opravijo po datumu začetka veljavnosti tega zakona v nasprotju z odstavkom 2, nimajo procesnih učinkov.“

Predhodni postopek

44 Ker je Komisija menila, da Republika Poljska s sprejetjem zakona o spremembah z več vidikov ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine, načela primarnosti prava Unije, člena 267 PDEU, člena 7 in člena 8(1) Listine ter člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9 SUVP, je 29. aprila 2020 tej državi članici poslala uradni opomin. Ta je odgovorila z dopisom z dne 29. junija 2020, v katerem je prerekala kakršno koli kršitev prava Unije.

45 Komisija je 30. oktobra 2020 podala obrazloženo mnenje, v katerem je vztrajala, da se z ureditvijo, ki je bila uvedena z zakonom o spremembah, kršijo določbe prava Unije, omenjene v prejšnji točki. Zato je ta institucija Republiko Poljsko pozvala, naj v dveh mesecih od prejema tega obrazloženega mnenja sprejme ukrepe, potrebne za uskladitev z njim.

46 Komisija je v dopisu z dne 1. novembra 2020 ob upoštevanju povečanega števila postopkov, ki so potekali pred disciplinskim senatom v zvezi s predlogi za izdajo dovoljenja za uvedbo kazenskega pregona zoper sodnike, na poljske organe naslovila različna vprašanja, na katera so ti odgovorili 13. novembra 2020.

47 Komisija je 3. decembra 2020 Republiko Poljski poslala dodatni uradni opomin, v katerem je trdila, da je ta država članica s tem, da je na podlagi člena 27(1), točke 1a, 2 in 3, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču pristojnost za odločanje v zadevah, ki imajo neposreden vpliv na status in opravljanje funkcij sodnika in pomožnega sodnika, prenesla na disciplinski senat, katerega neodvisnost in nepristranskost nista zagotovljeni, kršila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.

48 Republika Poljska je z dopisom z dne 30. decembra 2020 odgovorila na obrazloženo mnenje Komisije z dne 30. oktobra 2020, pri čemer je prerekala obstoj očitanih neizpolnitev obveznosti.

- 49 Ta država članica je z dopisom z dne 4. januarja 2021 odgovorila na dodatni uradni opomin z dne 3. decembra 2020, pri čemer je trdila, da očitki, ki jih je Komisija navedla v tem opominu, prav tako niso utemeljeni.
- 50 Komisija je 27. januarja 2021 Republiki Poljski poslala dodatno obrazloženo mnenje, v katerem je vztrajala pri očitkih, ki jih je navedla v dodatnem uradnem opominu. Zato je ta institucija Republiko Poljsko pozvala, naj v enem mesecu od prejema tega dodatnega obrazloženega mnenja sprejme ukrepe, potrebne za uskladitev z njim.
- 51 Republika Poljska je z dopisom z dne 26. februarja 2021 odgovorila na navedeno dodatno obrazloženo mnenje, pri čemer je prerekala očitke, ki jih je v njem navedla Komisija.
- 52 V teh okoliščinah se je Komisija odločila vložiti to tožbo.

Postopek pred Sodiščem

- 53 Komisija je z ločeno vlogo v sodnem tajništvu Sodišča 1. aprila 2021 vložila predlog za izdajo začasne odredbe na podlagi člena 279 PDEU.
- 54 Podpredsednica Sodišča je s sklepom z dne 14. julija 2021, Komisija/Poljska (C-204/21 R, EU:C:2021:593), ugodila temu predlogu do razglasitve te sodbe s tem, da je v bistvu odredila, naj Republika Poljska zadrži uporabo nacionalnih določb iz prve do četrte alineje tožbenega predloga Komisije, kot so ponovljene v točki 1 te sodbe, in učinke odločb disciplinskega senata, s katerimi sta bila dovoljena začetek kazenskega postopka zoper sodnike ali odvzem prostosti sodnikom.
- 55 Republika Poljska je 16. avgusta 2021 v sodnem tajništvu Sodišča vložila predlog za razveljavitev tega sklepa. Ta predlog je bil zavrnjen s sklepom podpredsednice Sodišča z dne 6. oktobra 2021, Poljska/Komisija (C-204/21 R, EU:C:2021:834).
- 56 Komisija je 7. septembra 2021 v sodnem tajništvu Sodišča vložila nov predlog za izdajo začasne odredbe, s katerim je predlagala, naj se Republiki Poljski naloži plačevanje dnevne denarne kazni. Podpredsednik Sodišča je s sklepom z dne 27. oktobra 2021, Komisija/Poljska (C-204/21 R, EU:C:2021:878), ugodil temu predlogu in Republiki Poljski naložil, naj Komisiji plačuje denarno kazen v znesku 1.000.000 EUR dnevno od datuma vročitve navedenega sklepa do dneva, ko bo ta država članica izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi sklepa podpredsednice Sodišča, navedenega v točki 54 te sodbe, oziroma, če tega ne bi storila, do dneva razglasitve te sodbe. Znesek te denarne kazni je bil s sklepom podpredsednika Sodišča z dne 21. aprila 2023, Komisija/Poljska (Neodvisnost in zasebno življenje sodnikov) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), zmanjšan na 500.000 EUR dnevno od datuma podpisa navedenega sklepa.
- 57 S sklepi z dne 30. septembra 2021 je predsednik Sodišča Kraljevini Belgiji, Kraljevini Danski, Kraljevini Nizozemski, Republiki Finski in Kraljevini Švedski dovolil intervencijo v postopku v podporo predlogom Komisije.

Tožba

- 58 Tožba Komisije vsebuje pet očitkov. Prvi trije očitki se nanašajo na kršitve določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine ter člena 267 PDEU, pri čemer se s prvim in drugim očitkom poleg tega predlaga, naj se ugotovi kršitev načela primarnosti prava Unije.

Četrty očitok se nanaša na kršitev člena 19(1), drugi pododstavek, PEU. Peti očitok se nanaša na kršitev določb člena 7 in člena 8(1) Listine ter določb člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9(1) SUVP.

- 59 Republika Poljska prereka vse tako zatrjevane neizpolnitve obveznosti in predlaga, naj se tožba Komisije zavrne.

Pristojnost Sodišča, pravna država in neodvisnost sodstva ter primarnost prava Unije

- 60 Republika Poljska se v dupliki sklicuje na sodbo z dne 14. julija 2021 (zadeva P 7/20), ki jo je izdalo Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče, Poljska), v kateri je to sodišče na eni strani ob opiranju na določbe člena 4(1) in (2) in člena 5(1) PEU ter zlasti na načelo prenosa pristojnosti Unije in obveznost Unije, da spoštuje nacionalno identiteto držav članic, razsodilo, da je člen 4(3), drugi stavek, PEU v povezavi s členom 279 PDEU, kakor ga je Sodišče razlagalo v sklepu z dne 8. aprila 2020, Komisija/Poljska (C-791/19 R, EU:C:2020:277), nezdružljiv z več določbami ustave. Na drugi strani je Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) presodilo, da je Sodišče s tem, da je v tem sklepu sprejelo začasne odredbe v zvezi z organizacijo in pristojnostjo poljskih sodišč ter postopkom pred njimi in tako Republiki Poljski naložilo obveznosti, odločilo *ultra vires*. Zato naj za take odredbe ne bi veljali načeli primarnosti in neposredne uporabe prava Unije, določeni v členu 91, od (1) do (3), ustave. Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) naj bi v tej sodbi z dne 14. julija 2021 trdilo tudi, da mora imeti v primeru, da se med njegovimi odločitvami in odločitvami Sodišča pojavi navzkrižje, Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) „zadnjo besedo“ v načelnih zadevah s področja poljskega ustavnega reda.
- 61 Republika Poljska želi s tem v bistvu, kot je razvidno iz njene duplike, izpodbijati tako obstoj neizpolnitev obveznosti, ki jih Komisija zatrjuje v tožbi, zlasti tistih, ki so povezane s kršitvami določb člena 19(1) PEU v povezavi s členom 47 Listine in načela primarnosti prava Unije, kot tudi pristojnost Sodišča za odločanje o tej tožbi. Po mnenju te države članice je iz sodne prakse, ki izhaja iz sodbe Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) z dne 14. julija 2021, namreč razvidno, da bi Sodišče s sprejetjem očitkov, ki jih je podala Komisija, preseglo svoje pristojnosti in pristojnosti Unije. S takim sprejetjem naj bi se poseglo na eni strani v izključno pristojnost Republike Poljske na področju organizacije pravosodja, s čimer naj bi bilo kršeno načelo prenosa pristojnosti Unije, in na drugi strani v nacionalno identiteto, ki je neločljivo povezana s temeljnimi političnimi in ustavnimi strukturami te države članice, kar naj bi bilo v nasprotju z določbami člena 4(2) PEU.
- 62 V zvezi s tem je treba vseeno najprej spomniti, da je nadzor, ali države članice izpolnjujejo zahteve, ki izhajajo iz člena 2 in člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, v celoti v pristojnosti Sodišča, zlasti kadar, kot v obravnavani zadevi, odloča o tožbi zaradi neizpolnitve obveznosti, ki jo Komisija vložila na podlagi člena 258 PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 16. februarja 2022, Madžarska/Parlament in Svet, C-156/21, EU:C:2022:97, točka 161 in navedena sodna praksa).
- 63 Glede obsega teh določb iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da čeprav je organizacija pravosodja v državah članicah, vključno z ustanovitvijo, sestavo, pristojnostmi in delovanjem nacionalnih sodišč ter pravili, ki urejajo postopek imenovanja sodnikov, pa tudi pravili, ki se uporabljajo za njihov status in opravljanje njihovih funkcij, v pristojnosti teh držav, morajo te pri izvajanju te pristojnosti vseeno spoštovati obveznosti, ki zanje izhajajo iz prava Unije, zlasti iz členov 2 in 19 PEU (glej v tem smislu sodbi z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska

ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točke 56, od 60 do 62 in 95 ter navedena sodna praksa, in z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točka 38 in navedena sodna praksa).

- 64 V skladu s členom 2 PEU temelji Unija na vrednotah, ki so skupne vsem državam članicam, v skladu s členom 49 PEU pa je spoštovanje teh vrednot predhodni pogoj za pristop k Uniji za vsako evropsko državo, ki zaprosi za članstvo v Uniji (sodba z dne 16. februarja 2022, Madžarska/Parlament in Svet, C-156/21, EU:C:2022:97, točka 124 in navedena sodna praksa).
- 65 Poleg tega je treba opozoriti, da je morala Republika Poljska za pristop k Uniji izpolnjevati merila, ki veljajo za države kandidatke za pristop, kakršna je določil Evropski svet v Københavnu 21. in 22. junija 1993. Ta merila zlasti zahtevajo, da država kandidatka zagotovi „stabilnost institucij, ki so jamstvo za demokracijo, pravno državo, človekove pravice ter spoštovanje in varstvo manjšin“ (sodba z dne 29. marca 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, točka 104).
- 66 Kot je Sodišče večkrat poudarilo, Unija tako združuje države, ki so svobodno in prostovoljno pristopile k vrednotam iz člena 2 PEU, spoštujejo te vrednote in si prizadevajo za njihovo spodbujanje. Poleg tega vzajemno zaupanje med državami članicami in zlasti med njihovimi sodišči temelji na osnovni premisi, v skladu s katero države članice delijo te skupne vrednote (glej v tem smislu sodbo z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 50 in navedena sodna praksa).
- 67 V členu 2 PEU zato niso samo navedene smernice in nameni politične narave, ampak vsebuje vrednote, ki so del same identitete Unije kot skupnega pravnega reda in ki se uresničujejo v načelih, ki vsebujejo pravno zavezujoče obveznosti za države članice (sodba z dne 16. februarja 2022, Madžarska/Parlament in Svet, C-156/21, EU:C:2022:97, točka 232).
- 68 Iz navedenega zlasti izhaja, da je to, da država članica spoštuje vrednote iz člena 2 PEU, pogoj za uživanje vseh pravic, ki izhajajo iz uporabe Pogodb za to državo članico. Pri spoštovanju teh vrednot namreč ne more iti zgolj za obveznost, ki jo mora država kandidatka sprejeti, da bi lahko pristopila k Uniji, in ki bi se ji lahko po pristopu izognila (sodba z dne 16. februarja 2022, Madžarska/Parlament in Svet, C-156/21, EU:C:2022:97, točka 126 in navedena sodna praksa).
- 69 Člen 19 PEU pa uresničuje vrednoto pravne države, potrjeno v členu 2 PEU (sodba z dne 27. februarja 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, točka 32). Kar še posebej zadeva člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, je treba spomniti, da morajo v skladu s to določbo države članice določiti sistem pravnih sredstev in postopkov, ki pravnim subjektom zagotavljajo spoštovanje njihove pravice do učinkovitega sodnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. Načelo učinkovitega sodnega varstva pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, na katero se tako nanaša navedena določba, pomeni splošno načelo prava Unije, ki izhaja iz skupnih ustavnih tradicij držav članic in je določeno s členoma 6 in 13 EKČP ter ki je zdaj potrjeno v členu 47 Listine (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 52 in navedena sodna praksa).
- 70 Za zagotovitev, da lahko organi, ki morajo odločati o vprašanjih v zvezi z uporabo in razlago prava Unije, zagotovijo tako učinkovito sodno varstvo, je ohranitev njihove neodvisnosti bistvena, kot to potrjuje člen 47, drugi odstavek, Listine (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 57 in navedena sodna praksa).

- 71 Sodišče je v svoji sodni praksi prav tako poudarilo, da so jamstva za dostop do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča, zlasti tista, ki opredeljujejo pojem in sestavo tega sodišča, temelj pravice do poštenega sojenja (sodba z dne 6. oktobra 2021, W.Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točka 126 in navedena sodna praksa).
- 72 V teh okoliščinah ni mogoče veljavno trditi, da zahteve, ki kot pogoji za pristop k Uniji in sodelovanje v njej izhajajo iz spoštovanja vrednot in načel, kot so pravna država, učinkovito sodno varstvo in neodvisnost sodstva, potrjenih v členu 2 in členu 19(1), drugi pododstavek, PEU, lahko vplivajo na nacionalno identiteto držav članic v smislu člena 4(2) PEU. Zato zadnjenaavedena določba, ki jo je treba razlagati ob upoštevanju hierarhično enakovrednih določb, potrjenih s tem členom 2 in tem členom 19(1), drugi pododstavek, držav članic ne more oprostiti obveznosti izpolnjevanja zahtev, ki izhajajo iz njih.
- 73 Tako je Sodišče razsodilo, da čeprav, kot izhaja iz člena 4(2) PEU, Unija spoštuje nacionalno identiteto držav članic, ki je neločljivo povezana z njihovimi temeljnimi političnimi in ustavnimi strukturami, tako da imajo te države članice določeno diskrecijsko pravico pri zagotavljanju izvajanja načel pravne države, pa iz tega nikakor ne izhaja, da se ta obveznost rezultata lahko razlikuje od ene države članice do druge. Čeprav imajo države članice različne nacionalne identitete, ki so neločljivo povezane z njihovimi temeljnimi političnimi in ustavnimi strukturami, ki jih Unija spoštuje, namreč sprejemajo pojem „pravna država“, ki si ga delijo kot skupno vrednoto svojih lastnih ustavnih tradicij in za katerega so se zavezale, da ga bodo vedno spoštovale (sodba z dne 16. februarja 2022, Madžarska/Parlament in Svet, C-156/21, EU:C:2022:97, točki 233 in 234).
- 74 Iz tega izhaja, da morajo države članice pri izbiri svojega ustavnega modela med drugim upoštevati zahtevo po neodvisnosti sodišč, ki izhaja iz člena 2 in člena 19(1), drugi pododstavek, PEU (glej v tem smislu sodbo z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točka 43 in navedena sodna praksa). Zato morajo med drugim zagotoviti, da se njihova zakonodaja na področju organizacije pravosodja z vidika vrednote pravne države ne poslabša, tako da ne sprejmejo pravil, ki bi posegala v neodvisnost sodnikov (glej v tem smislu sodbo z dne 21. decembra 2021, Euro Box Promotion in drugi, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 in C-840/19, EU:C:2021:1034, točka 162).
- 75 Poleg tega je Sodišče v sodbi z dne 15. julija 1964, Costa (6/64, EU:C:1964:66, str. od 1158 do 1160), ugotovilo, da je posledica vzpostavitve – s Pogodbo EGS – lastnega pravnega reda, ki so ga države članice sprejele na podlagi vzajemnosti, to, da te države ne smejo zoper ta pravni red priznati prednosti enostranskemu in poznejšemu ukrepu, pravila nacionalnega prava, kakršna koli že so, pa ne smejo biti v nasprotju s pravom, ki izhaja iz Pogodbe EGS, ne da bi s tem to pravo izgubilo svojo skupnostno naravo in ne da bi bila ogrožena pravna podlaga same Skupnosti. Sodišče je poleg tega poudarilo, da izvršilna moč prava Skupnosti ne more biti različna v različnih državah članicah v prid poznejšim nacionalnim zakonodajam, ne da bi take spremembe ogrozile uresničevanje ciljev Pogodbe EGS ali povzročile diskriminacijo na podlagi državljanstva, ki je s to pogodbo prepovedana (sodba z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točka 48 in navedena sodna praksa).
- 76 Te bistvene značilnosti pravnega reda Unije in pomembnost njegovega spoštovanja so bile poleg tega potrjene z ratifikacijo, brez pridržkov, pogodb, s katerimi je bila spremenjena Pogodba EGS, in zlasti Lizbonske pogodbe, kot kaže zlasti Izjava št. 17 o primarnosti, priložena Sklepni listini medvladne konference, ki je sprejela Lizbonsko pogodbo, podpisano 13. decembra 2007

(UL 2012, C 326, str. 346). Enako velja za sodno prakso Sodišča, ki je nastala po začetku veljavnosti zadnjenavedene pogodbe (glej v tem smislu sodbo z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točki 49 in 50 ter navedena sodna praksa).

- 77 Iz te ustaljene sodne prakse izhaja, da na podlagi načela primarnosti prava Unije to, da se država članica sklicuje na določbe nacionalnega prava, čeprav so te ustavnopravne, ne sme posegati v enotnost in učinkovitost prava Unije. V skladu z ustaljeno sodno prakso so namreč učinki načela primarnosti prava Unije zavezujoči za vse organe države članice, ne da bi med drugim nacionalne določbe, vključno z ustavnopravnimi, to lahko ovirale (sodbi z dne 17. decembra 1970, Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, točka 3, in z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točka 51 in navedena sodna praksa). Spoštovanje te obveznosti je med drugim nujno za zagotovitev spoštovanja enakosti držav članic pred Pogodbama in pomeni odraz načela lojalnega sodelovanja, navedenega v členu 4(3) PEU (glej v tem smislu sodbo z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točka 55 in navedena sodna praksa).
- 78 Sodišče pa je odločilo, da ima člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, kot se razlaga z vidika člena 47 Listine, ki državam članicam nalaga jasno in natančno obveznost rezultata, ki ne vsebuje nobenega pogoja, med drugim glede neodvisnosti in nepristranskosti sodišč, ki morajo razlagati in uporabljati pravo Unije, ter glede zahteve, da morajo biti ta sodišča predhodno ustanovljena z zakonom, neposreden učinek, ki pomeni, da se ne uporabi nobena nacionalna določba, sodna praksa ali praksa, ki je v nasprotju s temi določbami prava Unije, kot jih razlaga Sodišče (glej v tem smislu sodbe z dne 6. oktobra 2021, W.Ž. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točki 158 in 159 ter navedena sodna praksa; z dne 16. februarja 2022, Madžarska/Parlament in Svet, C-156/21, EU:C:2022:97, točka 162 in navedena sodna praksa, in z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točki 58 in 59 ter navedena sodna praksa).
- 79 V zvezi s tem je treba nazadnje spomniti, da ker ima Sodišče tako izključno pristojnost, da poda dokončno razlago prava Unije, mora pri izvajanju te pristojnosti pojasniti obseg načela primarnosti prava Unije glede na ustrezne določbe tega prava, tako da ta obseg ne more biti odvisen od razlage določb nacionalnega prava niti od razlage določb prava Unije, ki jo je podalo nacionalno sodišče in ki ne ustreza razlagi Sodišča (sodba z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točka 52 in navedena sodna praksa). Zato mora zadevno nacionalno sodišče po potrebi spremeniti svojo sodno prakso, ki bi bila nezdržljiva s pravom Unije, kot ga razlaga Sodišče (glej v tem smislu sodbi z dne 19. aprila 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, točki 33 in 34, in z dne 6. novembra 2018, Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16, EU:C:2018:874, točka 60).
- 80 Glede na vse navedeno je treba ugotoviti, da v nasprotju s tem, kar zatrjuje Republika Poljska, niti načela, določena v členu 4(1) in (2) ter členu 5(1) PEU, niti sodna praksa nacionalnega ustavnega sodišča, kot je navedena v točki 60 te sodbe, ne morejo preprečiti, da bi bile nacionalne določbe, ki jih Komisija izpodbija v okviru svoje tožbe, lahko predmet nadzora Sodišča, zlasti glede na določbe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine ter glede na načelo primarnosti prava Unije.

Ohranitev predmeta spora

- 81 Republika Poljska je na obravnavi opozorila na nedavno sprejetje ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (zakon o spremembah zakona o vrhovnem sodišču in nekaterih drugih zakonov) z dne 9. junija 2022 (Dz. U., pozicija 1259), ki naj bi začel veljati 15. julija 2022 in katerega namen naj bi bil med drugim ukinitve disciplinskega senata, na katerega se nanaša četrti očitek Komisije. S tem zakonom naj bi bili poleg tega z njihovo podrobnejšo opredelitvijo spremenjeni izrazi, s katerimi so bile do takrat ubesedene nacionalne določbe, ki so predmet prvega in tretjega očitka. V teh okoliščinah Republika Poljska trdi, da nadaljevanje postopka v zvezi s prvim, tretjim in četrtim očitkom ni utemeljeno.
- 82 Vendar v zvezi s tem zadostuje opozoriti, da je treba, kot izhaja iz ustaljene sodne prakse, obstoj neizpolnitve obveznosti presoјati glede na položaj zadevne države članice, kakršen je bil ob koncu obdobja, določenega v obrazloženem mnenju, in da Sodišče ne more upoštevati sprememb, do katerih je prišlo pozneje (sodba z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 83 V obravnavani zadevi ni sporno, da so bile na datume, na katere so se roki, ki jih je Komisija določila v obrazloženem mnenju in dodatnem obrazloženem mnenju, iztekli, vse nacionalne določbe, ki jih ta institucija izpodbija v tožbi, še vedno v veljavi. Zato mora Sodišče odločiti o vseh očitkih, podanih v okviru te tožbe.

Četrty očitek

Trditve strank

- 84 Komisija s četrtim očitkom, ki ga je treba preučiti na prvem mestu, navaja kršitev člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, ker Republika Poljska ni izpolnila obveznosti, da zagotovi neodvisnost in nepristranskost disciplinskega senata, čeprav je bil ta kot „sodišče“ del poljskega sodnega sistema na „področjih, ki jih ureja pravo Unije“ v smislu te določbe, in ker je bila temu senatu podeljena izključna pristojnost za odločanje v nekaterih zadevah v zvezi s statusom in opravljanjem sodniške funkcije, kar bi lahko vplivalo na neodvisnost sodnikov.
- 85 Komisija se v tožbi v zvezi s tem sklicuje na sodbo z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982; v nadaljevanju: sodba A. K. in drugi), pa tudi na sodbo z dne 5. decembra 2019 (III PO 7/18) in sklepa z dne 15. januarja 2020 (III PO 8/18 in III PO 9/18), ki ju je izdalo Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (vrhovno sodišče (senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti), Poljska), ki je bilo predložitveno sodišče v zadevah v glavni stvari, v katerih je bila izdana sodba A. K. in drugi. Iz teh sodnih odločb naj bi izhajalo, da splošna ocena zlasti v zvezi s kontekstom in okoliščinami, v katerih je bil disciplinski senat ustanovljen, njegovo sestavo, načinom imenovanja njegovih članov in posredovanjem KRS pri njegovi novi sestavi v tem okviru ter nekaterimi značilnostmi tega senata in posebnimi pristojnostmi, ki so mu bile podeljene, lahko pri pravnih subjektih vzbujajo legitimne dvome o neodvisnosti in nepristranskosti navedenega senata.
- 86 S tem, ko so bile s členom 27(1), točke 1a, 2 in 3, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču disciplinskemu senatu podeljene pristojnosti, na eni strani, da dovoli začetek kazenskih postopkov zoper sodnike in pomožne sodnike, morebitni odvzem prostosti tem sodnikom in

njihovo priprtje ter v takih primerih odloči o njihovem suspenzu in zmanjšanju njihove plače, na drugi strani pa, da odloča v zadevah s področja delovnega prava in prava socialne varnosti ali upokojevanja v zvezi s sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), naj ta člen ne bi zagotavljal neodvisnosti in nepristranskosti teh sodnikov, zlasti pred neupravičenimi zunanjimi pritiski, in posledično tudi ne pravice pravnih subjektov do učinkovitega pravnega sredstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije.

- 87 Komisija je v repliki dodala, da je bila medtem utemeljenost četrtega očitka potrjena s spoznanji, ki izhajajo iz sodbe z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596). Poleg tega naj bi Evropsko sodišče za človekove pravice v sodbi z dne 22. julija 2021, Reczkowicz proti Poljski (EC:ECHR:2021:0722JUD004344719), odločilo, da disciplinski senat ni z zakonom ustanovljeno sodišče v smislu člena 6 EKČP.
- 88 Republika Poljska v obrambo trdi, da tako postopek imenovanja članov disciplinskega senata kot druga jamstva, ki jih uživajo ti člani po imenovanju, zagotavljajo neodvisnost navedenega senata.
- 89 Na eni strani naj bi bili namreč pogoji, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), izčrpno določeni v nacionalnem pravu, postopek njihovega imenovanja pa naj bi po objavi javnega razpisa vključeval izbor, ki bi ga opravil KRS, na podlagi katerega naj bi ta pripravil predlog za imenovanje izbranih kandidatov. Ta postopek naj bi vodil do sprejetja akta o imenovanju s strani predsednika Republike, ki naj mu ne bi bilo treba upoštevati predloga KRS. Nova sestava KRS, katere ustavnost naj bi potrdilo Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče), naj bi se komaj kaj razlikovala od sestave nacionalnih sodnih svetov, ustanovljenih v drugih državah članicah. Posredovanje zakonodajne oblasti pri imenovanju članov KRS naj bi poleg tega prispevalo h krepitvi demokratične legitimnosti tega sveta, medtem ko naj bi bilo s to novo sestavo mogoče zagotoviti boljšo reprezentativnost poljskega sodstva.
- 90 Na drugi strani naj bi člani disciplinskega senata po imenovanju uživali jamstva, povezana zlasti z neomejenim trajanjem njihovega mandata, njihovo neodstavljivostjo, imuniteto in obveznostjo politične nevtralnosti ter različnimi poklicnimi nezdružljivostmi in zelo visokim plačilom.

Presoja Sodišča

- 91 Kot je bilo opozorjeno v točkah od 69 do 71 te sodbe, člen 19(1), drugi pododstavek, PEU določa, da morajo države članice določiti sistem pravnih sredstev in postopkov, ki pravnim subjektom zagotavljajo spoštovanje njihove pravice do učinkovitega sodnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije, med drugim z zagotavljanjem, da organi, ki morajo kot sodišča odločati o vprašanjih, povezanih z uporabo ali razlago tega prava, izpolnjujejo zahteve, s katerimi je mogoče zagotoviti tako spoštovanje in med katerimi je zahteva, povezana z neodvisnostjo in nepristranskostjo teh organov.
- 92 Ni pa sporno, da morajo tako Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in zlasti disciplinski senat, ki je njegov del, kot poljska splošna ali upravna sodišča odločati o vprašanjih v zvezi z uporabo ali razlago prava Unije kot „sodišča“, ki spadajo na področje uporabe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, tako da morajo ta sodišča izpolnjevati zahteve po učinkovitem sodnem varstvu (glej v tem smislu sodbo z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:59, točka 55 in navedena sodna praksa).

- 93 Poleg tega v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča jamstva neodvisnosti in nepristranskosti, ki se tako zahtevajo na podlagi prava Unije, narekujejo obstoj pravil, ki se nanašajo zlasti na sestavo zadevnega organa ter na imenovanje, trajanje funkcije in razloge za samoizločitev, izločitev in razrešitev njegovih članov, ter na podlagi katerih je mogoče zavrniti vsak legitim dvom pravnih subjektov o zaščitenosti tega organa pred zunanjimi dejavniki in o njegovi nevtralnosti glede nasprotujočih si interesov (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:59, točka 59 in navedena sodna praksa).
- 94 V zvezi s tem je pomembno, da sodniki niso izpostavljeni zunanjim posegom ali pritiskom, ki bi lahko ogrozili njihovo neodvisnost. Pravila, ki se uporabljajo za status sodnikov in opravljanje njihovih funkcij, morajo zlasti omogočiti, da se ne izključijo zgolj vsakršni neposredni vplivi v obliki navodil, ampak tudi oblike bolj posrednega vplivanja, ki bi lahko usmerjale odločitve zadevnih sodnikov, ter se tako prepreči vtis, da ti sodniki niso neodvisni ali nepristranski, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi in v pravni državi pri pravnih subjektih vzbujati sodstvo (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:59, točka 60 in navedena sodna praksa).
- 95 Natančneje, v zvezi s pravili, ki urejajo disciplinsko ureditev za sodnike, iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da zahteva po neodvisnosti, ki izhaja iz prava Unije in zlasti člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, nalaga, da ta ureditev vsebuje potrebna jamstva za izognitev kakršni koli nevarnosti, da bo taka ureditev uporabljena kot sistem političnega nadzora nad vsebino sodnih odločb. Glede tega določitev pravil, s katerimi so zlasti opredeljena ravnanja, ki pomenijo disciplinske kršitve, in sankcije, ki se konkretno uporabijo, s katerimi je določeno posredovanje neodvisnega organa v skladu s postopkom, v katerem so v celoti zagotovljene pravice iz členov 47 in 48 Listine, zlasti pravica do obrambe, in s katerimi je dana možnost sodnega izpodbijanja odločb disciplinskih organov, pomeni celoto bistvenih jamstev za ohranitev neodvisnosti sodne oblasti (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:59, točka 61 in navedena sodna praksa).
- 96 Načeloma pa mora enako smiselno veljati za druga pravila v zvezi s statusom sodnikov in opravljanjem njihovih funkcij, kot so pravila, ki urejajo odvzem njihove imunitete pred kazenskim pregonom, kadar je taka imuniteta kot v obravnavani zadevi določena v zadevnem nacionalnem pravu (glej v tem smislu sodbo z dne 18. maja 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ in drugi, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 in C-397/19, EU:C:2021:393, točka 213).
- 97 Kot je namreč generalni pravobranilec v bistvu ugotovil v točki 206 sklepnih predlogov, ima lahko uporaba takih pravil velike posledice tako za poklicno pot sodnikov kot za njihove življenjske razmere. To gotovo velja za pravila, kot so pravila, katerih uporaba in nadzor sta s členom 27(1), točke 1a, 2 in 3, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču dodeljena disciplinskemu senatu, ker lahko njihova uporaba pomeni, da se dovolijo uvedba kazenskega pregona zoper zadevne sodnike, odvzem prostosti tem sodnikom in njihovo priprtje ter njihov suspenz in zmanjšanje njihove plače.
- 98 Enako velja tudi za odločitve, ki se nanašajo na bistvene vidike delovnopravne ureditve ali sistema socialne varnosti, ki se uporabljata za te sodnike, kot so njihove pravice na področju prejemkov, dopusta ali socialne zaščite, ali na njihovo morebitno predčasno upokožitev, zlasti iz zdravstvenih razlogov.

- 99 V teh okoliščinah mora pravni red zadevne države članice vsebovati jamstva za izognitev kakršni koli nevarnosti, da bodo taka pravila ali odločitve uporabljeni kot sistem političnega nadzora nad vsebino sodnih odločb ali kot orodje za izvajanje pritiska in ustrahovanja sodnikov, kar bi lahko med drugim ustvarilo vtis, da ti sodniki niso neodvisni ali nepristranski, to pa bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi in v pravni državi pri pravnih subjektih vzbujati pravosodje (glej v tem smislu sodbo z dne 18. maja 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ in drugi, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 in C-397/19, EU:C:2021:393, točka 216).
- 100 V te namene je torej pomembno, da – kot je bilo opozorjeno v točki 95 te sodbe v zvezi s pravili, ki se uporabljajo za disciplinsko ureditev za sodnike – odločbe, s katerimi se dovolijo uvedba kazenskega pregona zoper zadevne sodnike, odvzem prostosti tem sodnikom in njihovo priprtje ter njihov suspenz ali zmanjšanje njihove plače, ali odločitve v zvezi s bistvenimi vidiki delovnopravne ureditve, sistema socialne varnosti ali upokojevanja, ki se uporablja za te sodnike, sprejme ali nadzira organ, ki tudi sam lahko zadosti jamstvom, ki so del učinkovitega sodnega varstva in med katerimi je jamstvo neodvisnosti (glej po analogiji sodbo z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:59, točka 80 in navedena sodna praksa).
- 101 V zvezi s tem je treba zlasti poudariti, da bi že možnost, da sodniki tvegajo, da se lahko pri organu, katerega neodvisnost ne bi bila zagotovljena, predlaga in doseže izdaja dovoljenja za njihov kazenski pregon, lahko vplivala na njihovo neodvisnost (glej po analogiji sodbo z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:59, točka 82 in navedena sodna praksa). Enako velja za tveganje, da bi tak organ odločil o morebitnem suspenzu teh sodnikov in zmanjšanju njihove plače ali njihovi predčasni upokojitvi ali pa o drugih bistvenih vidikih njihove delovnopravne ureditve ali socialnih zavarovanjih.
- 102 V obravnavani zadevi pa je treba spomniti, da je ob upoštevanju vseh predstavljenih elementov in preudarkov, navedenih v točkah od 89 do 110 sodbe z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596), na katere se je treba sklicevati, Sodišče v točki 112 navedene sodbe odločilo, da posebne okoliščine skupaj z objektivnimi pogoji, v katerih je bil disciplinski senat ustanovljen, značilnostmi tega organa in načinom, na katerega so bili njegovi člani imenovani, pri pravnih subjektih lahko povzročijo legitimne dvome v zvezi z zaščitenoostjo tega organa pred zunanjimi dejavniki, zlasti pred neposrednimi ali posrednimi vplivi poljske zakonodajne in izvršilne oblasti, in v zvezi z njegovo nevtralnostjo v razmerju do nasprotujočih si interesov, ter lahko tako privedejo do neobstoja vtisa neodvisnosti in nepristranskosti navedenega organa, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi in pravni državi pri navedenih pravnih subjektih vzbujati pravosodje.
- 103 V teh okoliščinah je treba četrti očitek sprejeti.

Tretji očitek

Trditve strank

- 104 Tretji očitek, ki ga je treba obravnavati na drugem mestu, ima dva dela.

- 105 Komisija s prvim delom tega očitka izpodbija združljivost določb člena 72(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in določb člena 107(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih – ki kot disciplinske kršitve sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in sodnikov splošnih sodišč opredeljujejo na eni strani dejanja ali opustitve, ki lahko onemogočijo ali resno ogrozijo delovanje pravosodnega organa, in na drugi strani dejanja, s katerimi se podvomi o obstoju delovnega razmerja sodnika, učinkovitosti imenovanja sodnika ali legitimnosti ustavnega organa Republike Poljske – s pravom Unije. Komisija v zvezi s tem pojasnjuje, da kot izhaja iz člena 29(1) in člena 49(1) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih, se določbe člena 107(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih uporabljajo tudi za sodnike upravnih sodišč.
- 106 Po mnenju Komisije te nacionalne določbe kršijo, na prvem mestu, določbe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine, ker je njihov namen, da se vsem zadevnim sodnikom prepreči – ker bi jim bile v nasprotnem primeru izrečene disciplinske sankcije, ki lahko segajo do razrešitve – da – kot vendar morajo storiti v skladu s sodno prakso Sodišča – presodijo, ali je v zadevah, v katerih se uveljavljajo individualne pravice iz prava Unije, pravica pravnih subjektov, da o njihovih zadevah odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče, lahko zagotovljena oziroma ali ni bila kršena.
- 107 Disciplinska kršitev naj bi morala biti vedno ubesedena jasno in natančno, vendar naj izrazi „ki lahko onemogočijo“ ali „resno ogrozijo“ delovanje pravosodnega organa, uporabljeni v členu 72(1), točka 2, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in členu 107(1), točka 2, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, ne bi izpolnjevali take zahteve.
- 108 Ti izrazi naj bi tako na primer omogočali ugotovitev, da kršitev, na katero se nanašajo te nacionalne določbe, obstaja, kadar sodni organ, namesto da bi predlog za izločitev odstopil senatu za izredni nadzor in javne zadeve, kot se zahteva v členu 26(2) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, sam preuči, ali je zadevni sodnik neodvisen, in ugotovi, da ni tako, pri čemer se opira na sodno prakso Sodišča.
- 109 Enako naj bi bilo, kadar bi nacionalno sodišče v skladu z obveznostmi, ki zanj izhajajo iz sodbe A. K. in drugi, v zvezi z drugim sodiščem, ki mora odločiti o zadevi, uporabilo merila, ki jih je Sodišče določilo v točkah od 132 do 154 navedene sodbe, in ob upoštevanju navedenih meril odločilo, da na eni strani zavrne uporabo nacionalne določbe, ki podeljuje pristojnost zadnjenavedenemu sodišču, ker to ni neodvisno, in na drugi strani zadevo odstopi tretjemu sodišču, ki ponuja taka jamstva neodvisnosti. Tak pravosodni ukrep naj bi se namreč lahko štel za dejanje ali opustitev, ki lahko onemogoči ali resno ogrozi delovanje pravosodnega organa, v smislu izpodbijanih nacionalnih določb.
- 110 Kar zadeva dejanja, na katera se nanašata člen 72(1), točka 3, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in člen 107(1), točka 3, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, naj bi lahko med drugim vključevala ne le izpodbijanje same veljavnosti akta o imenovanju sodnika, temveč splošneje vsako negativno presojo o pravilnosti postopka imenovanja tega sodnika, da bi se preverilo izpolnjevanje zahteve iz prava Unije po z zakonom predhodno ustanovljenem sodišču. Tako naj bi se zadevna kršitev lahko na primer štela za podano, kadar sodišče, ki odloča v pritožbenem postopku, ugotovi, da prvostopenjsko sodišče zaradi pravil, ki urejajo imenovanje njegovih sodnikov, ni z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče, in iz tega razloga razveljavi odločbo tega sodišča.

- 111 V zvezi s tem naj bi zlasti iz točk 133 in 134 sodbe A. K. in drugi izhajalo, da je v okviru preučitve, ki jo mora opraviti vsako nacionalno sodišče, opisane v točki 109 te sodbe, med drugim nujno, da se to sodišče lahko prepriča, da so vsebinski pogoji in postopkovna pravila, ki se uporabljajo za imenovanje sodnikov, ki sestavljajo sodišče, o katerega neodvisnosti se dvomi, taki, da pri pravnih subjektih ne morejo vzbuditi legitimnih dvomov v zvezi z zaščiteno zadevnih sodnikov pred zunanjimi dejavniki in njihovo nevtralnostjo v razmerju do zadevnih interesov, potem ko so imenovani. Vendar naj bi bila na podlagi izpodbijanih nacionalnih določb lahko disciplinsko sankcionirana tudi sama izvedba takega nadzora.
- 112 Poleg tega naj bi bilo iz obrazložitvenega memoranduma osnutka zakona, na podlagi katerega je bil sprejet zakon o spremembah, razvidno, da je bil glavni cilj tako uvedenih novih disciplinskih kršitev zaščititi sodno oblast in ustavne organe države pred izpodbijanjem njihovih lastnih organov.
- 113 Dalje, te nove kršitve naj bi se nanašale na vsebino sodnih odločb, čeprav zahteva po neodvisnosti sodnikov nasprotuje temu, da bi se disciplinska ureditev, ki se uporablja zanje, lahko uporabila za politični nadzor nad tako vsebino.
- 114 Na drugem mestu, Komisija trdi, da nacionalne določbe, navedene v točki 105 te sodbe, kršijo tudi člen 267 PDEU. Že dejstvo, da nacionalno sodišče prekine postopek, ki teče, in Sodišču postavi vprašanja za predhodno odločanje glede razlage zahtev v zvezi s pravico do učinkovitega sodnega varstva, ki izhaja iz prava Unije, na primer zaradi dvomov, ki jih to sodišče ima glede skladnosti pristojnosti nacionalnega sodišča ali ustavnega organa, kot je KRS, ali pogojev, v katerih je bil sodnik imenovan, s temi zahtevami, naj bi namreč lahko bilo ob upoštevanju ubeseditve teh nacionalnih določb opredeljeno za disciplinsko kršitev.
- 115 Komisija z drugim delom tretjega očitka trdi, da uvedba disciplinske kršitve, za katero je značilno „očitno“ kršenje pravnih pravil, v členu 72(1), točka 1, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču zahteva enake kritike, kot jih je v okviru tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti, ki jo je vložila v zadevi Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596), navedla v zvezi z določbo z enakim besedilom v členu 107(1), točka 1, zakona o splošnih sodiščih. Kršitev, izražena s tako nejasnim besedilom in poleg tega v kontekstu, ki ga je Komisija v navedeni tožbi zaradi neizpolnitve obveznosti opisala kot okrepitev ukrepov, ki se na disciplinski ravni izvajajo v zvezi s sodniki, in povečanje pritiska izvršilne oblasti na dejavnost disciplinskih organov, naj bi namreč povzročila tveganje, da bi se ta člen 72(1), točka 1, uporabil za politični nadzor in ohromitev sodne dejavnosti sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče).
- 116 Komisija v repliki trdi, da so spoznanja, ki izhajajo iz sodbe z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596), medtem v celoti potrdila utemeljenost tretjega očitka.
- 117 Nazadnje, Komisija je na obravnavi poudarila, da okoliščine, v katerih je bil sprejet zakon o spremembah, to je v naglici in komaj en mesec po razglasitvi sodbe A. K. in drugi, katere predmet je bila presoja neodvisnosti disciplinskega senata in KRS, potrjuje, da je dejanska funkcija nacionalnih določb, izpodbijanih v okviru tretjega očitka, in nacionalnih določb, ki jih ta institucija izpodbija v okviru prvega očitka, poljskim sodnikom onemogočiti uporabo spoznanj iz sodbe A. K. in drugi ter spoznanj, ki izhajajo iz medtem izdane sodbe z dne 6. oktobra 2021, W.Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje) (C-487/19, EU:C:2021:798).

- 118 Iz teh sodb naj bi namreč zlasti izhajalo, da se nadzor nad postopkom imenovanja sodnikov in preuĉitev, katere namen je v tem okviru prepriĉati se, da je KRS neodvisen organ, lahko izkaŹeta za nujna za preverjanje, da so zadevni sodniki ali sodišĉe, katerega del so, neodvisni in predhodno ustanovljeni z zakonom. Vendar naj bi izpodbijane nacionalne doloĉbe prepreĉevale tak nadzor in preuĉitev, ker omogoĉajo disciplinsko sankcioniranje kakršnega koli izpodbijanja uĉinkovitosti imenovanja sodnika ali legitimnosti ustavnega organa.
- 119 Republika Poljska v obrambo trdi, da Komisija ni zadostila dokaznemu bremenu in da navaja zgolj domneve o izpodbijanih nacionalnih doloĉbah, v zvezi s katerimi upošteva razlage, ki niso zdruŹljive z njihovim besedilom in ciljem, hkrati pa ne navaja nobene prakse poljske uprave ali sodišĉ, s katero bi lahko podprla take razlage.
- 120 Prviĉ, to, da nacionalno sodišĉe pravilno uporablja pravo Unije, zlasti v zvezi z neodvisnostjo sodnikov ali statusom z zakonom predhodno ustanovljenega sodišĉa, ali to, da pri Sodišĉu vloŹi predlog za sprejetje predhodne odloĉbe, naj ne bi moglo pomeniti dejanja ali opustitve, ki lahko onemogoĉi ali resno ogrozi delovanje pravosodja, saj naj bi bil cilj zadevne disciplinske kršitve, prav nasprotno, zagotoviti, da sodniki ne zanemarjajo svojih dolŹnosti in ne ravnaajo na naĉin, ki je nezdruŹljiv z dostojanstvom njihove funkcije.
- 121 Drugiĉ, disciplinske kršitve, povezane z izpodbijanjem mandata ali delovnega razmerja sodnika, naj ne bi mogle izhajati niti iz dejstva, da sodnik obravnava vprašanje, ali pravni subjekt uŹiva pravico do uĉinkovitega sodnega varstva, niti – v primeru morebitne kršitve take pravice – iz okolišĉine, da tak sodnik iz tega izpelje z zakonom doloĉene posledice, kot so izloĉitev sodnika, odstopitev zadeve drugemu sodišĉu, ki ponuja vsa jamstva glede neodvisnosti, ali razveljavitev sodne odloĉbe. Take kršitve naj tudi ne bi mogle izhajati iz okolišĉine, da so Sodišĉu predloŹena vprašanja za predhodno odloĉanje glede neodvisnosti pravosodja, kar naj bi sicer potrjevalo veĉ predlogov za sprejetje predhodne odloĉbe, ki imajo tak predmet in so jih poljska sodišĉa nedavno predloŹila, ne da bi bili zato zaĉeti disciplinski postopki.
- 122 Disciplinske kršitve iz izpodbijanih nacionalnih doloĉb naj bi v resnici vkljuĉevale le izpodbijanje akta o imenovanju sodnika ali uĉinke tega imenovanja v okviru postopkov, ki niso doloĉeni v ustavi, kar naj bi bilo sicer v skladu z zahtevami po neodstavljljivosti sodnikov in stabilnosti njihovih delovnih razmerij.
- 123 Tretjiĉ, disciplinska kršitev v zvezi z „oĉitnim“ kršenjem pravnih pravil naj bi bila v ĉlen 72(1), toĉka 1, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišĉu vstavljena le zaradi uskladitve primerov uveljavljanja disciplinske odgovornosti sodnikov Sąd NajwŹszy (vrhovno sodišĉe) s primeri, ki se uporabljajo za sodnike splošnih sodišĉ, iz ĉlena 107(1), toĉka 1, spremenjenega zakona o splošnih sodišĉih, tako da naj bi bilo treba tema doloĉbama priznati enak obseg. Vendar naj bi Sąd NajwŹszy (vrhovno sodišĉe) ĉlen 107(1), toĉka 1, spremenjenega zakona o splošnih sodišĉih razlagalo ustaljeno in zelo ozko, kar izkljuĉuje, da bi lahko taka kršitev izhajala iz vsebine sodnih odloĉb, v katerih se razlaga zakonodaja. Zlasti dejstvo, da nacionalno sodišĉe izpolni obveznosti, ki mu jih nalaga pravo Unije, vkljuĉno z obveznostjo, da stranki zagotovi pravico do uĉinkovitega sodnega varstva, v smislu doloĉb ĉlena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s ĉlenom 47 Listine, ali okolišĉina, da tako sodišĉe Sodišĉu postavi vprašanje glede razlage doloĉb prava Unije, naj po definiciji ne bi mogla pomeniti oĉitnega kršenja pravnih pravil v smislu tega ĉlena 72(1), toĉka 1.

- 124 Nazadnje, Republika Poljska meni, da sta tretji in drugi očitek protislovna, ker naj ne bi bilo mogoče trditi, da nacionalno pravo sodnikom nacionalnih sodišč prepoveduje, da preverijo morebiten obstoj kršitev pravice do učinkovitega sodnega varstva, ker bi jim bila v nasprotnem primeru naložena disciplinska sankcija, hkrati pa zatrjevati, da ima senat za izredni nadzor in javne zadeve izključno pristojnost za odločanje o razlogih, povezanih s takimi kršitvami.

Presoja Sodišča

– Uvodne ugotovitve

- 125 Uvodoma je treba na eni strani spomniti, da čeprav je vzpostavitev disciplinske ureditve, ki se uporablja za sodnike, v pristojnosti držav članic, ostaja dejstvo, da mora vsaka država članica pri izvajanju te pristojnosti spoštovati pravo Unije. Republika Poljska mora tako zagotoviti, da disciplinska ureditev, ki jo je uvedla za nacionalne sodnike, lahko ohranja neodvisnost sodišč, ki morajo tako kot splošna sodišča, upravna sodišča in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) odločati o vprašanjih, povezanih z uporabo ali razlago prava Unije, da pravnim subjektom zagotovijo učinkovito sodno varstvo, ki se zahteva s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU (glej v tem smislu sodbo z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 136 in navedena sodna praksa). V skladu z načelom delitve oblasti, ki je značilno za delovanje pravne države, mora biti med drugim zagotovljena taka neodvisnost od zakonodajne in izvršilne oblasti (sodba z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točka 42 in navedena sodna praksa).
- 126 V zvezi z ravnanji, ki se lahko opredelijo kot disciplinske kršitve sodnikov, je Sodišče resda pojasnilo, da zaradi ohranjanja te neodvisnosti ne more biti popolnoma izključeno, da se lahko v nekaterih povsem izjemnih primerih disciplinska odgovornost sodnika uveljavlja zaradi sodnih odločb, ki jih je sprejel. Namen take zahteve po neodvisnosti namreč očitno ni odobriti morebitna huda in povsem neopravičljiva ravnanja sodnikov, kot bi bila na primer namerna in v slabi veri ali zaradi zelo hude in velike malomarnosti storjena kršitev nacionalnih pravnih pravil in pravnih pravil Unije, katerih spoštovanje morajo zagotavljati, ali pa zdrs v samovoljo ali odrekanje pravnega varstva, medtem ko morajo kot nosilci sodne funkcije odločati o sporih, ki jim jih predložijo pravni subjekti (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 137).
- 127 Sodišče je vseeno odločilo, da je za ohranitev navedene neodvisnosti in s tem preprečitev, da bi se disciplinska ureditev lahko oddaljila od svojih legitimnih ciljev in uporabila za politični nadzor nad sodnimi odločbami, bistveno, da je uveljavljanje disciplinske odgovornosti sodnika zaradi sodne odločbe omejeno na povsem izjemne primere, kot so primeri, navedeni v prejšnji točki, in v zvezi s tem omejeno z objektivnimi in preverljivimi merili, ki izhajajo iz zahtev po učinkovitem izvajanju sodne oblasti, ter jamstvi, s katerimi se prepreči kakršno koli tveganje za zunanje pritiske na vsebino sodnih odločb. V ta namen je med drugim pomembno, da so določena pravila, s katerimi so dovolj jasno in natančno opredeljena ravnanja, zaradi katerih se lahko uveljavlja disciplinska odgovornost zadevnih sodnikov (glej v tem smislu sodbo z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točke od 138 do 140 in navedena sodna praksa).
- 128 Na drugi strani je treba tudi spomniti, da iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je bil zaradi ohranitve posebnih značilnosti in avtonomije pravnega reda Unije s Pogodbama uveden sodni sistem, katerega namen je zagotoviti skladnost in enotnost pri razlagi prava Unije. V tem okviru je

s členom 19 PEU, ki – kot je bilo opozorjeno v točki 69 te sodbe – uresničuje vrednoto pravne države, potrjeno v členu 2 PEU, nacionalnim sodiščem in Sodišču zaupano breme zagotovitve polne uporabe prava Unije v vseh državah članicah in sodnega varstva, ki ga imajo pravni subjekti na podlagi navedenega prava (glej v tem smislu sodbi z dne 24. oktobra 2018, XC in drugi, C-234/17, EU:C:2018:853, točki 39 in 40 ter navedena sodna praksa, ter z dne 2. marca 2021, A.B. in drugi (Imenovanje sodnikov vrhovnega sodišča – Pravno sredstvo), C-824/18, EU:C:2021:153, točka 108 in navedena sodna praksa).

- 129 Kot opozarja Komisija, je Sodišče torej odločilo, da temeljna pravica do poštenega sojenja in zlasti jamstva za dostop do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča, ki so značilna za to temeljno pravico, med drugim pomenijo, da mora vsako sodišče preveriti, ali s svojo sestavo pomeni tako sodišče, če se v zvezi s tem pojavi resen dvom, saj je to preverjanje potrebno za zaupanje, ki ga morajo sodišča demokratične družbe vzbujati pri pravnem subjektu (glej v tem smislu sodbo z dne 26. marca 2020, Preveritev Simpson/Svet in HG/Komisija, C-542/18 RX-II in C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, točka 57).
- 130 Splošneje v zvezi s tem iz sodne prakse Sodišča izhaja, da se preverjanje spoštovanja zahtev, ki izhajajo iz temeljne pravice do učinkovitega sodnega varstva v smislu določb člena 19(1) PEU in člena 47 Listine, ter zlasti zahtev v zvezi z dostopom do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča lahko v nekaterih okoliščinah zahteva od nacionalnih sodišč (glej kot primere sodbe A. K. in drugi, točke 153, 154, 164 in 166; z dne 2. marca 2021, A.B. in drugi (Imenovanje sodnikov vrhovnega sodišča – Pravno sredstvo), C-824/18, EU:C:2021:153, točke 139, 149, 165 in 166, ter z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točki 74 in 87).
- 131 Tako je med drugim sprejeto, da mora nacionalno sodišče v nekaterih okoliščinah imeti možnost preveriti, ali je nepravilnost v postopku imenovanja sodnika lahko povzročila kršitev te temeljne pravice (glej v tem smislu sodbo z dne 6. oktobra 2021, W.Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točke 130 in 131, od 152 do 154 ter 159).
- 132 V teh okoliščinah to, da nacionalno sodišče opravlja naloge, ki so mu tako dodeljene s Pogodbama, in s tem izpolnjuje obveznosti, ki jih ima na podlagi teh pogodb, tako da uveljavlja določbe, kot sta člen 19(1), drugi pododstavek, PEU in člen 47 Listine, po definiciji ne more biti opredeljeno kot disciplinska kršitev sodnikov, ki zasedajo na takem sodišču, ne da bi bile te določbe prava Unije *ipso facto* kršene.

– Prvi del tretjega očitka

- 133 Komisija s prvim delom tretjega očitka Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi določbe člena 72(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in člena 107(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine na eni strani in člena 267 PDEU na drugi strani.
- 134 Kot izhaja iz njihovega besedila, so v skladu s temi nacionalnimi določbami „dejanja ali opustitve, ki lahko onemogočijo ali resno ogrozijo delovanje pravosodnega organa“, in „dejanja, s katerimi se podvomi o obstoju delovnega razmerja sodnika, učinkovitosti imenovanja sodnika ali legitimnosti ustavnega organa Republike Poljske“, opredeljeni kot disciplinske kršitve sodnikov splošnih sodišč

in sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). Poleg tega iz člena 29(1) in člena 49(1) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih izhaja, da se te disciplinske kršitve uporabljajo tudi za sodnike upravnih sodišč.

- 135 Na eni strani je treba v zvezi z zatrjevano kršitvijo določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine na prvem mestu ugotoviti, da v nasprotju s tem, kar trdi Republika Poljska, na podlagi izrazov, s katerimi so ubesedene izpodbijane nacionalne določbe, ni mogoče šteti, da se navedene disciplinske kršitve nanašajo izključno na sodna dejanja, katerih predmet je odločitev o sami veljavnosti akta o imenovanju sodnika.
- 136 Sklicevanja v teh nacionalnih določbah na „dejanja ali opustitve“, ki lahko „onemogočijo ali resno ogrozijo“ „delovanje“ „pravosodnega organa“, ali na „dejanja“, „s katerimi se podvomi o“ obstoju „delovnega razmerja sodnika“, „učinkovitosti“ imenovanja sodnika ali „legitimnosti ustavnega organa“, lahko namreč povzročijo, da je precej širok nabor dejanj ali opustitev, zlasti sodnih, ob upoštevanju njihove vsebine ali učinkov opredeljen kot „disciplinske kršitve“ zadevnih sodnikov, ne da bi se zgoraj navedena ozka razlaga, ki jo Republika Poljska podaja za navedene nacionalne določbe, lahko zato opirala na izraze, ki jih je uporabil poljski zakonodajalec.
- 137 Kot je generalni pravobranilec v bistvu poudaril v točkah 181 in 183 sklepnih predlogov, so taka sklicevanja tako ohlapna in nejasna, da lahko zlasti privedejo do uporabe izpodbijanih nacionalnih določb in uvedbe disciplinskih postopkov zoper zadevne sodnike v primerih, v katerih ti obravnavajo in odločajo o tem, ali oni sami ali sodišče, v katerem zasedajo, ali drugi sodniki ali sodišča, katerih del so ti sodniki, izpolnjujejo zahteve, ki izhajajo iz določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine.
- 138 Poleg tega s temi nacionalnimi določbami ob upoštevanju njihovih ne dovolj jasnih in natančnih izrazov tudi ni mogoče zagotoviti, da je odgovornost zadevnih sodnikov za sodne odločbe, ki jih morajo sprejeti, strogo omejena na povsem izjemne primere, kot so navedeni v točki 126 te sodbe.
- 139 Na drugem mestu je treba, kot trdi Komisija, upoštevati tudi posebne pogoje in okoliščine, v katerih so bile navedene nacionalne določbe sprejete in ki dejansko lahko prispevajo k razjasnitvi njihovega obsega.
- 140 V zvezi s tem se zlasti ne sme spregledati, da so izrazi, ki jim je poljski zakonodajalec tako dal prednost, ko je v naglici in na podlagi osnutka zakona, ki je bil spodnjemu domu parlamenta predložen 12. decembra 2019, sprejel zakon o spremembah z dne 20. decembra 2019, s katerim so bile izpodbijane nacionalne določbe vstavljene v zakon o vrhovnem sodišču, zakon o splošnih sodiščih in zakon o upravnih sodiščih, očitno in posebej odziv na vrsto vprašanj, ki so jih različna poljska sodišča postavila glede skladnosti različnih nedavnih zakonodajnih sprememb, ki so vplivale na organizacijo pravosodja na Poljskem, s pravom Unije in zlasti z zahtevami, ki izhajajo iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine.
- 141 Tako je, prvič, iz sodbe A. K. in drugi, razglašene malo pred sprejetjem zakona o spremembah, in zlasti iz točk 134, 139 in 149 ter izreka te sodbe jasno izhajalo, da je mogoče, da bi se predložitveno sodišče v združenih zadevah, v katerih je bila izdana navedena sodba, in ob upoštevanju učinka *erga omnes*, ki ga imajo razlagalne sodbe, ki jih Sodišče izda na podlagi člena 267 PDEU (glej v tem smislu sodbe z dne 11. junija 1987, X, 14/86, EU:C:1987:275, točka 12 in navedena sodna praksa; z dne 24. novembra 2020, Openbaar Ministerie (Ponarejanje listin), C-510/19, EU:C:2020:953, točka 73 in navedena sodna praksa, ter z dne 6. oktobra 2021, Consorzio Italian Management in Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, točka 36 in navedena sodna

praksa), in vsa druga nacionalna sodišča, ki bi pozneje morala odločati v podobnih zadevah, morala na podlagi prava Unije na eni strani izreči o sposobnosti organa, kot je disciplinski senat, da odloči ali ne o zadevah, ki spadajo na področje uporabe prava Unije, zlasti ob upoštevanju pogojev, v katerih so bili imenovani njegovi člani, ter se na drugi strani izreči o neodvisnosti KRS kot organa, ki mora posredovati v postopku imenovanja sodnikov.

- 142 Pri tem pa je mogoče, da morajo nacionalna sodišča, ki morajo v okviru svoje pristojnosti uporabljati določbe prava Unije, sprejeti akte, za katere se lahko izkaže, „da lahko onemogočijo ali resno ogrozijo delovanje pravosodnega organa“, kot je disciplinski senat, in s katerimi se lahko „podvomi“ o „učinkovitosti imenovanja“ sodnikov, ki zasedajo v tem senatu, ter akte, s katerimi se lahko „podvomi o [...] legitimnosti ustavnega organa“, kot je KRS, ter ki lahko zato spadajo na področje uporabe nacionalnih določb, ki jih Komisija izpodbija v prvem delu tretjega očitka.
- 143 Poleg tega je treba v zvezi s tem upoštevati tudi, da je že samo Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (vrhovno sodišče (senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti)) v sodbi z dne 5. decembra 2019 (III PO 7/18) na podlagi spoznanj iz sodbe A. K. in drugi odločilo, da KRS v svoji novi sestavi ni organ, ki bi bil neodvisen od poljske zakonodajne in izvršilne oblasti, in da disciplinski senat ni sodišče v smislu člena 47 Listine, člena 6 EKČP in člena 45(1) ustave.
- 144 Drugič, poudariti je treba, da so bila na datum sprejetja izpodbijanih nacionalnih določb Sodišču v okviru postopkov predhodnega odločanja sicer že predložena različna vprašanja glede razlage določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, ki so mu jih postavila poljska sodišča in so se nanašala med drugim na to, ali je treba to določbo razlagati tako, da:
- sodišče, ki ga sestavlja posameznik, ki je bil za sodnika imenovan ob očitni kršitvi določb države članice, ki urejajo imenovanje sodnikov, ni neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče (zadeva C-487/19, W.Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje));
 - v okviru postopka za ugotovitev neobstoja delovnega razmerja sodnika nacionalno sodišče lahko ugotovi, da nima sodniške funkcije posameznik, ki je bil imenovan na način, ki ni združljiv z načelom učinkovitega sodnega varstva (zadeva C-508/19, Prokurator Generalny in drugi (Disciplinski senat vrhovnega sodišča – Imenovanje));
 - so zahteve učinkovitega sodnega varstva, vključno z neodvisnostjo sodstva, kršene, kadar kazenski postopek poteka tako, da lahko minister za pravosodje sodnika s sodišča neposredno nižje stopnje dodeli v sestavo, ki mora odločati o dani zadevi, ne da bi bila merila, uporabljena za tako dodelitev, znana in ne da bi bila ta odločba o dodelitvi lahko predmet sodnega nadzora, pri čemer lahko ta minister kadar to dodelitev koli prekliče (združene zadeve od C-748/19 do C-754/19, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi).
- 145 Vendar je treba ugotoviti, da so bili glede na njihovo vsebino takrat pričakovani odgovori na ta različna vprašanja očitno taki, da bi predložitevna sodišča, ki so Sodišču predložila vprašanja v teh zadevah, in poleg tega vsa druga nacionalna sodišča, ki bi v prihodnje morala odločati v podobnih zadevah, po potrebi morala sprejeti akte, za katere bi se lahko štelo, da se z njimi „podvomi“ tako o „učinkovitosti imenovanja sodnika“ kot o „obstoju delovnega razmerja sodnika“ ali da „resno ogrožajo delovanje pravosodnega organa“ v smislu izpodbijanih nacionalnih določb, ter ki bi zato lahko spadali na področje uporabe teh določb.

- 146 Tretjič, poudariti je treba, da je Sodišče v eni od sodb, ki so jih je tako čakalo na datum sprejetja teh nacionalnih določb, in sicer sodbi z dne 6. oktobra 2021, W.Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje) (C-487/19, EU:C:2021:798), odločilo, da je treba člen 19(1), drugi pododstavek, PEU in načelo primarnosti prava Unije razlagati tako, da mora nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izločitev, ki je priložen pritožbi, s katero sodnik, ki svojo funkcijo opravlja pri sodišču, v okviru katerega se lahko razlaga in uporablja to pravo, izpodbija odločbo, s katero je bil brez njegovega soglasja premeščen, če je taka posledica glede na postopkovni položaj nujna, da se zagotovi primarnost navedenega prava, sklep, s katerim je organ, ki odloča na zadnji stopnji in v sestavi sodnika posameznika, zavrnil navedeno pritožbo, šteti za neobstoječ, če je iz vseh pogojev in okoliščin, v katerih je potekal postopek za imenovanje tega sodnika posameznika, razvidno, da je do tega imenovanja prišlo ob očitni kršitvi temeljnih pravil, ki so sestavni del vzpostavitve in delovanja zadevnega sodnega sistema, in če je s tem, da so pri pravnih subjektih nastali legitimni dvomi v zvezi z neodvisnostjo in nepristranskostjo zadevnega sodnika, ogrožena integriteta rezultata, do katerega je pripeljal navedeni postopek, tako da za navedeni sklep ni mogoče šteti, da ga je izdalo samostojno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče v smislu člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.
- 147 Vendar je očitno, da sodniki predložitvenega sodišča v tej zadevi s tem, da opravijo tako zahtevano presojo in po potrebi iz zgoraj navedenih razlogov zavrnejo sklep, kakršen je bil obravnavan v postopku v glavni stvari v zadevi C-487/19, enako kot vsi sodniki, ki bi v prihodnje morali opraviti tako presojo in sprejeti tako odločitev, tvegajo, da bi se jim očitalo, da so s tem „podvomi[li]“ o „učinkovitosti imenovanja sodnika“, ki je izdal tak sklep, ali sprejeli akt, „ki lahko onemogoči ali resno ogrozi delovanje pravosodnega organa“ v smislu izpodbijanih nacionalnih določb.
- 148 Poleg tega je Sodišče v drugi sodbi, ki se jo je tako čakalo na datum sprejetja teh nacionalnih določb, in sicer sodbi z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi (od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931), odločilo – kot je razvidno iz izreka te sodbe – da je treba člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 2 PEU ter člen 6(1) in (2) Direktive (EU) 2016/343 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o krepitvi nekaterih vidikov domneve nedolžnosti in krepitvi pravice biti navzoč na sojenju v kazenskem postopku (UL 2016, L 65, str. 1) razlagati tako, da nasprotujeta nacionalnim določbam, v skladu s katerimi lahko minister za pravosodje države članice na podlagi meril, ki niso javno dostopna, po eni strani sodnika za določen ali nedoločen čas dodeli na kazensko sodišče višje stopnje in po drugi strani to dodelitev ne glede na to, ali je ta za določen ali nedoločen čas, kadar koli in z neobrazloženo odločbo prekliče.
- 149 Vendar je spet očitno, da tudi sodniki predložitvenega sodišča v zadevah v glavni stvari, v katerih je bila izdana sodba z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi (od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931), ali vsi tisti, ki bi v prihodnje morali odločati v podobnih položajih, s tem, da morajo izpeljati posledice iz navedene sodbe, tvegajo, da bi se jim očitalo, da so s tem sprejeli akte, „ki lahko onemogočijo ali resno ogrozijo delovanje pravosodnega organa“, v smislu izpodbijanih nacionalnih določb, in da bodo posledično na tej podlagi zoper njih uvedeni disciplinski postopki.
- 150 Na tretjem mestu, glede dejstva, da se disciplinske kršitve iz teh nacionalnih določb po mnenju Republike Poljske nanašajo le na ravnanja, ki so poleg tega prepovedana na podlagi nacionalnih ustavnih določb, kot jih je razlagalo Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče), je dovolj

poudariti, da – kot izhaja iz sodne prakse, na katero je bilo opozorjeno v točkah od 75 do 79 te sodbe – taka okoliščina, tudi če bi bila dokazana, ni upoštevana za presojo zahtev, ki za države članice izhajajo iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.

- 151 Poleg tega je treba opozoriti, da če bi nacionalno sodišče po sodbah, ki jih izda Sodišče, ugotovilo, da je sodna praksa ustavnega sodišča v nasprotju s pravom Unije, to, da tako nacionalno sodišče v skladu z načelom primarnosti tega prava ne uporabi te sodne prakse, tudi ne sme povzročiti uveljavljanja njegove disciplinske odgovornosti (glej v tem smislu sodbo z dne 21. decembra 2021, Euro Box Promotion in drugi, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 in C-840/19, EU:C:2021:1034, točka 260).
- 152 Iz vsega navedenega izhaja, da je tveganje, da so nacionalne določbe, navedene v točki 133 te sodbe, predmet razlage, na podlagi katere se disciplinska ureditev, ki se uporablja za sodnike, in zlasti sankcije, ki jih vključuje ta ureditev, lahko uporabijo za to, da se zadevnim nacionalnim sodiščem prepreči, da podajo nekatere ugotovitve ali opravijo nekatere presoje, ki se od njih sicer zahtevajo z določbami člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine, ter da se s tem vpliva na pričakovane sodne odločbe teh sodišč, s čimer se torej posega v neodvisnost sodnikov teh sodišč, v obravnavani zadevi dokazano in da so te določbe prava Unije zato kršene s teh dveh vidikov.
- 153 Na drugi strani je v zvezi z zatrjevano kršitvijo člena 267 PDEU na podlagi preudarkov, predstavljenih v točkah od 135 do 149 te sodbe, treba ugotoviti tudi, da sodniki splošnih sodišč, upravnih sodišč ali Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki bi Sodišču predložili vprašanja za predhodno odločanje glede razlage zahtev v zvezi z neodvisnostjo in nepristranskostjo sodišč ter pojmom „z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče“, ki izhajajo iz določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine, kot so bila vprašanja, ki so bila Sodišču predložena v okviru postopkov predhodnega odločanja, omenjenih v točkah 141 in 144 te sodbe, tvegajo, da se jim bo zgolj zato, ker so postavili taka vprašanja in izrazili dvome, ki so vzrok za ta vprašanja, očitalo, da so s tem storili kršitve, določene v izpodbijanih nacionalnih določbah.
- 154 Te nacionalne določbe so, kot je bilo poudarjeno v točkah od 135 do 138 te sodbe, namreč ubesedene z izrazi, ki so tako ohlapni in nejasni, da ni mogoče izključiti, da se taki dvomi in vprašanja dojemajo, kot da se z njimi „podvomi o obstoju delovnega razmerja sodnika, učinkovitosti imenovanja sodnika ali legitimnosti ustavnega organa Republike Poljske“ ali kot da prispevajo k temu, da se „resno ogroža delovanje pravosodnega organa“ v smislu navedenih določb.
- 155 Vendar je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča člen 267 PDEU nacionalnim sodiščem daje najširšo možnost za začetek postopka pri Sodišču, če ugotovijo, da so se v zadevi, o kateri odločajo, pokazala vprašanja, ki zahtevajo razlago določb prava Unije, ki je potrebna za rešitev spora, ki jim je bil predložen (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 223 in navedena sodna praksa).
- 156 Poleg tega se glede sodišč, kot sta Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ali Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče), zoper odločitve katerih po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva v smislu člena 267, tretji odstavek, PDEU, ta možnost ob upoštevanju izjem, priznanih s sodno prakso Sodišča, spremeni v obveznost predložitve vprašanja za predhodno odločanje Sodišču (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 224 in navedena sodna praksa).

- 157 Iz ustaljene sodne prakse izhaja tudi, da pravilo nacionalnega prava nacionalnemu sodišču ne more preprečiti, da uporabi navedeno pravico ali izpolni navedeno obveznost, ki sta namreč neločljivo povezani s sistemom sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, določenim v členu 267 PDEU, in nalogami sodišča, pristojnega za uporabo prava Unije, ki so s to določbo zaupane nacionalnim sodiščem (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 225 in navedena sodna praksa).
- 158 Poleg tega nacionalno pravno pravilo, ki lahko med drugim povzroči, da se nacionalno sodišče raje odreče postavitvi vprašanj za predhodno odločanje Sodišču, posega v prerogative, ki jih nacionalnim sodiščem tako priznava člen 267 PDEU, in posledično v učinkovitost tega sistema sodelovanja (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 226 in navedena sodna praksa).
- 159 Tako nacionalnih določb, iz katerih izhaja, da so lahko nacionalni sodniki izpostavljeni disciplinskim postopkom, ker so pri Sodišču vložili predlog za sprejetje predhodne odločbe, ni mogoče dopustiti. Že sama verjetnost, da se glede na okoliščine primera uvede disciplinski postopek, ker je bil tak predlog za sprejetje predhodne odločbe vložen ali ker je bilo odločeno, da se ta predlog po vložitvi ohrani, namreč lahko zadevnim nacionalnim sodnikom ogrozi učinkovito izvajanje možnosti in nalog, navedenih v točki 157 te sodbe (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 227 in navedena sodna praksa).
- 160 V tem okviru je treba poleg tega poudariti, da je Sodišče v več sodbah ugotovilo, da so preiskave pred uvedbo morebitnih disciplinskih postopkov v zvezi z odločbami, s katerimi so poljska splošna sodišča Sodišču predložila predloge za sprejetje predhodne odločbe, ki so se nanašali med drugim na razlago člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, dejansko že bile začete (glej sodbi z dne 2. marca 2021, A.B. in drugi (Imenovanje sodnikov vrhovnega sodišča – Pravno sredstvo), C-824/18, EU:C:2021:153, točka 101 in navedena sodna praksa, ter z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 231).
- 161 Iz vsega navedenega tako izhaja, da je tveganje, da so nacionalne določbe, ki jih Komisija izpodbija v prvem delu tretjega očitka, lahko predmet razlage, na podlagi katere se zadevna disciplinska ureditev lahko uporabi za sankcioniranje nacionalnih sodnikov, ker so Sodišču predložili predloge za sprejetje predhodne odločbe ali vztrajali pri takih predlogih, prav tako dokazano in da te nacionalne določbe zato kršijo člen 267 PDEU.
- 162 Nazadnje, trditve Republike Poljske, povzete v točki 124 te sodbe, ki se nanašajo na domnevno protislovje med tretjim in drugim očitkom, je treba zavrnil. V zvezi s tem je namreč dovolj ugotoviti, da medtem ko se z drugim očitkom graja okoliščina, da je preučitev nekaterih pravnih vprašanj v izključni pristojnosti senata za izredni nadzor in javne zadeve, se tretji očitek nanaša na skladnost določb, s katerimi so nekatere vrste ravnanj opredeljene kot disciplinske kršitve sodnikov splošnih sodišč, upravnih sodišč in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), vključno s sodniki senata za izredni nadzor in javne zadeve, s pravom Unije.
- 163 Ob upoštevanju vsega navedenega je treba ugotoviti, da določbe člena 72(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in člena 107(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih kršijo tako določbe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine kot določbe člena 267 PDEU, tako da je treba prvi del tretjega očitka Komisije sprejeti.

– *Drugi del tretjega očitka*

- 164 Najprej je treba ugotoviti, kot poudarja Komisija, da določba člena 72(1), točka 1, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, ki „očitno kršenje pravnih pravil“ opredeljuje kot disciplinsko kršitev sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), v zvezi s tem ponavlja enako ubeseditev, kot jo je vseboval že člen 107(1), točka 1, zakona o splošnih sodiščih, preden je bil spremenjen z zakonom o spremembah, in ki je tako kršenje prav tako opredeljeval kot disciplinsko kršitev sodnikov teh sodišč.
- 165 Kot pa izhaja iz točke 157 in druge alineje točke 1 izreka sodbe z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596), ki je bila razglašena med tem postopkom, je Sodišče v zvezi s pravilom iz člena 107(1), točka 1, zakona o splošnih sodiščih odločilo, da je ob upoštevanju vseh preudarkov, navedenih v točkah od 134 do 156 navedene sodbe, dokazano, da v posebnih okoliščinah, ki so nastale po nedavnih reformah, ki so vplivale na sodno oblast in disciplinsko ureditev, ki se uporablja za sodnike splošnih sodišč na Poljskem, opredelitev pojma „disciplinska kršitev“ v tej določbi ne more preprečiti, da se s to disciplinsko ureditvijo za te sodnike, ki bi morebiti bili pozvani k razlagi in uporabi prava Unije, ne bi ustvarjali pritiski in odvratilni učinek, ki lahko vplivajo na vsebino njihovih odločb. Sodišče je tako v tej točki 157 ugotovilo, da ta člen 107(1), točka 1, zato posega v neodvisnost sodnikov splošnih sodišč, kar je v nasprotju s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU.
- 166 V teh okoliščinah je treba iz v bistvu enakih razlogov, kot so bili predstavljeni v točkah od 134 do 156 sodbe z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596), na katere se je treba sklicevati, ugotoviti, da tudi člen 72(1), točka 1, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču krši člen 19(1), drugi pododstavek, PEU. Ta nacionalna določba namreč posega v neodvisnost sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki – kot je poudarjeno v točki 92 te sodbe – tudi morajo razlagati in uporabiti pravo Unije, ker navedena nacionalna določba ne more preprečiti, da se z disciplinsko ureditvijo, ki se uporablja za te sodnike, ne bi ustvarjali pritiski in odvratilni učinek, ki lahko vplivajo na vsebino njihovih odločb, zlasti tistih o zahtevah, ki izhajajo iz pravice do učinkovitega sodnega varstva v zvezi z obstojem neodvisnih, nepristranskih in z zakonom predhodno ustanovljenih sodišč.
- 167 Poleg tega je treba opozoriti, da je Sodišče v sodbi z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596), odločilo tudi, kot izhaja iz točke 234 in točke 2 izreka navedene sodbe, da zaradi obstoja disciplinske kršitve iz člena 107(1), točka 1, zakona o splošnih sodiščih in iz razlogov, predstavljenih v točkah od 222 do 233 navedene sodbe, Republika Poljska s tem, da dopušča, da se pravica zadevnih nacionalnih sodišč do vložitve predlogov za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču omeji z možnostjo uvedbe disciplinskega postopka, ni izpolnila svojih obveznosti na podlagi člena 267, drugi in tretji odstavek, PDEU.
- 168 V teh okoliščinah je treba iz v bistvu enakih razlogov, kot so bili torej upoštevani v točkah od 222 do 233 sodbe z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596), na katere se je treba sklicevati, ugotoviti, da Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi določbo člena 72(1), točka 1, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in s tem omogoča, da je obveznost Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), da vloži predloge za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču, omejena z možnostjo uvedbe disciplinskega postopka zoper sodnike tega nacionalnega sodišča, ni izpolnila svojih obveznosti na podlagi člena 267 PDEU.

- 169 Iz tega sledi, da je tudi drugi del tretjega očitka utemeljen in da je treba zato ta očitek sprejeti v celoti.

Prvi očitek

Trditve strank

- 170 Komisija s prvim očitkom, ki ga je treba preučiti na tretjem mestu, trdi, da določbe člena 42a(1) in (2) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, člena 26(3) in člena 29(2) in (3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, člena 5(1a) in (1b) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih ter določbe člena 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih in člena 8 zakona o spremembah kršijo določbe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine, načelo primarnosti prava Unije in člen 267 PDEU.
- 171 Po mnenju Komisije je namen teh nacionalnih določb nacionalnim sodiščem, za katera se uporabljajo, prepovedati, da po uradni dolžnosti ali na predlog stranke preverijo – kar je vendarle njihova obveznost – ali je pravica pravnih subjektov, da o njihovih zadevah v zvezi z individualnimi pravicami, ki jih imajo na podlagi prava Unije, odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče, lahko zagotovljena in ali ni bila kršena, s tem da nadzirajo, ali njihova lastna sestava ali sestava drugega sodišča, na primer sestava na nižji stopnji, izpolnjuje zahteve, ki lahko dajejo tako jamstvo. Pri takem nadzoru naj bi bilo namreč zlasti potrebno, da se lahko nanaša na pravilnost postopka imenovanja članov, ki sestavljajo zadevna sodišča, ali omogoča presojo legitimnosti teh sodišč in njihovih članov, kar naj bi se želelo z izpodbijanimi nacionalnimi določbami preprečevati.
- 172 Republika Poljska naj bi s tem, da se sklicuje na načelo neodstavljalivosti sodnikov in ustavno nemožnost razveljavitve akta o njihovem imenovanju, zamenjevala obveznost omogočiti tak sodni nadzor, ki izhaja iz prava Unije, s posledicami ugotovitve po tem sodnem nadzoru, da zahteve, ki izhajajo iz pravice do dostopa do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča, morebiti niso izpolnjene. Vendar naj take posledice, ki bi jih morale določiti nacionalno sodišče, ki mora odločati na podlagi nacionalnega prava, ki se uporablja, ter ob ustreznem upoštevanju polne učinkovitosti prava Unije in potrebe po uravnoteženju zahtev v zvezi z uporabo načela pravne varnosti in zahtev v zvezi s spoštovanjem prava, ki se uporablja, ne bi nujno morale vključevati razveljavitve zadevnega akta o imenovanju ali razrešitve zadevnega sodnika. Na splošno naj bi se te posledice sicer določile v okviru sodnega nadzora, ki se opravi na drugi stopnji in katerega predmet je sodba ali akt, ki ni akt o imenovanju na mesto sodnika.
- 173 V primeru ugotovitve kršitve temeljne pravice pravnih subjektov do učinkovitega pravnega sredstva naj bi načelo primarnosti in učinkovitost prava Unije poleg tega zahtevala, da se, kadar to zahteva rezultat zgoraj navedenega uravnoteženja, zadevna nacionalna pravila ne uporabijo.
- 174 Republika Poljska v obrambo trdi, da Komisija s tem, da ni podprla svojih trditev o morebitnih kršitvah člena 267 PDEU in načela primarnosti prava Unije, ni zadostila dokaznemu bremenu, ki ga nosi. Vsekakor naj izpodbijane nacionalne določbe ne bi obravnavale predložitve vprašanj za predhodno odločanje s strani nacionalnih sodišč in naj se ne bi nanašale na vprašanja nasprotij med pravnimi pravili, v okviru katerih bi se to načelo mogoče morale uporabiti. Komisija naj poleg tega tudi ne bi pojasnila, kako bi ena od izpodbijanih nacionalnih določb, in sicer člen 26(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, lahko kršila določbe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine.

- 175 Glede drugih zatrjevanih kršitev zadnjenavedenih dveh določb prava Unije Republika Poljska trdi, da obveznost nacionalnega sodišča, da preuči spoštovanje jamstev, zahtevanih na podlagi teh določb, da se prepriča, da nepravilnosti v postopku imenovanja sodnika niso posegle v pravico stranke do z zakonom ustanovljenega sodišča v dani zadevi, ne pomeni, da je vsakemu pravnemu subjektu priznana pravica, da predlaga, naj se sodniku odvzame mandat, vsakemu nacionalnemu sodišču pa pristojnost, da brez zakonske podlage v katerem koli postopku izpodbija akt o imenovanju sodnika in trajnost njegovih učinkov. Po mnenju te države članice bi vsaka drugačna razlaga poleg tega povzročila neupoštevanje načel neodstavljivosti in neodvisnosti sodnikov.
- 176 Kot naj bi izhajalo iz njihove jezikovne, kontekstualne, teleološke in sistematčne razlage ter v nasprotju z napačnim pomenom, ki naj bi jim ga pripisovala Komisija, naj člen 42a(1) in (2) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, člen 26(3) ter člen 29(2) in (3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču ter člen 5(1a) in (1b) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih ne bi preprečevali, da se spoštujejo jamstva, zahtevana na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine.
- 177 Na prvem mestu, te nacionalne določbe naj bi bile vstavljene le zaradi resnih groženj za varnost pravnih razmerij in sodstvo, povezanih z nedavnim povečanjem poskusov izpodbijanja samega obstoja mandatov sodnikov. S tem naj bi poljski zakonodajalec sicer želel le zagotoviti spoštovanje že prej obstoječega nacionalnega prava. Ustava in ustaljena sodna praksa tako ustavnega sodišča kot upravnih sodišč naj bi od nekdanj izključevali, da sta veljavnost ali učinkovitost akta o imenovanju sodnika lahko predmet sodnega nadzora.
- 178 Na drugem mestu, navedene nacionalne določbe naj bi se morale razlagati z vidika določb višje stopnje v hierarhiji predpisov in v skladu z njimi, to je člena 45 ustave, člena 6 EKČP in ustreznih določb prava Unije.
- 179 Na tretjem mestu, učinkovit nadzor jamstev v zvezi z dostopom do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča, ki izhajajo iz prava Unije, naj bi bil v celoti zagotovljen z uporabo različnih drugih nacionalnih določb. To naj bi veljalo, prvič, za člene od 48 do 54 ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (zakon o zakoniku o civilnem postopku) (v nadaljevanju: zakonik o civilnem postopku), člene od 40 do 44 ustawa – Kodeks postępowania karnego (zakon o zakoniku o kazenskem postopku) in člene od 18 do 24 ustawa – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (zakon o postopku pred upravnimi sodišči), ki omogočajo vložitev predloga za izločitev sodnikov, če je podan dvom o njihovi nepristranskosti in neodvisnosti. Drugič, možnost pravnega subjekta, ki dvomi o sposobnosti sodišča, da mu zagotovi pravico do takega sodišča, da predlaga, naj se obravnavana zadeva odstopi drugemu sodišču, v skladu s spoznanji, ki izhajajo iz sodbe A. K. in drugi, naj bi bila zagotovljena v členu 200(1⁴) zakonika o civilnem postopku, na podlagi katerega morajo nacionalna sodišča po uradni dolžnosti preveriti, ali so pristojna, in če nimajo take pristojnosti, zadevo odstopiti pristojnemu sodišču. Tretjič, kadar je sestava sodišča, ki je odločalo, v nasprotju z zakonom, naj bi morale sodišče višje stopnje, pri katerem je bila vložena pritožba, zadevni postopek in zadevno sodbo v skladu s členom 379, točka 4, zakonika o civilnem postopku, členom 439(1), točka 1, zakona o zakoniku o kazenskem postopku in členom 183(2), točka 4, zakona o zakoniku o upravnem postopku po uradni dolžnosti razveljaviti.
- 180 Poleg tega naj bi Komisija napačno razumela obseg člena 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih in posledično obseg člena 8 zakona o spremembah, ki določa, da se ta člen 55(4) uporablja za še nerešene zadeve. Navedeni člen 55(4) naj namreč nikakor ne bi prepovedoval presoje, ali je

sodišče pravilno sestavljeno, zlasti na podlagi predloga za izločitev ali za namene preverjanja, ali je ta sestava negativno vplivala na izid zadevnega spora. Z istim členom 55(4) naj bi bila v resnici zgolj kodificirana ustaljena sodna praksa Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), v skladu s katero naj okoliščina, da je zadevo obravnavala sestava, ki je v nasprotju z „zakonskimi“ določbami o dodeljevanju zadev sodnikom in določitvi sestav, ne bi bila niti razlog javnega reda, zaradi katerega bi bil zadevni postopek avtomatično neveljaven, niti primer, v katerem se lahko vložijo izredno pravno sredstvo.

- 181 Nazadnje, Republika Poljska s podobnimi besedami, kot so navedene v točki 124 te sodbe, trdi, da sta prvi in drugi očitek protislovna, ker ni mogoče hkrati trditi, da nacionalno pravo nacionalnih sodiščem prepoveduje, da preverijo morebiten obstoj kršitev pravice do učinkovitega sodnega varstva, in da ima senat za izredni nadzor in javne zadeve izključno pristojnost za odločanje o razlogih, povezanih s takimi kršitvami.
- 182 Komisija v repliki v zvezi z zatrjevano kršitvijo člena 267 PDEU trdi zlasti, da je v obrazloženem mnenju pojasnila in da je poleg tega očitno, da izpodbijane nacionalne določbe s tem, da nacionalnim sodiščem prepovedujejo presojo, ali sodišče ali sodnik izpolnjuje nekatere zahteve v zvezi z učinkovitim sodnim varstvom, ki izhajajo iz prava Unije, avtomatično tem nacionalnim sodiščem preprečujejo, da v zvezi s tem s Sodiščem začnejo dialog v postopku predhodnega odločanja. Zatrjevana kršitev člena 267 PDEU naj bi bila poleg tega v tožbi podrobno podprta v zvezi z drugim očitkom. Člen 26(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču naj bi imel enako normativno vsebino kot člen 29(3) tega zakona in člen 42a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, tako da naj bi isto pravno razlogovanje veljalo za vse te določbe, ne da bi bilo treba to pojasniti v obrazložitvi tožbe.
- 183 Kar zadeva zatrjevano kršitev določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine in načela primarnosti prava Unije, naj bi nacionalne določbe iz točke 176 te sodbe prepovedovale ne le „ugotoviti“, ampak tudi „presojati“ zakonitost imenovanja in „pristojnost za opravljanje nalog v zvezi z izvajanjem sodne oblasti, ki izhaja iz tega imenovanja“, ne da bi bil omenjen zadevni akt o imenovanju, tako da naj bi bila na podlagi takega besedila presoja pristojnosti sodnika, da odloči v dani zadevi, prepovedana. Ta razlaga naj bi izhajala tudi iz člena 26(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, v skladu s katero se predlog iz odstavka 2 tega člena ne more nanašati na presojo zakonitosti imenovanja sodnika ali njegove legitimnosti za opravljanje sodniške funkcije.
- 184 Glede člena 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih Komisija ugotavlja, da se ta nacionalna določba ne nanaša na primere kršitve določb o dodeljevanju zadev ter določitvi in spremembi sestav, tako da naj trditve, ki jih navaja Republika Poljska in se nanašajo na tako kršitev, ne bi bile upoštevne.
- 185 Republika Poljska v dupliki trdi, da se v zvezi z zatrjevanimi kršitvami člena 267 PDEU in načela primarnosti prava Unije Komisija ne more zadovoljiti niti z zatrjevano „očitnostjo“, saj je kakršna koli domneva v zvezi s tem izključena, niti s tem, da so trditve, ki v tožbi niso omenjene, navedene v obrazloženem mnenju. Glede člena 26(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču naj bi Komisija morala podpreti svoje očitke, ne da bi bilo mogoče od tožene stranke pričakovati, da ugame, da so ti očitki lahko utemeljeni tudi s trditvami v tožbi, ki se nanašajo na druge nacionalne določbe.

- 186 Glede člena 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih naj iz drugega stavka te določbe in zlasti iz uporabe izrazov „se [...] ni mogoče sklicevati“ v tem stavku ne bi izhajalo, da bi bile s skladnostjo z zakonskimi določbami o dodeljevanju zadev ali določitvi ali spremembi sestav odpravljene vse druge pomanjkljivosti, ki bi bile glede na okoliščine podane v zadevnem postopku in bi lahko pripeljale do odločbe, s katero bi bila kršena pravica pravnega subjekta do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča.
- 187 Na obravnavi je Komisija poleg preudarkov, navedenih v točkah 117 in 118 te sodbe, trdila, da člen 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih na primer lahko preprečuje, da nacionalna sodišča spoštujejo spoznanja, ki izhajajo na eni strani iz točke 176 sodbe z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596), in na drugi strani iz izreka sodbe z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi (od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931).

Presoja Sodišča

– Dopustnost

- 188 Na prvem mestu, glede zatrjevanje kršitve člena 267 PDEU je treba opozoriti, da mora v skladu s členom 120(c) Poslovnika Sodišča in sodno prakso tega sodišča v zvezi s to določbo vsaka začetna vloga vsebovati predmet spora, navajane razloge in trditve ter povzetek navedenih razlogov. Ta navedba mora biti dovolj jasna in natančna, da toženi stranki omogoči pripravo obrambe, Sodišču pa izvedbo nadzora. Iz tega izhaja, da morajo biti bistveni dejanski in pravni elementi, na katerih tožba temelji, koherentno in razumljivo razvidni iz besedila tožbe ter da morajo biti tožbeni predlogi izraženi nedvoumno, da se prepreči, da bi Sodišče odločilo *ultra petita* ali da o nekem očitku ne bi odločilo (sodba z dne 19. septembra 2017, Komisija/Irska (Dajatev za registracijo), C-552/15, EU:C:2017:698, točka 38 in navedena sodna praksa).
- 189 Sodišče je prav tako razsodilo, da morajo biti v tožbi, vloženi na podlagi člena 258 PDEU, dosledno in natančno predstavljeni očitki, da bi država članica in Sodišče lahko natančno razumela obseg očitane kršitve prava Unije, kar je nujen pogoj za to, da lahko ta država učinkovito uveljavlja razloge v svojo obrambo in da lahko Sodišče preveri obstoj zatrjevanje neizpolnitve obveznosti (sodba z dne 8. marca 2022, Komisija/Združeno kraljestvo (Boj proti goljufiji s prenizkim vrednotenjem), C-213/19, EU:C:2022:167, točka 133 in navedena sodna praksa).
- 190 Tožba Komisije mora zlasti vsebovati dosleden in natančen povzetek razlogov, ki so jo prepričali, da zadevna država članica ni izpolnila ene od obveznosti iz prava Unije (sodba z dne 31. oktobra 2019, Komisija/Nizozemska, C-395/17, EU:C:2019:918, točka 54 in navedena sodna praksa).
- 191 V obravnavani zadevi je treba poudariti, da čeprav je člen 267 PDEU med drugim naveden v tožbenem predlogu v zvezi s prvim očitkom, utemeljitev te tožbe glede obrazložitve tega očitka in s tem povezanih trditev Komisije, nasprotno, ne vsebuje več niti najmanjše omembe tega člena in njegove morebitne kršitve ter, *a fortiori*, niti najmanjšega pojasnila o razlogih, iz katerih bi nacionalne določbe, izpodbijane v okviru navedenega očitka, lahko kršile navedeni člen.
- 192 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, kot je storil generalni pravobranilec v točki 128 sklepnih predlogov, da tožba v zvezi z zatrjevanje kršitve člena 267 PDEU v okviru prvega očitka ne izpolnjuje zahtev, na katere je bilo opozorjeno v točkah od 188 do 190 te sodbe. V zvezi s tem niti

z okoliščino, da je Komisija to zatrjevano kršitev v zvezi s tem prvim očitkom podprla v obrazloženem mnenju, niti z dejstvom, da je bila podobna kršitev člena 267 PDEU predmet trditve, ki so se nanašale na druge očitke, ki so bili v tožbi podani v zvezi z drugimi nacionalnimi določbami, kot so tiste, na katere se nanaša navedeni prvi očitek, ni mogoče odpraviti nepravilnosti, ki jo tako vsebuje začetni procesni akt. Na podlagi tega akta namreč, kar zadeva prvi očitek, ni mogoče dosledno, jasno in natančno opredeliti spora v zvezi s členom 267 PDEU, ki je bil v obravnavani zadevi predložen Sodišču po koncu predhodnega postopka.

- 193 Na drugem mestu, glede zatrjevane kršitve načela primarnosti prava Unije je treba, nasprotno, poudariti, da Komisija v utemeljitvi, ki jo je v zvezi s prvim očitkom predstavila v tožbi, navaja to načelo, pri čemer med drugim v točki 75 navedene tožbe poudarja, da izpodbijane nacionalne določbe s tem, da poljskim sodiščem preperečujejo, da odločijo, ali so zahteve, ki izhajajo iz določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine, izpolnjene v primerih, na katere se nanašajo te določbe, prav zato lahko tem sodiščem preperečujejo tudi, da v skladu z navedenim načelom sprejmejo akte, ki bi se lahko izkazali za nujne za zagotovitev učinkovitega izpolnjevanja teh zahtev v takih primerih.
- 194 Na tretjem mestu, glede člena 26(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču je sicer res, kot ugotavlja Republika Poljska, da čeprav je ta nacionalna določba navedena v tožbenem predlogu v zvezi s prvim očitkom, trditve, ki so v podporo temu očitku navedene v tej tožbi, ne vsebujejo utemeljitve, ki bi se posebej navezovala na navedeno določbo.
- 195 Vendar, kot trdi Komisija, ta člen 26(3) z določanjem, da senat za izredni nadzor in javne zadeve ne more preučiti predloga za ugotovitev in presojo zakonitosti imenovanja sodnika ali njegove legitimnosti za opravljanje sodniške funkcije, v bistvu zgolj ponavlja to, kar izhaja že iz člena 29(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, in sicer, da je Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), zlasti senatu za izredni nadzor in javne zadeve, prepovedano, da ugotovi ali presoja zakonitost imenovanja sodnika ali pristojnosti za opravljanje nalog v zvezi z izvajanjem sodne oblasti, ki izhaja iz tega imenovanja.
- 196 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da se kritike, ki jih Komisija navaja v zvezi s členom 29(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, nanašajo *ipso facto* tudi na člen 26(3) tega zakona in tako vključujejo zadnjenavedeno določbo. Iz tega sledi, da Komisiji ni treba navesti posebnega pojasnila v zvezi z zadnjenavedeno nacionalno določbo in da posledično neobstoj takega pojasnila ni mogel vplivati na pravico Republike Poljske do obrambe.
- 197 Iz vsega navedenega izhaja, da je prvi očitek Komisije nedopusten v delu, ki se nanaša na zatrjevano kršitev člena 267 PDEU, in da je v preostalem dopusten.

– Vsebinska presoja

- 198 Najprej, kar zadeva člen 42a(1) in (2) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, člen 29(2) in (3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču ter člen 5(1a) in (1b) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih, iz besedila prvih dveh zgoraj navedenih nacionalnih določb izhaja, prvič, da „v okviru dejavnosti“ različnih zadevnih sodišč „ali [njihovih] organov“ ni „dovoljeno podvomiti o legitimnosti [sodišč], ustavnih organov države in organov za nadzor in zaščito prava“ ter, drugič, da ta sodišča „ne more[jo] ugotoviti ali presojati zakonitosti imenovanja sodnika ali pristojnosti za opravljanje nalog v zvezi z izvajanjem sodne oblasti, ki izhaja iz tega imenovanja“. Kar zadeva člen 26(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, ta določba izključuje, da lahko senat za izredni nadzor in javne zadeve, potem ko mu drugo sodišče posreduje predlog za izločitev

sodnika ali za določitev sodišča, pred katerim mora potekati postopek, vključno z očitki, ki se nanašajo na neobstoje neodvisnosti zadevnega sodnika ali sodišča, obravnava ta predlog, če se ta „nanaša na ugotovitev ali presojo zakonitosti imenovanja sodnika ali njegove legitimnosti za opravljanje sodniške funkcije“.

- 199 Glede tega je treba, na prvem mestu, ugotoviti, da tako kot je v bistvu poudarjeno v točkah od 135 do 137 te sodbe v zvezi z nacionalnimi določbami, ki jih Komisija izpodbija v okviru tretjega očitka, iz izrazov, uporabljenih v nacionalnih določbah, na katere se nanaša prvi očitek, v nasprotju s trditvami Republike Poljske ni mogoče ugotoviti, da se tako uzakonjene prepovedi nanašajo izključno na sodna dejanja, katerih predmet je odločitev o veljavnosti akta o imenovanju sodnika.
- 200 Na eni strani, zadnjenavedene nacionalne določbe namreč prepovedujejo ne le „ugotoviti“, ampak tudi „presojati“ – z vidika njihove „zakonitosti“ – tako samo „imenovanje“ kot tudi „pristojnosti za opravljanje nalog v zvezi z izvajanjem sodne oblasti, ki izhaja iz tega imenovanja“. Na drugi strani je z istimi določbami s še splošnejšimi izrazi prepovedano kakor koli „podvomiti“ o „legitimnosti“ „sodišč“ ter „ustavnih organov države in organov za nadzor in zaščito prava“.
- 201 Glede na relativno ohlapnost in nejasnost takih formulacij je videti, kot da lahko te formulacije vodijo do tega, da lahko na področje uporabe tako uzakonjenih prepovedi zaradi svoje vsebine ali učinkov spada obsežna vrsta aktov ali ravnanj splošnih sodišč, upravnih sodišč ali Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ali njihovih organov. To lahko zlasti velja, če morajo ta sodišča v skladu s svojimi obveznostmi, na katere je bilo opozorjeno v točkah od 128 do 131 te sodbe, v nekaterih okoliščinah preveriti, ali sama ali sodniki, ki v njih zasedajo, ali drugi sodniki ali sodišča, ki morajo odločati v zadevah v zvezi s pravom Unije ali ki so odločala v takih zadevah, izpolnjujejo zahteve, ki izhajajo iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine v zvezi z neodvisnostjo, nepristranskostjo in predhodno zakonsko ustanovitvijo zadevnih sodišč in sodnikov.
- 202 Na drugem mestu, poudariti je treba, da so izrazi, ki jih je tako uporabil poljski zakonodajalec, enako kot je bilo poudarjeno v točki 140 te sodbe v zvezi z nacionalnimi določbami, ki jih Komisija izpodbija v okviru tretjega očitka, tesno povezani z več vprašanji, ki so jih različna poljska sodišča postavila glede skladnosti različnih nedavnih zakonodajnih sprememb, ki so vplivale na organizacijo pravosodja na Poljskem, s pravom Unije in zlasti z zahtevami, ki izhajajo iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine.
- 203 Zakon o spremembah in nacionalne določbe, na katere se nanaša prvi očitek, so bili namreč sprejeti v naglici, v okoliščinah, opisanih v točkah od 141 do 145 te sodbe, za katere je značilen med drugim obstoj, na eni strani, novejšega razvoja sodne prakse v zvezi z ohranjanjem pravne države in še posebej neodvisnosti sodne oblasti na Poljskem, ki je posledica sodbe A. K., ter, na drugi strani, več predlogov za sprejetje predhodne odločbe, o katerih je Sodišče takrat še odločalo in so se nanašali na tako problematiko.
- 204 V zvezi s tem predvsem iz točk 134, 139 in 149 ter izreka sodbe A. K. in drugi izhaja, da se spoznanja iz te sodbe tako kot spoznanja iz nacionalne sodne prakse, omenjene v točki 143 te sodbe, ki se je razvila z vidika navedene sodbe A. K. in drugi, nanašajo na skladnost pristojnosti, ki so bile podeljene disciplinskemu senatu, s pravom Unije, zlasti ob upoštevanju pravil, ki so urejala imenovanje članov tega senata, in neobstoja neodvisnosti tako navedenega senata kot KRS, ki je bil udeležen v tem postopku imenovanja.

- 205 Kot je bilo poudarjeno v točki 141 te sodbe, je iz sodbe A. K. in drugi jasno izhajalo, da bi se lahko zgodilo, da bi nacionalna sodišča, ki morajo odločati v takih zadevah, na podlagi prava Unije morala na eni strani odločiti o sposobnosti organa, kot je disciplinski senat, za odločanje v zadevah, ki spadajo na področje uporabe prava Unije, zlasti ob upoštevanju pogojev, v katerih so bili imenovani njegovi člani, ter na drugi strani obravnavati neodvisnost KRS, in če ta ne bi bil neodvisen, odločiti o posledicah posredovanja tega organa v postopku imenovanja sodnikov disciplinskega senata.
- 206 Vendar je bilo očitno, da bi s tem ta nacionalna sodišča, ki morajo v okviru svoje pristojnosti uporabljati določbe prava Unije, morala sprejeti akte, za katere bi se lahko štelo, da se z njimi „podvomi“ o „legitimnosti [sodišč]“, kot je disciplinski senat, ali „ustavnih organov države in organov za [...] zaščito prava“, kot je KRS, ter da poleg tega ob tej priložnosti opravijo „presoje“ o „zakonitosti“ „imenovanja“ sodnikov, ki zasedajo v navedenem senatu, in njihovi „pristojnosti za opravljanje nalog v zvezi z izvajanjem sodne oblasti“ v smislu nacionalnih določb, ki jih Komisija izpodbija v okviru prvega očitka.
- 207 Kar zadeva vprašanja za predhodno odločanje, navedena v točki 144 te sodbe, ki so bila Sodišču že predložena na datum sprejetja izpodbijanih nacionalnih določb, ta so se nanašala na eni strani na morebitno neskladnost novih nacionalnih pravil, na podlagi katerih je bilo nedavno več oseb imenovanih na mesta sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), s pravom Unije, ter na učinke, ki bi lahko izhajali iz take neskladnosti v zvezi s sodnimi akti, ki jih sprejmejo zadevni sodniki. Ta vprašanja za predhodno odločanje so se na drugi strani nanašala na morebitno neskladnost nacionalnih pravil, ki dovoljujejo sprejetje ministrskih odločb, s katerimi se sodnike dodeli v druga sodišča, kot je njihovo sodišče izvora, s tem pravom.
- 208 Glede na njihovo vsebino so bili takrat pričakovani odgovori Sodišča na navedena vprašanja za predhodno odločanje taki, da bi nacionalna sodišča na njihovi podlagi po potrebi morala opraviti „presoje“ o „zakonitosti“ „imenovanja“ sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ali njihovi „pristojnosti za opravljanje nalog v zvezi z izvajanjem sodne oblasti“ ali sprejeti akte, za katere bi se lahko štelo, da se je z njimi „podvomi[lo]“ o „legitimnosti [sodišč]“, zlasti tistih, v katera so bili sodniki dodeljeni.
- 209 Poleg tega so, kot izhaja iz sodb, navedenih v točkah 146 in 148 te sodbe, odgovori Sodišča na vprašanja za predhodno odločanje, katerih vsebina je navedena v točki 207 te sodbe, potrdili tveganje, da so dejanja ali presoje, ki jih morajo v nekaterih okoliščinah opraviti nacionalna sodišča na podlagi določb člena 19(1) PEU v povezavi s členom 47 Listine, dejansko lahko zajeti s prepovedmi, uzakonjenimi z nacionalnimi določbami, ki se izpodbijajo v okviru prvega očitka.
- 210 Trditev Republike Poljske, omenjena v točki 175 te sodbe, ne more omajati zgornje analize. Iz te analize namreč ne izhaja, da bi morala biti vsakemu nacionalnemu sodišču priznana pristojnost, da po uradni dolžnosti ali na zahtevo pravnega subjekta v okviru katerega koli postopka podvomi o aktu o imenovanju sodnika, njegovem delovnem razmerju ali izvajanju njegovih sodnih pristojnosti, potem ko je po potrebi Sodišče zaprosilo za razlago v okviru postopka predhodnega odločanja.
- 211 Tako je Sodišče v sodbi z dne 22. marca 2022, Prokurator Generalny in drugi (Disciplinski senat vrhovnega sodišča – Imenovanje) (C-508/19, EU:C:2022:201, točke 70, 71 in od 81 do 83), ugotovilo nedopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe, podanega v okviru izpodbijanja veljavnosti imenovanja sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) pred predložitvenim sodiščem, potem ko je med drugim ugotovilo, prvič, da so vprašanja, postavljena v tem predlogu, neločljivo

povezana s sporom, ki ni spor o glavni stvari, in, drugič, da je namen tožbe v postopku v glavni stvari doseči neveljavnost imenovanja zadevnega sodnika na mesto sodnika tega sodišča, ki bi veljala *erga omnes*, čeprav nacionalno pravo ne dovoljuje in nikoli ni dovoljevalo, da bi vsi pravni subjekti izpodbijali imenovanje sodnikov z direktno ničnostno tožbo ali tožbo za razveljavitev takega imenovanja.

- 212 Na tretjem mestu, glede trditev Republike Poljske, da druga nacionalna pravila omogočajo, da se zadosti zahtevam, ki izhajajo iz določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine, je treba poudariti, prvič, da v zvezi z nacionalnimi določbami o izločitvi sodnikov, navedenimi v točki 179 te sodbe, na eni strani iz člena 26(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču izhaja, da presoja zakonitosti imenovanja sodnika ali njegove legitimnosti za opravljanje sodniške funkcije ni dovoljena v okviru takega postopka izločitve.
- 213 Na drugi strani, kot izhaja iz samega besedila nacionalnih določb o izločitvi sodnikov, na katere se je sklicevala Republika Poljska in katerih besedilo je predložila na zahtevo Sodišča, se zdi, da se lahko nadzor, ki ga dovoljujejo te nacionalne določbe, nanaša le na izpolnjevanje zgolj enega dela zahtev, ki izhajajo iz načela neodvisnosti sodnikov, in natančneje tistih, ki so povezane z notranjim vidikom tega načela, ki se ujema s pojmom „nepristranskost“ in se nanaša na enako distanco, ki jo morajo sodniki upoštevati v razmerju do strank v sporu in njihovih interesov. Nasprotno pa glede na to besedilo ne kaže, da bi navedene nacionalne določbe dovoljevale nadzor drugih vidikov, ki izhajajo iz teh zahtev, zlasti tistih, ki so povezane z zunanjim vidikom tega načela in se med drugim nanašajo na zaščito zadevnega organa pred zunanjimi posegi ali pritiski ali celo na nujnost, da je ta organ predhodno ustanovljen z zakonom.
- 214 Republika Poljska je na obravnavi poleg tega v zvezi s tem navedla, da iz novejših sodb Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) izhaja, da iste nacionalne določbe med drugim ne dovoljujejo predlogov ali izjav, ki temeljijo na očitkih v zvezi z nepravilnostjo imenovanja sodnika ali katero koli drugo okoliščino, povezano s postopkom imenovanja sodnika.
- 215 Drugič, glede drugih nacionalnih mehanizmov, na katere se sklicuje Republika Poljska in so tudi omenjeni v točki 179 te sodbe, to je mehanizmov v zvezi z odstopom zadeve pristojnemu sodišču ali nadzorom, ki ga opravljajo sodišča višje stopnje, je treba ugotoviti, da so, kot je poudarjeno v točkah 200 in 201 te sodbe, nacionalne določbe, izpodbijane v okviru prvega očitka, ubesedene z ohlapnimi in nejasnimi izrazi, glede katerih ni mogoče izključiti, da lahko tudi ohromijo take mehanizme.
- 216 Prepovedi, uzakonjene s temi nacionalnimi določbami, se namreč uporabljajo tudi za sodišča, pred katerimi se postavlja vprašanje morebitnega odstopa zadeve drugemu sodišču na podlagi člena 200(1⁴) zakonika o civilnem postopku, zato se zdi, da lahko preprečijo, da taka sodišča tako odstopijo zadevo, na primer, kadar bi to v okoliščinah, predstavljenih v sodbi A. K. in drugi, pomenilo, da se podvomi o skladnosti z zahtevami neodvisnosti, ki izhajajo iz prava Unije, in posledično o legitimnosti sodišča, pred katerim bi dana zadeva običajno morala biti obravnavana, ali da se v tem okviru podvomi o legitimnosti ustavnega organa, kot je KRS.
- 217 Ob upoštevanju ohlapne in nejasne ubeseditve izpodbijanih nacionalnih določb lahko te poleg tega tudi preprečujejo sodišču višje stopnje, ki preizkuša odločbo sodišča nižje stopnje, da presodi zakonitost imenovanja sodnika ali njegove pristojnosti za opravljanje sodniške funkcije, ki izhaja iz takega imenovanja, ali da podvomi o legitimnosti sodišč, in to ne glede na to, ali mora odločiti o svoji sestavi ali legitimnosti kot drugostopenjskem sodišču ali o sestavi in legitimnosti sodišča nižje stopnje.

- 218 Na četrtem mestu, trditve Republike Poljske, navedene v točki 181 te sodbe, v zvezi z domnevnim protislovjem med prvim in drugim očitkom, je prav tako treba zavrniti. V zvezi s tem je namreč dovolj poudariti, da medtem ko se z drugim očitkom graja okoliščina, da je preučitev nekaterih vprašanj v izključni pristojnosti senata za izredni nadzor in javne zadeve, se prvi očitek nanaša na skladnost določb, ki uzakonjajo nekatere prepovedi, ki veljajo za splošna sodišča, upravna sodišča in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), vključno s senatom za izredni nadzor in javne zadeve, s pravom Unije.
- 219 Iz navedenega izhaja, da nacionalne določbe, navedene v točki 198 te sodbe, kršijo določbe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine.
- 220 Dalje, kar zadeva člen 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih in člen 8 zakona o spremembah, ki določa uporabo tega člena 55(4) za zadeve, ki so bile začete ali končane pred začetkom veljavnosti zadnjenavedenega zakona, zlasti iz besedila drugega stavka navedenega člena 55(4) izhaja, da se na „[d]oločbe o dodeljevanju zadev ter o določitvi in spremembi sestav [...] ni mogoče sklicevati za ugotovitev, [...] da je sodišče neustrezno sestavljeno ali da je njegov član oseba, ki ni pooblaščen ali pristojna za odločanje“.
- 221 Vendar je treba poudariti, da je bil tako kot nacionalne določbe, navedene v točkah 133 in 198 te sodbe, tudi člen 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih šele tik pred kratkim z zakonom o spremembah uveden v poljsko pravno ureditev, v posebnih okoliščinah, na katere je bilo opozorjeno v točkah od 140 do 145 te sodbe.
- 222 V zvezi s tem je treba natančneje poudariti, da so bili pri Sodišču na datum sprejetja te nacionalne določbe med drugim že vloženi predlogi za sprejetje predhodne odločbe, omenjeni v tretji alineji točke 144 te sodbe, v združenih zadevah, v katerih je bila medtem izdana sodba z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi (od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931).
- 223 V zadnjenavedeni sodbi pa je Sodišče presodilo, da je treba člen 19(1), drugi pododstavek, PEU razlagati tako, da nasprotuje nacionalnim določbam, v skladu s katerimi lahko minister za pravosodje države članice na podlagi meril, ki niso javno dostopna, sodnika za določen ali nedoločen čas dodeli na kazensko sodišče višje stopnje in po drugi strani to dodelitev ne glede na to, ali je za določen ali nedoločen čas, kadar koli in z neobrazloženo odločbo prekliče.
- 224 Poleg tega je ob sprejetju člena 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih Sodišče v zadevi C-791/19 odločalo tudi o tožbi zaradi neizpolnitve obveznosti, ki jo je Komisija vložila proti Republiki Poljski, da bi se med drugim ugotovilo, da ta država članica s tem, da predsedniku disciplinskega senata podeljuje diskrecijsko pravico za določitev disciplinskega sodišča, ki je na prvi stopnji pristojno v zadevah, ki se nanašajo na sodnike splošnih sodišč, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.
- 225 V zvezi s tem pa je treba poudariti, da je Sodišče v točkah od 164 do 177 sodbe z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596), ki je bila medtem izdana, sprejelo tak očitek in posledično ugotovilo, da Republika Poljska s tem, da predsedniku disciplinskega senata podeljuje tako diskrecijsko pravico in zato ne zagotavlja, da disciplinske zadeve obravnava „z zakonom ustanovljeno“ sodišče, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.

- 226 Tako je očitno, da je, kadar morajo nacionalna sodišča izpeljati posledice iz sodb Sodišča, navedenih v točkah 222 in 225 te sodbe, mogoče, da morajo obravnavati in se posledično morajo „sklicevati“ na nacionalne določbe, kot so te, ki so bile obravnavane v navedenih sodbah, v zvezi z „določitvijo“ ali „spremembo sestav“, in to zato, da v konkretnem primeru ugotovijo, da je nacionalno sodišče zaradi uporabe navedenih nacionalnih določb in tega, da so v nasprotju s pravom Unije, „neustrezno sestavljeno“ ali da „je njegov član oseba, ki ni pooblaščen ali pristojna za odločanje“. Vendar bi zadevna nacionalna sodišča, če bi to storila, spadala na področje uporabe prepovedi, ki so tako določene v členu 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih. Te prepovedi se poleg tega uporabljajo splošneje, kljub morebitnim ugovorom pravnih subjektov, da so nacionalne določbe bodisi o dodeljevanju zadev bodisi o določitvi ali spremembi sestav ali uporaba takih določb v nasprotju z zahtevami prava Unije, ki so neločljiv del pravice do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča.
- 227 Ob upoštevanju navedenega je treba ugotoviti, da člen 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih in posledično člen 8 zakona o spremembah prav tako kršita določbe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine.
- 228 Nazadnje, glede zatrevane kršitve načela primarnosti prava Unije je treba spomniti, da to načelo nacionalnemu sodišču, ki mora v okviru svojih pristojnosti uporabiti določbe prava Unije, nalaga obveznost, da zagotovi polni učinek zahtev tega prava v sporu, ki mu je predložen. Zlasti mora po lastni presoji odločiti, da ne bo uporabilo nacionalne ureditve ali prakse, tudi poznejše, ki je v nasprotju z določbo prava Unije, ki ima neposredni učinek, ne da bi mu bilo treba zahtevati ali čakati na predhodno odpravo te nacionalne ureditve ali prakse po zakonodajni poti ali nekem drugem ustavnem postopku (glej v tem smislu sodbi z dne 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, točka 24, in z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točka 53 in navedena sodna praksa).
- 229 Kot pa izhaja iz ustaljene sodne prakse, ima člen 47 Listine tak neposredni učinek (glej zlasti sodbo z dne 29. julija 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, točka 56 in navedena sodna praksa), poleg tega pa je v točki 78 te sodbe opozorjeno, da enako velja za člen 19(1), drugi pododstavek, PEU.
- 230 Zato so tudi nacionalne določbe, navedene v točkah 198 in 220 te sodbe, ker lahko zaradi samih prepovedi, ki jih uzakonjajo, preprečujejo, da zadevna poljska sodišča ne uporabijo nekaterih določb, za katere menijo, da so v nasprotju z določbami prava Unije, ki imajo neposredni učinek, take, da kršijo načelo primarnosti prava Unije.
- 231 Ob upoštevanju vsega navedenega je treba sprejeti prvi očitek v delu, v katerem se nanaša na kršitve določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine in načela primarnosti prava Unije.

Drugi očitek

Trditve strank

- 232 Komisija z drugim očitkom, ki ga je treba preučiti na četrtem mestu, v bistvu trdi, da so vprašanja glede neodvisnosti sodišča ali sodnika „horizontalna vprašanja“, ki jih mora vsako nacionalno sodišče, ki odloča v zadevi, ki spada na področje uporabe prava Unije, vključno *in limine litis* in kadar odloča na prvi stopnji, preučiti z vidika člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47

Listine ter v zvezi s katerimi mora imeti možnost Sodišču predložiti vprašanja za predhodno odločanje na podlagi člena 267 PDEU, pri čemer pozneje v skladu z načelom primarnosti prava Unije po potrebi ne uporabi nobenih nacionalnih določb, ki so v nasprotju s temi določbami prava Unije, kot jih razlaga Sodišče. Taka vprašanja naj ne bi bila specifična pravna vprašanja na posebnem pravnem področju, ki lahko na tej podlagi spadajo v izključno pristojnost domnevno specializiranega sodišča.

- 233 Republika Poljska naj torej ne bi izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi navedenih določb prava Unije in tega načela primarnosti, prvič, s tem, da je na podlagi člena 26(2) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču senatu za izredni nadzor in javne zadeve podelila izključno pristojnost za odločanje o vprašanjih glede izločitve sodnikov ali določitve pristojnega sodišča za odločanje v zadevi, v kateri je podan očitek v zvezi z neobstojem neodvisnosti sodišča ali sodnika, ter s tem, da sodišču, ki odloča v zadevi in pred katerim se postavljajo taka vprašanja, nalaga obveznost, da ta vprašanja posreduje temu senatu, tudi če ta ni pristojen za vsebinsko odločanje o dani zadevi.
- 234 Poljski zakonodajalec naj bi s tem poleg tega želel nacionalnim sodiščem, ki odločajo o sporu, preprečiti, da po potrebi s predložitvijo vprašanj Sodišču preverijo, ali sodni organ, ki mora odločiti o tem sporu, izpolnjuje zahteve po neodvisnosti in nepristranskosti, ki izhajajo iz prava Unije, in če ni take neodvisnosti in nepristranskosti, da izpolnijo svojo obveznost, ki jo je Sodišče poudarilo v sodbi A. K. in drugi, da ne uporabijo nacionalne določbe, ki pristojnost za odločanje o takem sporu pridržuje temu sodnemu organu. Tako izpodbijana nacionalna določba naj bi nacionalnim sodiščem preprečevala tudi, da na lastno pobudo ali na predlog stranke v postopku preučijo nujnost izločitve sodnika, ki ne izpolnjuje teh zahtev, ali da Sodišču predložijo vprašanje v zvezi s tem.
- 235 Drugič, določbe in načela prava Unije, omenjeni v točki 232 te sodbe, naj bi bili kršeni tudi z določbami člena 82, od (2) do (5), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču. Te nacionalne določbe naj bi namreč s tem, da določajo, najprej, da je senat za izredni nadzor in javne zadeve edini pristojen za odločanje o pravnih vprašanjih glede neodvisnosti sodnika ali sodišča, ki se postavljajo v zadevah, ki potekajo pred Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), nato, da tega senata pri sprejetju take odločbe ne zavezuje nobena druga odločba Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ter, nazadnje, da odločbe navedenega senata zavezujejo vse druge sestave Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), sestavam drugih senatov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) odvzemale možnost, da odločajo o takih pravnih vprašanjih in Sodišču predložijo vprašanja v zvezi s tem.
- 236 Tretjič, te določbe in načelo prava Unije naj bi bili kršeni s členom 26, od (4) do (6), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, ki senatu za izredni nadzor in javne zadeve podeljuje izključno pristojnost za odločanje o pravnih sredstvih, s katerimi se predlaga, naj se ugotovi nezakonitost pravnomočnih odločb ali sodb vseh poljskih tako splošnih kot upravnih sodišč, vključno z odločbami in sodbami drugih senatov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), če gre pri nezakonitosti za to, da se podvomi o statusu osebe, imenovane na sodniško mesto, ki je odločala v dani zadevi, saj se taka pravna sredstva lahko vložijo neodvisno od tega, ali je zadevna stranka izčrpala druga pravna sredstva, ki so ji na voljo. Take nacionalne določbe naj bi namreč tem drugim senatom Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) preprečevale, da odločijo o teh vprašanjih in Sodišču v zvezi s tem predložijo morebitna vprašanja za predhodno odločanje.
- 237 Četrtrič, določbe in načelo prava Unije, omenjeni v točki 232 te sodbe, naj bi bili kršeni tudi s prehodnimi določbami člena 10 zakona o spremembah, ki določa, najprej, da poljska sodišča, vključno z drugimi senati Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), senatu za izredni nadzor in javne zadeve pred 21. februarjem 2020 odstopijo zadeve, v katerih je postopek 14. februarja 2020 še

potekal in ki se nanašajo na vprašanja, ki so zdaj v izključni pristojnosti tega senata, dalje, da lahko ta senat v tem primeru razveljavi dejanja, ki jih je predhodno opravilo sodišče, ki mu je odstopilo zadevo, to je dejanja, ki lahko vključujejo vložitev morebitnega predloga za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču, ter, nazadnje, da dejanja, ki so bila v takih zadevah opravljena po 14. februarju 2020, kot je morebitni predlog za sprejetje predhodne odločbe, nimajo učinkov.

- 238 Republika Poljska v obrambo trdi, na prvem mestu, da Komisija napačno razlaga sodbo A. K. in drugi. Iz te sodbe naj bi namreč izhajalo le, da če stranka trdi, da so zaradi preučitve njene zadeve pred običajno pristojnim sodiščem kršene pravice, ki jih ima na podlagi člena 47 Listine, se sodišče, ki odloča v zadevi, lahko izreče o takem ugovoru, in če je ta ugovor utemeljen, lahko navedeno sodišče zadevo odstopi drugemu sodišču, ki daje zahtevana jamstva neodvisnosti in ki bi bilo pristojno na podlagi zakonodaje, če ne bi bilo določb, ki pristojnost pridržujejo sodišču, ki ne daje takih jamstev.
- 239 Vendar naj iz navedene sodbe ne bi izhajalo, da imajo vsa nacionalna sodišča pravico odločati v takih zadevah. Komisija naj s tezo, ki jo tako zagovarja, poleg tega ne bi upoštevala zahteve v zvezi s pravico do z zakonom ustanovljenega sodišča, ki izključuje, da o določitvi pristojnega sodišča po lastni presoji odločajo pravosodni organi. Sodišče naj tako v sodbi A. K. in drugi za zadevna predložitvena sodišča ne bi ustvarilo pristojnosti za sprejetje aktov brez pravne podlage, temveč pristojnost, da dane zadeve odstopijo drugemu sodišču, katerega pristojnost izhaja iz akta Parlamenta, v skladu s členom 200(1⁴) zakonika o civilnem postopku. Edina obveznost držav članic v zvezi s tem naj bi bila, da zagotovijo – kot se zahteva v členu 19(1), drugi pododstavek, PEU – da se zadeve, ki se navezujejo na pravo Unije, predložijo sodiščem, ki dajejo jamstva, zahtevana v tej določbi.
- 240 Poleg tega naj primer, ki je tako obravnavan v sodbi A. K. in drugi, ne bi bil povezan z izpodbijanimi nacionalnimi določbami, ker se te nanašajo na položaj, v katerem sodišče odloča o predlogu za izločitev, pravnem vprašanju glede neodvisnosti sodišča ali dvomu v zvezi z zakonitostjo pravnomočne odločbe.
- 241 Na drugem mestu, Republika Poljska natančneje glede vsebine izpodbijanih nacionalnih določb poudarja, prvič, v zvezi s členom 26(2) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, da v poljskem pravu preučitev predloga za izločitev ni bila nikoli v pristojnosti zadevnega sodnika ali sodišča, ampak je morala predlog prej preučiti ali druga sestava istega sodišča ali sodišče višje stopnje. Tako naj ta nacionalna določba sodnikom ali sodiščem, pred katerimi se postavi tako stransko vprašanje, ne bi odvzemala pristojnosti, ki naj bi jo včasih imeli. Določala naj bi le, da se mora to vprašanje, kadar se očitki, ki utemeljujejo izločitev nekaterih sodnikov, nanašajo na njihovo neodvisnost, zdaj odstopiti senatu za izredni nadzor in javne zadeve. Vsaka država članica pa naj bi še naprej prosto določala, katero sodišče mora obravnavati tako vrsto zadev, saj pravo Unije zahteva le, da sodišče, pristojno za odločanje o taki zadevi, daje jamstva iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.
- 242 Drugič, kar zadeva člen 26, od (4) do (6), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, naj ugotovitev nezakonitosti pravnomočne odločbe ne bi bila „stransko“ vprašanje, ki se lahko obravnava *in limine litis* v okviru drugega postopka, temveč naj bi zahtevala vložitev izrednega pravnega sredstva, ki se po definiciji lahko vloži le, če je razglašena taka pravnomočna odločba, in to pri sodišču, ki je pristojno na podlagi zakona in ki mora nujno biti drugo sodišče od tistega, ki je izdalo to odločbo. Poleg tega naj bi te nacionalne določbe s tem, da tako določajo, da posebno

vrsto pravnih sredstev obravnava Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v senatu, specializiranim za obravnavo vprašanj v zvezi z neodvisnostjo sodne oblasti, krepile procesna jamstva, ki jih uživajo stranke.

- 243 Tretjič, glede člena 82, od (2) do (5), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču Republika Poljska poudarja, da je v skladu s členom 1, točka 1(a), tega zakona Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) pristojno za sprejemanje odločitev o pravnih vprašanjih v zvezi z vsemi zadevami, ki spadajo v pristojnost tega sodišča. V zvezi s tem naj bi drugi očitke v celoti temeljil na domnevni zahtevi, da če se taka pravna vprašanja nanašajo na neodvisnost sodne oblasti, morajo o njih odločiti sodišča, pred katerimi se ta vprašanja postavijo, to je zahtevi, katere obstoja Komisija vendarle nikakor ni podprla. Poleg tega naj bi bil sam namen postopka za rešitev pravnega vprašanja ob obstoju zapletenega vprašanja, ki se lahko razlaga različno, sodišču, pred katerim je bilo tako vprašanje postavljeno, pravzaprav omogočiti, da njegovo preučitev odstopi specializirani sestavi višje stopnje, da bi dobilo potrebna pojasnila in v interesu pravne varnosti preprečilo velike in vztrajne razlike v sodni praksi. Dalje, tak mehanizem naj zadevnim sodiščem ne bi nalagal, naj zaprosijo za odločitev o pravnem vprašanju, temveč naj bi jim dajal možnost za to, taka odločitev pa naj bi se nanašala le na razlago prava, in ne na njegovo uporabo, ki je še naprej v pristojnosti sodišča, ki odloča o vsebini zadevnega spora.
- 244 Četrtrič, prehodne določbe, ki jih vsebuje člen 10 zakona o spremembah, naj bi se iztekle in naj bi vsekakor zgolj omogočale, da se zagotovi, da v skladu s pravico do z zakonom ustanovljenega sodišča sodišča, ki so prenehala biti pristojna, dane zadeve prenesejo na zdaj pristojno sodišče.
- 245 Na tretjem mestu, Republika Poljska meni, da izpodbijane nacionalne določbe ne omejujejo pristojnosti poljskih sodišč, da Sodišču predložijo vprašanja za predhodno odločanje, če ravna v okviru svojih krajevnih in stvarnih pristojnosti. Ker je poleg tega senat za izredni nadzor in javne zadeve sodišče zadnje stopnje, naj bi moral pri Sodišču vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe vsakič, ko bi dvomil o razlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, zaradi česar naj bi se torej v praksi povečalo število primerov, v katerih lahko obstaja obveznost vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču, in posledično okrepila učinkovitost izvajanja pravic, ki izhajajo iz člena 47 Listine.
- 246 Poleg tega naj prehodne določbe, ki jih vsebuje člen 10 zakona o spremembah, senatu za izredni nadzor in javne zadeve ne bi dovoljevale, da umakne predlog za sprejetje predhodne odločbe, saj ima ta senat, nasprotno, obveznost, da ob dvomu glede razlage prava Unije prej postavljena vprašanja potrdi ali jih sam postavi. Te prehodne določbe naj sicer ne bi omogočale razveljavitve prejšnjih dejanj, razen če ta preprečujejo, da se dana zadeva obravnava „skladno z zakonom“, kar naj po definiciji ne bi moglo veljati za predlog za sprejetje predhodne odločbe. Navedene prehodne določbe naj nacionalnim sodiščem, ki morajo prenesti zadeve, o katerih so do zdaj odločala, tudi ne bi prepovedovale, da postavijo vprašanja za predhodno odločanje, kar naj bi poleg tega potrjevala številna vprašanja za predhodno odločanje v zvezi z zahtevami po neodvisnosti sodnikov, ki so bila v zadnjem času predložena Sodišču.
- 247 Na četrtem mestu, Komisija naj ne bi podprla drugega očitka v zvezi s kršitvijo načela primarnosti prava Unije, izpodbijane nacionalne določbe pa naj se ne bi nanašale na nasprotja med pravnimi pravili, v okviru katerih naj bi bilo treba uporabiti to načelo.
- 248 Komisija v repliki pojasnjuje, da z drugim očitkom v bistvu graja dejstvo, da je bila izključna pristojnost za preučitev izpolnjevanja zadevnih zahtev prava Unije odvzeta različnim nacionalnim sodiščem ali senatom Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki so bili do takrat pristojni,

in brez posebnih legitimnih razlogov podeljena novemu sodnemu senatu, ki ga ni mogoče šteti za specializirano sodišče. Na eni strani naj bi bilo namreč v tem novem sodnem senatu le 20 od 10.000 sodnikov, ki jih ima Republika Poljska, tako da naj bi bila pravica pravnih subjektov do sodnega varstva in učinkovitost prava Unije bistveno oslabljeni, čeprav naj bi iz sodne prakse Sodišča izhajalo, da morajo vsa nacionalna sodišča čim širše uporabljati določbe prava Unije v zvezi z neodvisnostjo sodnikov. Na drugi strani, ker so bili vsi člani senata za izredni nadzor in javne zadeve imenovani na predlog KRS v njegovi novi sestavi, in sicer v okoliščinah, ki so zelo pogosto prav tiste, na katere se sklicujejo predlogi za izločitev, ki temeljijo na neobstoju neodvisnosti sodnika, naj bi se postavljalo vprašanje nepristranske presoje takih vprašanj s strani tega senata.

- 249 Komisija glede člena 267 PDEU trdi, da je ob upoštevanju zlasti okoliščin reform pravosodja, v katerih so bile sprejete izpodbijane nacionalne določbe in so poljski organi sprejeli ponavljajoče se ukrepe, da bi preprečili pravilno delovanje mehanizma predhodnega odločanja, uvedenega s tem členom, očitno, da je bila s temi nacionalnimi določbami iz stvarne pristojnosti do takrat pristojnih nacionalnih sodišč umetno izvzeta preučitev „horizontalnega vprašanja“ neodvisnosti sodnikov, ki se lahko postavi v kateri koli zadevi, in to zato, da bi se tem nacionalnim sodiščem odvzela možnost, da Sodišču postavijo vprašanja na tem področju, kar je v nasprotju s členom 267 PDEU v povezavi s členom 4(3), tretji pododstavek, PEU.
- 250 V zvezi s tem Komisija trdi tudi, da nacionalna pravila, ki lahko kot v obravnavani zadevi povzročijo, da se nacionalni sodnik raje odreče postavitvi vprašanj za predhodno odločanje Sodišču, posegajo v prerogative, ki jih nacionalnim sodiščem priznava člen 267 PDEU. Kar zadeva trditve, da se s tem, da se vsa stvarna pristojnost prenese na sodišče, zoper odločitve katerega ni pravnega sredstva, krepí polni učinek tega člena, naj z njo ne bi bila upoštevana sistematika tega člena, ki namreč določa, da imajo sodišča nižje stopnje možnost Sodišču postaviti vprašanje.
- 251 Glede načela primarnosti prava Unije Komisija navaja, da je tako v obrazloženem mnenju kot v tožbi poudarila, da izključna pristojnost senata za izredni nadzor in javne zadeve v treh kategorijah danih zadev poljskim sodiščem preprečuje, da ne uporabijo nacionalnih določb, na podlagi katerih je pristojnost za odločanje v zadevah, ki spadajo na področje uporabe prava Unije, podeljena sodiščem in sodnikom, ki ne izpolnjujejo zahtev prava Unije s področja neodvisnosti sodnikov.
- 252 Republika Poljska v dupliki trdi, da Komisija v repliki navaja „nove očitke“ s tem, da se sklicuje na to, da senat za izredni nadzor in javne zadeve, ki vendarle obstaja od leta 2018 in katerega pogoji za imenovanje članov so dobro znani, ni neodvisen in nepristranski. Ker pa naj se ti očitki ne bi nanašali na elemente, razkrite po začetku postopka, in ker naj bi bile trditve Komisije v zvezi z domnevnim neobstojem neodvisnosti in nepristranskosti navedene le v podporo četrtemu očitku, ki se nanaša le na disciplinski senat, naj bi bili navedeni očitki podani prepozno in naj bi morali biti v skladu s členom 127(1) Poslovnika zavrženi.
- 253 Po mnenju te države članice so ti „novi očitki“ vsekakor neutemeljeni. Zgolj dejstvo, da so sodniki senata za izredni nadzor in javne zadeve tako kot vsi drugi poljski sodniki imenovani s posredovanjem organa, kot je KRS, naj namreč ne bi moglo povzročiti, da bi bili ti sodniki odvisni od političnih organov. Poleg tega naj bi sodna praksa, ki jo je razvil ta senat, v celoti pričala o njegovi neodvisnosti in nepristranskosti.

- 254 Dalje, Komisija naj bi se s trditvijo, da je s členom 26, od (4) do (6), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču drugim senatom Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) odvzeta pristojnost za odločanje o pravnih sredstvih za ugotovitev nezakonnosti pravnomočne odločbe, kadar se z zadevno nezakonnostjo podvomi o statusu osebe, imenovane na sodniško mesto, motila o obsegu te nacionalne določbe. Pristojnost teh različnih senatov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) naj bi bila namreč opredeljena v členih od 23 do 25 spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, ki pristojnost za odločanje v civilnih zadevah pridržuje civilnemu senatu, za odločanje v kazenskih zadevah kazenskemu senatu in za odločanje zlasti v zadevah s področja delovnega prava in prava socialne varnosti senatu za delovno pravo in pravo socialne varnosti. Take stvarne pristojnosti pa naj ne bi veljale za zadeve, v katerih se podvomi o obstoju mandata sodnika, ki je problematika, za katere preučitev je izključno pristojen senat za izredni nadzor in javne zadeve.
- 255 Komisija naj nikakor ne bi dokazala, niti da člen 19(1), drugi pododstavek, PEU določa obveznost zagotoviti, da pravna sredstva za ugotovitev nezakonnosti pravnomočne odločbe obravnavajo vsi senati Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), niti da se je pravo Unije na podlagi prejšnjih nacionalnih določb dejansko uporabljalo in da se na podlagi izpodbijanih nacionalnih določb ne uporablja več.
- 256 Kar zadeva člen 82, od (2) do (5), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, naj bi bila trditev Komisije, da senat za izredni nadzor in javne zadeve ni specializirano sodišče, samovoljna, saj ta senat namreč sestavljajo izkušeni pravniki, ki imajo vsaj naziv habilitiranega doktorja pravnih znanosti.
- 257 Nazadnje, izpodbijane nacionalne določbe naj ne bi niti stvarno pristojnim sodiščem niti sodiščem, ki niso pristojna, preprečevale, da Sodišču postavijo vprašanja za predhodno odločanje, Komisija pa naj tudi ne bi pojasnila, kako naj bi te nacionalne določbe nacionalne sodnike odvrčale od postavljanja takih vprašanj ali jih prisilile, da jih umaknejo.

Presoja Sodišča

– Dopustnost

- 258 Poleg načel, omenjenih v točkah od 188 do 190 te sodbe, je treba opozoriti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja tudi, da se v okviru tožbe, vložene na podlagi člena 258 PDEU, z uradnim opominom, ki ga Komisija naslovi na zadevno državo članico, in nato z obrazloženim mnenjem Komisije omeji predmet spora, ki ga nato ni več mogoče razširiti. Možnost te države članice, da predloži stališča – tudi če meni, da ji te možnosti ni treba izkoristiti – je namreč bistveno jamstvo, zagotovljeno s Pogodbo DEU, in spoštovanje tega jamstva je bistvena predpostavka za pravilnost postopka zaradi neizpolnitve obveznosti države članice. Zato morata to obrazloženo mnenje in tožba Komisije temeljiti na enakih očitkih, kot so navedeni v uradnem opominu, s katerim se začne predhodni postopek (sodba z dne 22. septembra 2016, Komisija/Češka republika, C-525/14, EU:C:2016:714, točka 17 in navedena sodna praksa).
- 259 Cilj predhodnega postopka je namreč ta, da zadevna država članica na eni strani dobi možnost, da izpolni svoje obveznosti, ki jih ima na podlagi prava Unije, in na drugi, da zoper očitke Komisije učinkovito uveljavi svoja obrambna sredstva. Pravilnost tega postopka pomeni bistveno jamstvo, ki se želi zagotoviti s PDEU, ne le za varstvo pravic zadevne države članice, temveč tudi za to, da se zagotovi, da bo v morebitnem sodnem postopku predmet spora jasno opredeljen (sodba z dne 8. marca 2022, Komisija/Združeno kraljestvo (Boj proti goljufiji s prenizkim vrednotenjem), C-213/19, EU:C:2022:167, točka 131 in navedena sodna praksa).

- 260 V obravnavani zadevi pa je treba ugotoviti, kot pravilno trdi Republika Poljska, da niti med predhodnim postopkom niti v začetni vlogi Komisija ni trdila, da nacionalne določbe, ki jih izpodbija v okviru drugega očitka, kršijo pravo Unije zaradi sestave senata za izredni nadzor in javne zadeve, ki mu te nacionalne določbe podeljujejo izključno pristojnost, in še posebej zaradi morebitnega neobstoja nepristranskosti, ki bi lahko vplival na ta senat pri izvajanju te pristojnosti ob upoštevanju pravil, ki so urejala imenovanje njegovih članov, čeprav je Komisija vedela za to sestavo in ta pravila imenovanja.
- 261 Komisija z navajanjem takih preudarkov šele v fazi replike torej navaja nove trditve, ki lahko bistveno spremenijo obseg drugega očitka, kot je bil podan do zdaj.
- 262 Ker so bile te trditve torej podane prepozno in ob neupoštevanju zahtev, na katere je bilo opozorjeno v točkah 258 in 259 te sodbe, so nedopustne in jih je treba zato zavrnil.

– *Vsebinska presoja*

- 263 Na prvem mestu, poudariti je treba, da iz načel, na katera je bilo opozorjeno v točkah od 63 do 74 te sodbe, izhaja, da če o razdelitvi ali reorganizaciji sodnih pristojnosti v državi članici načeloma svobodno odločajo države članice, kot je zagotovljeno v členu 4(2) PEU (glej po analogiji sodbo z dne 21. decembra 2016, Remondis, C-51/15, EU:C:2016:985, točka 47), to med drugim velja le ob upoštevanju, da taka razdelitev ali reorganizacija ne posega v spoštovanje vrednote pravne države, določene v členu 2 PEU, in zahteve, ki v zvezi s tem izhajajo iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, med katerimi so zahteve, da so sodišča, ki morajo razlagati in uporabljati pravo Unije, neodvisna, nepristranska in predhodno ustanovljena z zakonom.
- 264 Na drugem mestu, opozoriti je treba, da je Sodišče res že večkrat priznalo, da je mogoče, da mora država članica pri izvajanju svoje pristojnosti v zvezi z razdelitvijo sodnih pristojnosti na svojem ozemlju v nekaterih okoliščinah podeliti izključno pristojnost za odločanje o nekaterih materialnih vprašanjih, ki spadajo na področje uporabe prava Unije, enemu samemu organu ali več decentraliziranim organom.
- 265 V zvezi s tem je Sodišče med drugim poudarilo, da se za to, da konkreten materialni spor spada v izključno pristojnost zgolj enega sodišča, lahko glede na okoliščine izkaže, da temu sodišču omogoča pridobiti posebno strokovnost, zaradi katere se lahko skrajša povprečno trajanje postopkov ali zagotovi enotna praksa na nacionalnem ozemlju, s čimer se prispeva k pravni varnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 27. junija 2013, Agroconsulting-04, C-93/12, točka 56). Poudarilo je tudi, da določitev manjšega števila decentraliziranih sodišč, ki so višje stopnje kot lokalna sodišča in katerih sodniki imajo več poklicnih izkušenj, lahko spodbuja bolj enotno in specializirano izvajanje sodne oblasti na področju zadevnega materialnega prava Unije in učinkovitejše varstvo pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi tega prava (sodba z dne 12. februarja 2015, Baczó in Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, točki 46 in 58).
- 266 Čeprav mora torej vsaka država članica v svojem nacionalnem pravnem redu določiti pristojna sodišča in urediti postopkovna pravila za pravna sredstva, katerih namen je varstvo pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, vseeno ostaja dejstvo, da so države članice odgovorne, da v vsakem primeru zagotovijo učinkovito varstvo teh pravic. Na tej podlagi, kot izhaja iz ustaljene sodne prakse, postopkovna pravila za pravna sredstva, katerih namen je zagotoviti varstvo pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, zlasti ne smejo v praksi onemogočati ali pretirano otežiti uresničevanja pravic, ki jih daje pravni red Unije, taka zahteva pa velja tudi za določitev sodišč, pristojnih za odločanje o tožbah, ki temeljijo na tem

pravu. Nespoštovanje te zahteve na tej ravni, tako kot njeno nespoštovanje na ravni določitve postopkovnih pravil, lahko namreč krši načelo učinkovitega sodnega varstva (glej v tem smislu sodbe z dne 15. aprila 2008, *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, točke od 44 do 48; z dne 27. junija 2013, *Agrokonsulting-04*, C-93/12, EU:C:2013:432, točke od 35 do 37 in navedena sodna praksa, ter z dne 24. oktobra 2018, *XC* in drugi, C-234/17, EU:C:2018:853, točki 22 in 23).

- 267 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da Komisija v tožbi vseeno ne trdi in *a fortiori* ni dokazala, da lahko koncentracija pristojnosti, ki je bila z izpodbijanimi nacionalnimi določbami izvedena v korist senata za izredni nadzor in javne zadeve, povzroči postopkovne nevšečnosti, ki bi kot take lahko posegle v učinkovitost pravic, podeljenih s pravnim redom Unije, ker bi pravnim subjektom praktično onemogočale ali pretirano otežile uresničevanje teh pravic.
- 268 Na tretjem mestu, ob tem je treba ugotoviti, da se v nasprotju s pristojnostmi, povezanimi z določbami materialnega prava Unije, ki so med drugim predmet zadev, v katerih so bile izdane sodbe, navedene v točkah 265 in 266 te sodbe, reorganizacija in koncentracija sodnih pristojnosti, ki ju Komisija izpodbija z drugim očitkom, nanašata na nekatere zahteve, ki izhajajo iz določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine, in sicer hkrati ustavnih in postopkovnih določb, in katerih izpolnjevanje mora biti poleg tega horizontalno zagotovljeno na vseh stvarnih področjih uporabe prava Unije in pred vsemi nacionalnimi sodišči, ki odločajo v zadevah s teh področij.
- 269 Kot je bilo opozorjeno v točki 69 te sodbe, člen 19(1), drugi pododstavek, PEU namreč uresničuje vrednoto pravne države, določeno v členu 2 PEU, in v zvezi s tem državam članicam nalaga obveznost, da določijo sistem pravnih sredstev in postopkov, ki pravnim subjektom zagotavljajo spoštovanje njihove pravice do učinkovitega sodnega varstva na vseh področjih, ki jih ureja pravo Unije, saj je načelo učinkovitega sodnega varstva, na katero se sklicuje člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, splošno načelo prava Unije, ki je zdaj potrjeno v členu 47 Listine.
- 270 Pri tem so zadnjenavedeni določbi prava Unije in to splošno načelo tesno povezani z načelom primarnosti tega prava. Izvajanje zadnjenavedenega načela s strani nacionalnih sodišč namreč prispeva k zagotavljanju učinkovitega varstva pravic, ki jih posameznikom daje pravo Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 8. septembra 2010, *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, točke od 53 do 55 in navedena sodna praksa).
- 271 Načelo primarnosti prava Unije, ki je tudi ustavne narave, pa v skladu z ustaljeno sodno prakso, na katero je bilo opozorjeno v točki 228 te sodbe, zahteva, da nacionalna sodišča, ki morajo v okviru svojih pristojnosti uporabljati določbe prava Unije, zagotovijo polni učinek teh določb v sporih, o katerih odločajo, pri čemer po potrebi po uradni dolžnosti ne uporabijo nobene nacionalne določbe, ki je v nasprotju z določbo prava Unije, ki ima neposredni učinek, ne da bi zahtevala ali čakala predhodno odpravo te nacionalne določbe po zakonodajni poti ali kakršnem koli drugem ustavnem postopku.
- 272 Sodišče je tako presodilo, da je kakršna koli določba nacionalnega pravnega reda ali kakršna koli zakonodajna, upravna ali sodna praksa, zaradi katere bi se zmanjšala učinkovitost prava Unije, ker bi sodišču, pristojnemu za uporabo tega prava, preprečila, da bi ob tej uporabi storilo vse potrebno, da ne bi uporabilo nacionalnih zakonodajnih določb, ki bi lahko pomenile oviro polni učinkovitosti norm prava Unije, ki se neposredno uporabljajo, neskladna z zahtevami, ki so neločljivo povezane s samo naravo prava Unije (sodba z dne 4. decembra 2018, *Minister for Justice and Equality in Commissioner of An Garda Síochána*, C-378/17, EU:C:2018:979, točka 36 in navedena sodna praksa).

- 273 Sodišče je pojasnilo, da bi šlo za to predvsem, če bi bila v primeru protislovja med določbo prava Unije in nacionalnim zakonom rešitev tega nasprotja pridržana organu – ki ne bi bil sodišče, ki mora zagotoviti uporabo prava Unije – ki ima lastno diskrecijsko pravico (sodba z dne 4. decembra 2018, Minister for Justice and Equality in Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, točka 37 in navedena sodna praksa), in to tudi, če bi bila polna učinkovitost prava Unije ovirana zgolj začasno (sodba z dne 8. septembra 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, točka 57 in navedena sodna praksa).
- 274 Kot pa je bilo opozorjeno v točki 128 te sodbe, je bil zaradi ohranitve posebnih značilnosti in avtonomije pravnega reda Unije s Pogodbama uveden sodni sistem, katerega namen je zagotoviti skladnost in enotnost pri razlagi prava Unije, in v tem okviru morajo nacionalna sodišča in Sodišče zagotoviti polno uporabo prava Unije v vseh državah članicah in učinkovito sodno varstvo pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi tega prava.
- 275 Poleg tega iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je bistvo tako oblikovanega pravosodnega sistema postopek predhodnega odločanja, ki je določen v členu 267 PDEU in katerega cilj je z vzpostavitvijo dialoga med dvema sodiščema, in sicer med Sodiščem in sodišči držav članic, zagotoviti enotnost razlage prava Unije, s čimer je tako mogoče zagotoviti njegovo skladnost, polni učinek in avtonomijo ter, nazadnje, posebno naravo prava, uvedenega s Pogodbama (sodba z dne 24. oktobra 2018, XC in drugi, C-234/17, EU:C:2018:853, točka 41 in navedena sodna praksa).
- 276 V tem okviru je Sodišče med drugim odločilo, kot je bilo opozorjeno v točkah od 129 do 131 te sodbe, da temeljna pravica do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča pomeni, da mora vsako nacionalno sodišče, ki mora uporabljati pravo Unije, preveriti, ali s svojo sestavo pomeni tako sodišče, če se v zvezi s tem pojavi resen dvom, saj je ta preveritev potrebna za zaupanje, ki ga morajo sodišča demokratične družbe vzbujati pri pravnem subjektu, ali da mora tako nacionalno sodišče v nekaterih okoliščinah imeti možnost preveriti, ali je nepravilnost v postopku imenovanja sodnika lahko povzročila kršitev te temeljne pravice.
- 277 Glede na to je lahko upravičeno, da sodnik, ki se ni sam izločil in je predmet predloga za izločitev, ki ga ena od strank vloži zaradi morebitnega navzkrižja interesov pri tem sodniku, ne sodeluje pri odločitvi, s katero se odloči o takem predlogu, in da je pristojnost za odločanje o tem predlogu, kot je na Poljskem veljalo pred začetkom veljavnosti izpodbijanih nacionalnih določb, dodeljena glede na posamezen primer ali drugi sestavi zadevnega sodišča ali sodišču neposredno višje stopnje. Lahko se tudi izkaže, da je z učinkovitim izvajanjem sodne oblasti skladno, da o navzkrižjih stvarne ali krajevne pristojnosti, ki se lahko pojavijo med več sodišči, odloča tretji organ.
- 278 Vendar so obveznosti iz točke 276 te sodbe take, da izključujejo, da bi bila nadzor izpolnjevanja in poznejša uporaba zahtev, ki izhajajo iz določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine, kot jih razlaga Sodišče, s strani nacionalnih sodišč ob reorganizaciji sodnih pristojnosti, kot je ta, ki jo Komisija izpodbija z drugim očitkom, na splošno in brez razlikovanja v pristojnosti samo enega nacionalnega organa, zlasti če ta organ na podlagi nacionalnega prava ne more preučiti nekaterih vidikov, ki so neločljivo povezani s temi zahtevami.
- 279 V zvezi s tem je treba poleg tega poudariti, da preudarki, na katere se Sodišče sklicuje v sodni praksi, na katero je bilo opozorjeno v točki 265 te sodbe, in ki se nanašajo na prednosti, ki so lahko povezane s specializacijo z vidika izvajanja sodne oblasti, strokovnosti, omejitve povprečnega trajanja postopkov ali celo enotnosti uporabe prava, ne morejo prevladati pri

zahtevah, ki izhajajo iz načela učinkovitega sodnega varstva, katerega spoštovanje mora imeti vsako nacionalno sodišče po definiciji, ne glede na stopnjo in področje stvarne pristojnosti, možnost zagotavljati za potrebe konkretnega spora, o katerem odloča, če je potrebno v dialogu s Sodiščem na podlagi člena 267 PDEU.

- 280 V obravnavani zadevi pa je treba ugotoviti, na eni strani, da je namen nacionalnih določb, ki jih Komisija izpodbija z drugim očitkom, enemu samemu organu, v tem primeru posebnemu senatu Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), pridržati splošni nadzor nad zahtevami, ki izhajajo iz tega načela v zvezi z neodvisnostjo vseh, tako splošnih kot upravnih sodišč in sodnikov, ker te določbe izključujejo, da lahko tak nadzor izvaja eno od teh drugih sodišč, vključno torej z drugimi senati Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče), in ker so s tem pristojnosti odvzete nacionalnim sodiščem, ki so bila do zdaj pristojna za izvajanje različnih vrst nadzora nad takimi zahtevami in za neposredno uporabo spoznanj, ki izhajajo iz sodne prakse Sodišča, v tem okviru.
- 281 Prvič, kot izhaja iz člena 26(2) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, je bila namreč senatu za izredni nadzor in javne zadeve podeljena izključna pristojnost za odločanje o „predlogih ali izjavah“ v zvezi z „izločitvijo“ sodnika ali „določitvijo sodišča“, pred katerim mora potekati postopek, kar vključuje „očitke, ki se nanašajo na neobstoje neodvisnosti [zadevnega] sodišča ali sodnika“, te predloge ali izjave pa mora temu senatu nemudoma posredovati vsako drugo sodišče, ki odloča v zadevi, tudi če vsebina te zadeve spada na področje, ki ga ureja pravo Unije.
- 282 Drugič, iz člena 82, od (2) do (5), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču izhaja, da ima senat za izredni nadzor in javne zadeve, ki odloča na občni seji, prav tako izključno pristojnost, ko se ob preučitvi kasacijske pritožbe ali drugega pravnega sredstva, v zvezi s katerim poteka postopek pred Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), vključno pred drugimi senati tega sodišča, „postavlja pravno vprašanje v zvezi z neodvisnostjo sodnika ali sodišča“. V tem primeru člen 82(2) tega zakona namreč določa, da sestava Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki odloča o dani zadevi, „prekine odločanje in predloži to vprašanje“ senatu za izredni nadzor in javne zadeve, pri čemer je še pojasnjeno, da je odločitev, ki jo na tej podlagi sprejme ta senat, „zavezujoča za vse sestave Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)“.
- 283 Tretjič, člen 26, od (4) do (6), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču med drugim določa, da je senat za izredni nadzor in javne zadeve edini pristojen za odločanje o „pravnih sredstvih, s katerimi se predlaga ugotovitev nezakonitosti pravnomočnih sodb [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], splošnih sodišč, vojaških sodišč in upravnih sodišč, vključno s sodbami [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)]“, če „gre pri nezakonitosti za to, da se podvomi o statusu osebe, imenovane na sodniško mesto, ki je odločala v zadevi“.
- 284 Vendar je treba opozoriti, da kaže, da ohlapni izrazi, s katerimi je tako ubeseden člen 26, od (4) do (6), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, senatu za izredni nadzor in javne zadeve omogočajo, da opravi naknadni nadzor vseh pravnomočnih odločb, ki so jih izdala vsa druga poljska splošna in upravna sodišča, vključno s pravnomočnimi odločbami drugih senatov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče), vsakič ko se podvomi o statusu osebe, imenovane na sodniško mesto, ki je odločala v kateri koli fazi obravnavanja dane zadeve.
- 285 Na drugi strani je treba upoštevati, da so bile nacionalne določbe, izpodbijane v okviru drugega očitka, z zakonom o spremembah v zakon o vrhovnem sodišču vstavljene v naglici in v posebnih okoliščinah, kot je bilo opisano zgoraj v točkah od 140 do 145 te sodbe, hkrati z drugimi

določbami, ki jih Komisija izpodbija v okviru prvega in tretjega očitka. Kot je razvidno iz ugotovitev, ki jih je Sodišče podalo ob preučitvi tega prvega in tretjega očitka, pa je sprejetje teh dveh očitkov obrazloženo med drugim z okoliščino, da lahko izpodbijane nacionalne določbe zaradi prepovedi in disciplinskih kršitev, ki jih uzakonjajo v zvezi s sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in vseh splošnih in upravnih sodišč, tem sodnikom preprečujejo, da podajo nekatere ugotovitve in opravijo nekatere presoje – ki jih na podlagi prava Unije v nekaterih okoliščinah vendarle morajo – glede na zahteve, ki izhajajo iz določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine.

- 286 V takih okoliščinah lahko to, da nacionalni zakonodajalec reorganizira veljavne sodne pristojnosti in enemu samemu nacionalnemu organu podeli pristojnost za preverjanje izpolnjevanja nekaterih bistvenih zahtev, ki izhajajo iz temeljne pravice do učinkovitega sodnega varstva, potrjene v členu 19(1), drugi pododstavek, PEU in členu 47 Listine, čeprav se potreba po takem preverjanju lahko glede na okoliščine pojavi pred vsakim nacionalnim sodiščem, skupaj z uvedbo zgoraj navedenih prepovedi in disciplinskih kršitev prispeva k še večjemu zmanjšanju učinkovitosti nadzora spoštovanja te temeljne pravice, ki je vendarle s pravom Unije zaupan vsem nacionalnim sodiščem. To še zlasti velja, ker ta organ, kot je poudarjeno v točki 198 te sodbe, v obravnavani zadevi ne more preučiti predloga, ki mu ga je posredovalo nacionalno sodišče in se nanaša na „ugotovitev ali presojo zakonitosti imenovanja sodnika ali njegove legitimnosti za opravljanje sodniške funkcije“.
- 287 Poleg tega nacionalne določbe, ki jih Komisija izpodbija v okviru drugega očitka, s tem, da tako brez razlikovanja vsem tem drugim sodiščem ne glede na njihovo stopnjo ali fazo postopka, v kateri odločajo, tudi če po potrebi odločajo v zadevah, ki se nanašajo na uporabo materialnih določb prava Unije, preprečujejo, da nemudoma storijo, kar je potrebno za zagotovitev spoštovanja pravice zadevnih pravnih subjektov do učinkovitega sodnega varstva, tako da po potrebi sama ne uporabijo nacionalnih pravil, ki so v nasprotju z zahtevami, izhajajočimi iz tega prava, kršijo tudi načelo primarnosti prava Unije.
- 288 Nazadnje, glede člena 10 zakona o spremembah je dovolj poudariti, da ker je namen tega člena v bistvu pojasniti, koliko in kako se mora izključna pristojnost, ki je senatu za izredni nadzor in javne zadeve podeljena z nacionalnimi določbami, omenjenimi v točkah od 281 do 283 te sodbe, izvajati v zadevah, v katerih je postopek še potekal na datum začetka veljavnosti tega zakona, je navedeni člen neločljivo povezan s temi drugimi določbami in posledično iz istih razlogov, kot so bili predstavljeni v točkah od 268 do 287 te sodbe, krši tako določbe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine kot načelo primarnosti prava Unije.
- 289 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba drugi očitek sprejeti v delu, ki se nanaša na kršitev določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine in načela primarnosti prava Unije.
- 290 V zvezi s členom 267 PDEU je treba ugotoviti, da lahko že dejstvo, da je enemu samemu organu, v tem primeru senatu za izredni nadzor in javne zadeve, podeljena izključna pristojnost za odločanje o nekaterih vprašanjih glede uporabe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine, drugim sodiščem, ki jim je bila torej odvzeta vsakršna notranja pristojnost, da bi se sama opredelila do teh vprašanj, preprečuje ali jih vsaj odvrča od tega, da bi Sodišču v zvezi s tem postavila vprašanje za predhodno odločanje, kar pomeni, kot izhaja iz načel, na katera je bilo opozorjeno v točkah od 155 do 158 te sodbe, kršitev člena 267 PDEU.

- 291 Poleg tega je treba glede splošnejšega okvira, v katerega se umešča sprejetje zakona o spremembah in izpodbijanih nacionalnih določb, tudi opozoriti, da se je – kot ugotavlja Komisija in kot izhaja iz navedb v več novejših sodbah Sodišča – število poskusov poljskih organov, da bi tako nacionalnim sodiščem preprečili ali jih odvrnili od tega, da bi Sodišču predložila vprašanja za predhodno odločanje glede razlage člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine v zvezi z novejšimi zakonodajnimi reformami, ki so vplivale na sodno oblast na Poljskem, v zadnjem času povečalo (glej zlasti sodbo z dne 2. marca 2021, A.B. in drugi (Imenovanje sodnikov vrhovnega sodišča – Pravno sredstvo), C-824/18, EU:C:2021:153, točke od 99 do 106 in navedena sodna praksa).
- 292 Glede na vse navedeno je treba drugi očitek sprejeti.

Peti očitek

Trditve strank

- 293 Komisija s petim očitkom trdi, da člen 88a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, člen 45(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in člen 8(2) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih kršijo člen 7 in člen 8(1) Listine ter člen 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člen 6(3) in člen 9(1) SUVVP.
- 294 Komisija meni, da ker te nacionalne določbe sodnikom različnih zadevnih sodišč nalagajo obveznost, da predložijo pisno izjavo o svojem članstvu v združenju, nepridobitni ustanovi ali politični stranki ter funkcijah, ki jih opravljajo v njih, in zahtevajo, da se take informacije objavijo v *Biuletyn Informacji Publicznej*, pomenijo obdelavo osebnih podatkov, ker se take informacije nanašajo na jasno določene fizične osebe, ki delujejo v zasebni sferi.
- 295 Poleg tega naj zbiranje in objava teh osebnih podatkov ne bi bila del organizacije pravosodja, vsekakor pa naj morebitna funkcionalna povezava med navedenimi podatki in opravljanjem sodniške funkcije ne bi omogočala izključitve takih ukrepov s področja uporabe SUVVP. Ti ukrepi naj bi bili namreč namenjeni vplivanju na poklicno pot sodnikov in opravljanje njihovih funkcij ter naj bi lahko posegali v njihovo neodvisnost, čeprav bi varstvo te neodvisnosti moralo biti zagotovljeno na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, kadar morajo ti sodniki uporabljati in razlagati pravo Unije.
- 296 Zadevni osebni podatki naj bi poleg tega spadali med vrste občutljivih podatkov, za katere velja sistem prepovedi in okrepljenega varstva, uveden s členom 9(1) SUVVP, kot podatki, ki lahko razkrivajo politično mnenje ali versko ali filozofsko prepričanje zadevnih sodnikov.
- 297 Vendar Komisija meni, da ob predpostavki, da se lahko cilji, izhajajoči iz obrazložitvenega memoranduma osnutka, na podlagi katerega je bil sprejet člen 88a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, da se ohranjajo politična nevtralnost in nepristranskost sodnikov in zaupanje v to nepristranskost ter varuje dostojanstvo njihovih funkcij, štejejo za zakonite, zadevne obveznosti izjave in objave vseeno niso potrebne za doseg te ciljev. Zato naj poseganja, ki jih te obveznosti povzročajo v pravici zadevnih oseb do spoštovanja njihovega zasebnega življenja in varstva njihovih osebnih podatkov, ne bi bila skladna z načelom sorazmernosti in naj tako ne bi upoštevala zahtev, ki izhajajo iz različnih določb prava Unije, omenjenih v točki 293 te sodbe.

- 298 Taki ukrepi naj namreč ne bi bili strogo omejeni na to, kar je potrebno za dosego navedenih ciljev, saj v ta namen obstajajo manj omejujoči načini, kot so postopki izločitve in dajanje informacij o nekaterih dejavnostih, ki jih sodniki opravljajo zunaj svojih funkcij in ki bi lahko pri njih povzročile navzkrižja interesov v dani zadevi, na voljo organom, ki morajo zagotavljati spoštovanje poklicnih pravil ali imenovati člane sestav. S temi manj vsiljivimi načini naj bi bilo poleg tega mogoče preprečiti uporabo tako zbranih informacij za druge namene, kot se s tem domnevno uresničujejo, kot je izvajanje zunanjih pritiskov na sodnike, ki posegajo v njihovo neodvisnost, ali želja škoditi na eni strani njihovemu poklicnemu ugledu in avtoriteti s spodbujanjem nezaupanja javnosti do njih ter na drugi strani njihovi poklicni poti z izpostavljanjem teh sodnikov diskriminaciji.
- 299 Poleg tega naj bi bilo preteklo članstvo osebe v politični stranki del njenega zasebnega življenja pred njenim imenovanjem za sodnika in naj ne bi moglo neposredno vplivati na njeno sedanjo dejavnost. To naj bi zlasti veljalo za članstvo v politični stranki pred 29. decembrom 1989, saj je pridobivanje takih informacij neupoštevno za presojo nepristranskosti sodnika v zadevah, v katerih odloča več kot 30 let pozneje. Obvezna izjava in objava takih osebnih podatkov naj tako tudi ne bi bili primerni za dosego ciljev, ki se v tem primeru zatrjujejo.
- 300 Zadevni nacionalni ukrepi naj bi bili v resnici podobni mehanizmu za nadzor sodnikov, za katerega nenadno uvedbo naj ne bi obstajala nobena konkretna utemeljitev ali potreba, ker sta bili apolitičnost in nepristranskost teh sodnikov zagotovljeni že dolgo časa, zlasti s členom 178 ustave, ki določa tako apolitičnost, ter z zaprisego, s katero sodniki prisežejo, da bodo sodno oblast izvajali „popolnoma nepristransko“, in obveznostjo vzdržati se vsakega dejanja, ki bi lahko „spodkopalo zaupanje v njihovo nepristranskost“, ki jo morajo izpolnjevati na podlagi členov 66 in 82 zakona o splošnih sodiščih.
- 301 Republika Poljska v obrambo trdi, najprej, da se SUVP ne uporablja za zadevne obdelave osebnih podatkov, ker se te opravljajo v okviru dejavnosti zunaj področja uporabe prava Unije v smislu člena 2(2)(a) te uredbe, in sicer za organizacijo in izvajanje sodne oblasti, s katerima so zadevne informacije „neposredno povezane“, ker se nanašajo na opravljanje sodniške funkcije.
- 302 Dalje, Republika Poljska trdi, da je tudi ob predpostavki, da se SUVP uporablja v obravnavani zadevi, zakoniti cilj izpodbijanih nacionalnih določb okrepiti nepristranskost in politično nevtralnost sodnikov z obveščanjem pravnih subjektov o morebitnem obstoju razlogov za izločitve, na katere bi se ti lahko sklicevali v dani zadevi, in da so te nacionalne določbe sorazmerne s tem namenom.
- 303 Prvič, nekdanje članstvo v politični stranki, tudi če je bilo pred 29. decembrom 1989 in spada v zgodovinski okvir politizacije sodne oblasti, naj bi namreč lahko imelo učinek na sedanjo in prihodnjo sodno dejavnost zadevnega sodnika.
- 304 Drugič, Komisija naj nikakor ne bi podkrepila svojih trditev, da lahko izpodbijane nacionalne določbe vplivajo na poklicni ugled sodnikov in njihovo neodvisnost ter povzročijo tveganje diskriminacije na njihovi poklicni poti oziroma da se lahko uporabijo za take namene. Zagotavljanje zadevnih informacij naj zlasti ne bi vplivalo ne na pristojnost sodnika za sojenje, ne na dodeljevanje zadev znotraj sodišča, katerega del je, ne na poklicno pot zadevne osebe. Zagotavljanje takih informacij naj zato tudi ne bi vplivalo na neodvisnost zadevnega sodnika ali njegovo nepristranskost v zadevah, v katerih odloča, ali pripeljalo do avtomatične izločitve zadevne osebe v okviru teh zadev. Komisija naj poleg tega ne bi navedla nobenega konkretnega primera, v katerem bi se take informacije uporabile tako, kot namiguje.

- 305 Tretjič, cilja, ki ga uresničujejo izpodbijane nacionalne določbe, naj ne bi bilo mogoče doseči z manj omejujočimi načini, saj ob neobstoju dostopa do zadevnih informacij pravni subjekti ne bi mogli vedeti za morebitne razloge za izločitev sodnikov, ki morajo odločiti v zadevi, ki se nanaša nanje.
- 306 Poleg tega naj zadevni podatki ne bi spadali med vrste, na katere se nanaša člen 9(1) SUVVP, saj namen izpodbijanih nacionalnih določb dejansko ni, da sodnik sporoči informacije o svojem političnem mnenju ali filozofskem prepričanju. Te nacionalne določbe naj poleg tega ne bi vsebovale nobenega seznama vrst članstva, ki jih je treba omeniti, zato naj bi bilo treba v vsakem primeru posebej presoditi, ali se zadevna obveznost izjave uporablja, ob upoštevanju zlasti meja, ki urejajo poseganje v zasebno življenje, in posebej člena 53(7) ustave, ki javnim organom prepoveduje, da zahtevajo razkritje „svetovnega nazora“, prepričanj ali vere neke osebe. Vsekakor naj bi iz zgoraj predstavljenih razlogov, ki jih je navedla Republika Poljska, navedene nacionalne določbe izpolnjevale tudi zahtevo po sorazmernosti, določeno v členu 9(2)(g) SUVVP.
- 307 Nazadnje, Komisija naj bi poskušala obrniti dokazno breme, ki ji je naloženo, s sugeriranjem, da mora Republika Poljska predstaviti dejstva, ki utemeljujejo sprejetje in sorazmernost teh nacionalnih določb, zgolj zato, ker te prej niso obstajale.

Presoja Sodišča

– Uvodne ugotovitve

- 308 Uvodoma je treba ugotoviti, na prvem mestu, da Komisija s petim očitkom Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Republika Poljska s sprejetjem člena 88a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, člena 45(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in člena 8(2) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih ni izpolnila niti obveznosti, ki izhajajo iz člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9(1) SUVVP, niti obveznosti, ki izhajajo iz člena 7 in člena 8(1) Listine.
- 309 V tej okoliščinah mora Sodišče odločiti o različnih neizpolnitvah obveznosti, ki jih tako zatrjuje Komisija (glej po analogiji sodbi z dne 21. maja 2019, Komisija/Madžarska (Užitek na kmetijskih zemljiščih), C-235/17, EU:C:2019:432, točka 131, in z dne 18. junija 2020, Komisija/Madžarska (Preglednost društev), C-78/18, EU:C:2020:476, točka 143).
- 310 Na drugem mestu, glede namena nacionalnih določb, ki jih Komisija izpodbija v okviru petega očitka, je treba poudariti, na eni strani, da te določbe sodnikom Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), splošnih sodišč in upravnih sodišč nalagajo obveznost, da glede na sodišče, katerega člani so, in položaj, ki ga imajo v tem sodišču, podajo izjavo, ki jo morajo v večini primerov predložiti predsedniku splošnega ali upravnega sodišča, bolj izjemoma pa – kar zadeva predsednike Sąd Apelacyjny (višje sodišče), prvega predsednika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in predsednika Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) – ali KRS ali ministru za pravosodje. Na podlagi teh nacionalnih določb morajo ti različni nacionalni organi nato informacije, navedene v teh izjavah, v 30 dneh objaviti na spletu v *Biuletyn Informacji Publicznej*.
- 311 Glede na to, da je Komisija zbiranje teh informacij grajala, ker se izvaja za namene te spletne objave, je treba ti dejanji obravnavati skupaj z vidika določb prava Unije, katerih kršitev Komisija zatrjuje v obravnavani zadevi.

312 Na drugi strani, poudariti je treba, da kot izhaja iz izpodbijanih nacionalnih določb in natančneje iz besedila člena 88a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, to je določbe, na katero napotujeta člen 45(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in člen 8(2) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih, so informacije, ki jih je treba torej navesti v izjavi za namene njihove spletne objave, treh vrst. Te informacije se namreč nanašajo na, prvič, članstvo zadevnega sodnika v združenju, vključno z nazivom in sedežem združenja, funkcijo, ki jo opravlja, in trajanjem članstva, drugič, funkcijo v organu nepridobitne ustanove, vključno z nazivom in sedežem ustanove ter obdobjem, v katerem je opravljal to funkcijo, in, tretjič, članstvo v politični stranki, katere član je bil pred imenovanjem na mesto sodnika, in članstvo v politični stranki, katere član je bil v času sodniškega mandata pred 29. decembrom 1989, vključno z informacijami o nazivu politične stranke, funkcijami, ki jih je opravljal, in trajanjem članstva.

– *Uporaba SUVP*

313 Ker Republika Poljska trdi, da se SUVP ne uporablja za izpodbijane nacionalne določbe, je treba najprej opozoriti, da se v skladu s členom 2(1) SUVP ta uredba uporablja za obdelavo osebnih podatkov, ki se v celoti ali delno izvaja z avtomatiziranimi sredstvi, in za obdelavo osebnih podatkov, ki so del zbirke ali so namenjeni oblikovanju dela zbirke, ki se ne izvaja z avtomatiziranimi sredstvi.

314 Člen 2(2)(a) SUVP vseeno natančneje določa, da se ta uredba ne uporablja za obdelavo osebnih podatkov „v okviru dejavnosti zunaj področja uporabe prava Unije“.

315 V zvezi s tem je treba poudariti, na prvem mestu, da niti dejstvo, da se informacije, ki so predmet izpodbijanih nacionalnih določb, nanašajo na sodnike, niti okoliščina, da bi te informacije morebiti lahko bile nekako povezane z opravljanjem njihovih funkcij, kot taka ne moreta povzročiti, da so te nacionalne določbe izvzete s področja uporabe SUVP.

316 Opozoriti je treba namreč, da ker izjema iz člena 2(2)(a) SUVP povzroči, da se pravila glede varstva osebnih podatkov iz te uredbe ne uporabljajo, in tako odstopa od temeljnega cilja te uredbe, ki je zagotavljanje varstva svoboščin in temeljnih pravic fizičnih oseb pri obdelavi osebnih podatkov, kot sta pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja in pravica do varstva osebnih podatkov, ki ju zagotavljata člena 7 in 8 Listine, je treba to izjemo, tako kot druge izjeme od take uporabe, ki jih določa navedeni člen 2(2), razlagati ozko (glej v tem smislu sodbi z dne 14. februarja 2019, Buivids, C-345/17, EU:C:2019:122, točka 41 in navedena sodna praksa, in z dne 22. junija 2021, Latvijas Republikas Saeima (Kazenske točke), C-439/19, EU:C:2021:504, točka 62 in navedena sodna praksa).

317 Sodišče je tako presodilo, da je treba za člen 2(2)(a) SUVP v povezavi z uvodno izjavo 16 in členom 2(2)(b) te uredbe ter členom 3(2), prva alineja, Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 15, str. 355), v kontinuiteto katerega se delno umešča člen 2(2)(a) in (b) navedene uredbe, šteti, da je njegov edini namen s področja uporabe SUVP izključiti obdelave osebnih podatkov, ki jih izvajajo državni organi v okviru dejavnosti, katere namen je ohraniti nacionalno varnost, ali v okviru dejavnosti, ki jo je mogoče razvrstiti v isto kategorijo, tako da zgolj dejstvo, da gre za dejavnost države ali državnega organa, ne zadostuje za samodejno uporabo te izjeme za takšno dejavnost (glej v tem smislu sodbi z dne 22. junija 2021, Latvijas Republikas Saeima (Kazenske točke),

C-439/19, EU:C:2021:504, točke od 63 do 66 in navedena sodna praksa, in z dne 20. oktobra 2022, Koalitsia „Demokratska Bulgarija – Obdruženie“, C-306/21, EU:C:2022:813, točke od 36 do 39).

- 318 Dejavnosti, katerih cilj je ohraniti nacionalno varnost iz člena 2(2)(a) SUVVP, zajemajo zlasti dejavnosti, katerih cilj je zaščita bistvenih funkcij države in temeljnih interesov družbe (sodbi z dne 22. junija 2021, Latvijas Republikas Saeima (Kazenske točke), C-439/19, EU:C:2021:504, točka 67, in z dne 20. oktobra 2022, Koalitsia „Demokratska Bulgarija – Obdruženie“, C-306/21, EU:C:2022:813, točka 40).
- 319 A čeprav je zagotavljanje učinkovitega izvajanja sodne oblasti v državah članicah in zlasti določitev pravil, ki se uporabljajo za status sodnikov in opravljanje njihovih funkcij, v pristojnosti teh držav, ostaja dejstvo, da dejanj, ki jih urejajo nacionalne določbe, ki jih Komisija izpodbija v okviru petega očitka, ni mogoče šteti za del dejavnosti zunaj področja uporabe prava Unije v smislu člena 2(2)(a) SUVVP, kot je dejavnost, katere namen je ohranjanje nacionalne varnosti.
- 320 V zvezi s tem je iz uvodne izjave 20 SUVVP izrecno razvidno, da se ta uredba uporablja med drugim za dejavnosti sodišč in drugih pravosodnih organov, ob upoštevanju nekaterih prilagoditev, ki so določene ali dovoljene z navedeno uredbo, kadar taka sodišča ali drugi pravosodni organi delujejo v okviru svojih sodniških funkcij.
- 321 Vendar je treba ugotoviti, da čeprav so – kot je poudarjeno v točki 312 te sodbe – v skladu z izpodbijanimi nacionalnimi določbami za dejanja zbiranja in spletne objave zadevnih informacij res praviloma pristojni predsedniki bodisi splošnih bodisi upravnih sodišč in izjemoma KRS ali minister za pravosodje, taka dejanja niso del opravljanja sodnih funkcij zadevnih organov, tako da se člen 2(2)(a) SUVVP ne uporablja za ta dejanja.
- 322 Na drugem mestu, opozoriti je treba, da v skladu s členom 4, točka 1, SUVVP „osebni podatki“ pomenijo „katero koli informacijo v zvezi z določenim ali določljivim posameznikom“. V členu 4, točka 2, SUVVP pa je izraz „obdelava“ opredeljen kot „vsako dejanje ali niz dejanj, ki se izvaja v zvezi z osebnimi podatki ali nizi osebnih podatkov z avtomatiziranimi sredstvi ali brez njih“, pri čemer so kot primeri takih dejanj med drugim navedeni „zbiranje, beleženje, [...] razširjanje ali drugačno omogočanje dostopa“ do takih podatkov.
- 323 V obravnavani zadevi pa je treba ugotoviti, da se na eni strani informacije, katerih prijava in spletna objava sta obvezni, nanašajo na določene ali določljive posameznike in zato spadajo pod pojem „osebni podatki“ v smislu člena 4, točka 1, SUVVP. Te informacije se namreč nanašajo na poimensko določene osebe ter na njihovo članstvo v združenjih, nepridobitnih ustanovah in političnih strankah in funkcije, ki jih te osebe opravljajo ali so jih opravljale v njih. Okoliščina, da te informacije spadajo v okvir poklicne dejavnosti izjaviteljev, ni taka, da jih ne bi bilo mogoče opredeliti za take podatke (sodba z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 65 in navedena sodna praksa).
- 324 Na drugi strani, nacionalne določbe, v skladu s katerimi sta kot v obravnavani zadevi obvezni prijava in spletna objava zadevnih informacij, vključujejo dejanja, ki zajemajo zbiranje, beleženje in razširjanje teh informacij, to je vsa dejanja, ki pomenijo „obdelavo“ osebnih podatkov v smislu člena 4, točka 2, SUVVP (v zvezi s spletno objavo osebnih podatkov glej sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 65 in navedena sodna praksa).

325 Glede na navedeno je treba ugotoviti, da izpodbijane nacionalne določbe spadajo na področje uporabe SUVP in da morajo biti zato skladne z določbami te uredbe, katerih kršitev Komisija zatrjuje v obravnavani zadevi.

– *Uporaba člena 7 in člena 8(1) Listine*

326 Kot določa člen 51(1) Listine, se njene določbe uporabljajo za države članice, ko izvajajo pravo Unije.

327 V obravnavani zadevi iz preudarkov, predstavljenih v točkah od 313 do 325 te sodbe, izhaja, da izpodbijane nacionalne določbe pomenijo obdelavo osebnih podatkov in da spadajo na področje uporabe SUVP. Iz tega sledi, da je Republika Poljska ob sprejetju teh nacionalnih določb med drugim morala izvajati SUVP.

328 Dalje, ker ti osebni podatki vsebujejo informacije o določenih posameznikih, dostop vseh članov širše javnosti do navedenih podatkov posega v temeljno pravico zadevnih oseb do spoštovanja zasebnega življenja, zagotovljeno v členu 7 Listine, ne da bi bilo v tem okviru upošteveno dejstvo, da se zadevni podatki lahko nanašajo na poklicne dejavnosti. Poleg tega ta zagotovitev dostopa do takih podatkov širši javnosti pomeni obdelavo osebnih podatkov v smislu člena 8 Listine (glej v tem smislu sodbo z dne 22. novembra 2022, Luxembourg Business Registers, C-37/20 in C-601/20, EU:C:2022:912, točka 38 in navedena sodna praksa).

329 Omogočanje dostopa do teh osebnih podatkov tretjim osebam tako pomeni poseganje v temeljne pravice, določene v členih 7 in 8 Listine, ne glede na nadaljnjo uporabo sporočenih informacij. V zvezi s tem ni pomembno, ali so zadevne informacije o zasebnem življenju občutljive, niti to, ali so zadevne osebe zaradi tega poseganja morda imele nevšečnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 22. novembra 2022, Luxembourg Business Registers, C-37/20 in C-601/20, EU:C:2022:912, točka 39 in navedena sodna praksa).

330 Iz navedenega izhaja, da se člen 7 in člen 8(1) Listine v obravnavani zadevi uporabljata in da morajo biti izpodbijane nacionalne določbe zato skladne s tema členoma (glej v tem smislu sodbo z dne 18. junija 2020, Komisija/Madžarska (Preglednost društev), C-78/18, EU:C:2020:476, točka 103).

– *Domnevna kršitev določb člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9(1) SUVP ter člena 7 in člena 8(1) Listine*

331 Najprej je treba poudariti, na eni strani, da obstajajo tesne povezave med SUVP ter členom 7 in členom 8(1) Listine, to je določbama, z vidika katerih je treba razlagati to uredbo.

332 Poleg tega iz člena 1(2) SUVP v povezavi z uvodnima izjavama 4 in 10 te uredbe izhaja, da je predmet te uredbe med drugim zagotoviti visoko raven varstva svoboščin in temeljnih pravic posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ta pravica pa je priznana tudi v členu 8 Listine in je tesno povezana s pravico do spoštovanja zasebnega življenja iz člena 7 te listine (sodba z dne 1. avgusta 2019, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 61). Kot je generalni pravobranilec med drugim ugotovil v točki 235 sklepnih predlogov, se, če so pogoji za zakonito obdelavo osebnih podatkov v skladu z navedeno uredbo izpolnjeni, za to obdelavo načeloma šteje, da izpolnjuje tudi zahteve iz členov 7 in 8 Listine (glej po analogiji sodbo z dne 27. septembra 2017, Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, točka 102).

- 333 Na drugi strani, kot izhaja iz trditev, ki jih je Komisija navedla v podporo petemu očitku, ta dvomi, da izpodbijane nacionalne določbe resnično uresničujejo cilje, ki jih je poudarila Republika Poljska, in trdi, da poseganja v temeljni pravici do varstva osebnih podatkov in spoštovanja zasebnega življenja, ki izhajajo iz teh nacionalnih določb, nikakor niso skladna z zahtevo po sorazmernosti, ki izhaja iz različnih določb prava Unije, katerih kršitev zatrjuje. Ker Komisija ni trdila, da navedene nacionalne določbe ne izpolnjujejo drugih zahtev, ki izhajajo iz teh določb prava Unije, mora zato Sodišče preučiti zgolj očitek, ki ga je tako oblikovala Komisija, in posledično preučiti iste nacionalne določbe le z vidika njihove sorazmernosti glede na cilje, ki jih zatrjuje Republika Poljska.
- 334 V zvezi s tem je treba opozoriti, prvič, kot izhaja iz ustaljene sodne prakse, da temeljni pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, zagotovljeni v členih 7 in 8 Listine, nista absolutni pravici, ampak ju je treba obravnavati glede na vlogo, ki jo imata v družbi, in ju uravnotežiti z drugimi temeljnimi pravicami. Torej so omejitve lahko dovoljene, če so v skladu s členom 52(1) Listine predpisane z zakonom ter spoštujejo bistveno vsebino temeljnih pravic in načelo sorazmernosti. V skladu z zadnjenavedenim načelom so omejitve dovoljene samo, če so potrebne in če dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali če so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih. Omejitve morajo biti omejene na tisto, kar je nujno, z ureditvijo, s katero se ureja poseg, pa morajo biti določena jasna in natančna pravila, ki urejajo obseg in uporabo zadevnega ukrepa (sodba z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 70 in navedena sodna praksa).
- 335 Drugič, člen 6(1), prvi pododstavek, SUVP določa izčrpen in taksativen seznam primerov, v katerih je mogoče šteti, da je obdelava osebnih podatkov zakonita. Da bi se obdelava lahko štela za tako, mora spadati v okvir enega od primerov, opredeljenih v navedeni določbi (sodba z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 67 in navedena sodna praksa).
- 336 Na podlagi člena 6(1), prvi pododstavek, točka (c), SUVP je zakonita tista obdelava, ki je potrebna za izpolnitev zakonske obveznosti, ki velja za upravljavca. V skladu s členom 6(1), prvi pododstavek, točka (e), te uredbe je zakonita tudi obdelava, ki je potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu.
- 337 Člen 6(3) SUVP v zvezi s tema primeroma zakonitosti določa, da mora obdelava temeljiti na pravu Unije ali pravu države članice, ki velja za upravljavca, in da mora ta pravna podlaga izpolnjevati cilj v javnem interesu in biti sorazmerna z zakonitim ciljem, za katerega si prizadeva. Ker so te zahteve izraz zahtev, ki izhajajo iz člena 52(1) Listine, jih je treba razlagati glede na zadnjenavedeno določbo (sodba z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 69 in navedena sodna praksa).
- 338 V obravnavani zadevi je namen izpodbijanih nacionalnih določb, kot je poudarjeno v točki 310 te sodbe, zadevnim sodnikom naložiti obveznost, da glede na sodišče, katerega člani so, in položaj, ki ga imajo na tem sodišču, podajo izjavo, ki jo morajo v večini primerov predložiti predsednikom splošnih ali upravnih sodišč ter izjemoma KRS ali ministru za pravosodje, da ti organi v *Biuletyn Informacji Publicznej* objavijo informacije, navedene v tej izjavi.
- 339 Ker pa obveznost zbiranja, beleženja in spletne objave, ki torej velja za te organe, izhaja iz določb, navedenih v točki 310 te sodbe, je treba zadevno obdelavo osebnih podatkov šteti za potrebno za izpolnitev zakonske obveznosti, ki jo ima vsak od navedenih organov kot upravljavec. Zato ta

obdelava spada v okvir primera iz člena 6(1), prvi pododstavek, točka (c), SUVVP (glej v tem smislu sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 71).

- 340 Glede primera zakonitosti iz člena 6(1), prvi pododstavek, točka (e), SUVVP je treba poudariti, da izpolnjevanje cilja nepristranskosti sodnikov, ki je med drugim poudarjen v obrazložitvenem memorandumu zakona o spremembah v zvezi z nacionalnimi določbami, ki jih Komisija izpodbija v okviru petega očitka, prispeva k zagotavljanju dobrega opravljanja sodniške funkcije, ki je naloga v javnem interesu v smislu te določbe navedene uredbe.
- 341 Tretjič, člen 9(1) SUVVP prepoveduje med drugim obdelave osebnih podatkov, ki razkrivajo posameznikovo politično mnenje ali versko ali filozofsko prepričanje. Glede na naslov tega člena 9 gre za „posebne vrste osebnih podatkov“, pri čemer so ti podatki v uvodni izjavi 10 SUVVP opredeljeni tudi kot „občutljivi podatki“.
- 342 Nekatere izjeme od take prepovedi so določene v členu 9(2) SUVVP. Kot izhaja iz člena 9(2)(g) te uredbe, se ta prepoved ne uporablja med drugim, kadar je zadevna obdelava potrebna iz razlogov bistvenega javnega interesa na podlagi prava Unije ali prava države članice, ki je sorazmerno z zastavljenim ciljem, spoštuje bistvo pravice do varstva podatkov ter zagotavlja ustrezne in posebne ukrepe za zaščito temeljnih pravic in interesov posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki.
- 343 Iz besedila člena 9 SUVVP tako izhaja, da se prepoved, ki jo določa, ob upoštevanju izjem, določenih s to uredbo, uporablja za kakršno koli obdelavo posebnih vrst podatkov, na katere se nanaša navedena določba, in za vse upravljavce, ki opravljajo tako obdelavo (glej v tem smislu sodbo z dne 24. septembra 2019, GC in drugi (Odstranitev povezav do občutljivih podatkov), C-136/17, EU:C:2019:773, točka 42).
- 344 Za ugotovitev, ali izpodbijane nacionalne določbe spadajo na področje uporabe člena 9 SUVVP, je treba najprej opozoriti, da se ta določba uporablja za obdelave, ki se ne nanašajo le na podatke iz te določbe, ki so sami po sebi občutljivi, temveč tudi na podatke, ki take informacije razkrivajo posredno, prek miselne operacije sklepanja ali primerjanja (glej v tem smislu sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 123).
- 345 Opozoriti je treba tudi, kot je razsodilo Sodišče, da široko razlago pojma „občutljivi podatki“ potrjuje cilj SUVVP, omenjen v točki 316 te sodbe, in sicer zagotoviti visoko raven varstva temeljnih svoboščin in pravic posameznikov, zlasti njihove zasebnosti, pri obdelavi osebnih podatkov v zvezi z njimi. Taka razlaga je tudi skladna s ciljem člena 9(1) SUVVP, ki je zagotoviti povečano varstvo v zvezi z obdelavami, ki lahko zaradi posebne občutljivosti zadevnih podatkov pomenijo – kot izhaja iz uvodne izjave 51 te uredbe – posebno hud poseg v temeljni pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, ki ju zagotavljata člena 7 in 8 Listine (glej v tem smislu sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točki 125 in 126 ter navedena sodna praksa).
- 346 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da zbiranje in spletna objava informacij v zvezi s preteklim „članstvom“ sodnika v „politični stranki“ in „funkcijo“, ki jo je opravljal v tej stranki, iz člena 88a(1), točka 3, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih pomenita obdelavo, ki lahko razkrije politično mnenje zadevne osebe v smislu člena 9(1) SUVVP.

- 347 Glede informacij v zvezi s preteklim ali sedanjim „članstvom“ sodnika v „združenju“ in „funkcijami“, ki jih ta sodnik opravlja v okviru tega združenja, ali preteklimi ali sedanjimi „funkcijami“, ki jih opravlja v organu „nepridobitne ustanove“, na katere se nanaša člen 88a(1), točki 1 in 2, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, je treba, kot je generalni pravobranilec ugotovil v točkah 244 in 245 sklepnih predlogov, ugotoviti, da ob upoštevanju zelo ohlapnih in nejasnih izrazov, ki jih je tako uporabil poljski zakonodajalec, zbiranje in spletna objava takih informacij glede na konkretno naravo zadevnih združenj in ustanov lahko razkrivata versko ali filozofsko prepričanje zadevnih oseb v smislu člena 9(1) SUVVP, kot trdi Komisija.
- 348 Iz tega sledi, da morajo izpodbijane nacionalne določbe za to, da se zanje ne bi uporabila prepoved iz tega člena 9(1), ustrezati enemu od primerov iz odstavka 2 navedenega člena 9 in izpolnjevati v njem določene zahteve, in sicer v tem primeru zahteve iz člena 9(2)(g) SUVVP.
- 349 Iz vsega navedenega izhaja, da ker izpodbijane nacionalne določbe spadajo na področje uporabe člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), in člena 9(1) SUVVP ter člena 7 in člena 8(1) Listine, je treba zdaj presoditi njihovo morebitno utemeljitev z vidika člena 6(3) in člena 9(2)(g) te uredbe ter člena 52(1) Listine.
- 350 V zvezi s tem iz točk 334, 337 in 342 te sodbe izhaja, da morajo za to, da bi izpodbijane nacionalne določbe kot pravne podlage za zadevne obdelave osebnih podatkov izpolnjevale zahteve, ki izhajajo iz člena 52(1) Listine, člena 6(3) SUVVP oziroma člena 9(2)(g) te uredbe, te obdelave med drugim izpolnjevati cilj v javnem interesu in biti sorazmerne z zakonitim ciljem, ki ga tako uresničujejo (glej v tem smislu sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 73).
- 351 V obravnavani zadevi Komisija v tožbi trdi, da iz obrazložitvenega memoranduma osnutka, na podlagi katerega je bil sprejet člen 88a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, izhaja, da ta osnutek izhaja iz želje po ohranitvi politične nevtralnosti in nepristranskosti sodnikov, zaupanja javnosti v to nepristranskost in, nazadnje, dostojanstva funkcij, ki jih opravljajo ti sodniki.
- 352 Republika Poljska se je v obrambo, da bi utemeljila sprejetje izpodbijanih nacionalnih določb, sklicevala na cilj, ki je okrepiti politično nevtralnost in nepristranskost sodnikov ter zaupanje pravnih subjektov v to nepristranskost, hkrati pa je v zvezi s to politično nevtralnostjo pojasnila, da je v obravnavani zadevi namen teh nacionalnih določb še posebej pravnim subjektom omogočiti, da so obveščeni o prejšnjih političnih dejavnostih zadevnih sodnikov, če te dejavnosti lahko vzbudijo dvom o objektivnosti sodnika v dani zadevi in s tem pripeljejo do njegove morebitne izločitve.
- 353 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da je cilj, ki ga tako zatrjuje Republika Poljska, ker zagotavlja politično nevtralnost in nepristranskost sodnikov ter zmanjšuje tveganje, da bi lahko nanje pri opravljanju funkcij vplivali vidiki v zvezi z zasebnimi ali političnimi interesi, kot je poudarjeno v točki 340 te sodbe, nesporno v javnem interesu in zato zakonit (glej po analogiji sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točki 75 in 76). Enako velja za cilj okrepiti zaupanje pravnih subjektov v obstoj take nepristranskosti.
- 354 Kot je Sodišče namreč že večkrat poudarilo, je zahteva po neodvisnosti in nepristranskosti sodišč, ki je neločljivo povezana z nalogo sojenja, del bistvene vsebine temeljne pravice do učinkovitega sodnega varstva in do poštenega sojenja, ki ima poglaviten pomen kot garant varstva vseh pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, in ohranitve skupnih vrednot držav članic, ki so

navedene v členu 2 PEU, zlasti vrednote pravne države (glej v tem smislu sodbi z dne 20. aprila 2021, *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, točka 51 in navedena sodna praksa, in z dne 29. marca 2022, *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, točka 94 in navedena sodna praksa).

- 355 V skladu z ustaljeno sodno prakso jamstva neodvisnosti in nepristranskosti, ki se zahtevajo na podlagi prava Unije, narekujejo obstoj pravil, ki se nanašajo zlasti na sestavo sodnega organa in razloge za izločitev njegovih članov, ter na podlagi katerih je mogoče odstraniti vsak legitimen dvom pravnih subjektov o zaščitenosti tega organa pred zunanji dejavniki in o njegovi nevtralnosti glede nasprotujočih si interesov (glej v tem smislu sodbo z dne 29. marca 2022, *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, točka 95 in navedena sodna praksa). Kot je bilo opozorjeno v točki 95 te sodbe, morajo ta pravila zlasti omogočiti, da se izključijo oblike bolj posrednega vplivanja, ki lahko usmerjajo odločitve zadevnih sodnikov, ter da se tako odpravi vtis, da ti sodniki niso neodvisni ali nepristranski, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi in v pravni državi pri pravnih subjektih zbujati sodstvo.
- 356 Iz tega sledi, da cilj, za katerega Republika Poljska trdi, da ga je želela uresničevati v tej zadevi, kot tak ustreza cilju v splošnem interesu, ki ga priznava Unija, v smislu člena 52(1) Listine, ali celo cilju v javnem interesu ter torej zakonitemu cilju v smislu člena 6(3) SUVP, pri čemer je tak cilj v javnem interesu poleg tega lahko opredeljen kot „bistven“ v smislu člena 9(2)(g) te uredbe.
- 357 Posledično v skladu s temi določbami prava Unije tak cilj dovoljuje omejitve uresničevanja pravic, zagotovljenih v členih 7 in 8 Listine, če se z njimi dejansko izpolnjuje ta cilj in če so sorazmerne s tem ciljem (glej v tem smislu sodbo z dne 1. avgusta 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 81).
- 358 V skladu z ustaljeno sodno prakso sorazmernost ukrepov, ki imajo za posledico poseganje v pravice, zagotovljene s členoma 7 in 8 Listine, zahteva spoštovanje zahtev glede primernosti in nujnosti ter zahteve po sorazmernosti teh ukrepov glede na zastavljeni cilj (sodba z dne 22. novembra 2022, *Luxembourg Business Registers*, C-37/20 in C-601/20, EU:C:2022:912, točka 63 in navedena sodna praksa).
- 359 Natančneje, odstopanja od varstva osebnih podatkov in njegove omejitve se določijo v mejah tega, kar je nujno potrebno, pri čemer je treba takrat, kadar je mogoče izbirati med več primernimi ukrepi za uresničitev zastavljenih zakonitih ciljev, uporabiti najmanj omejujočega. Poleg tega cilja splošnega interesa ni mogoče uresničevati brez upoštevanja tega, da ga je treba uskladiti s temeljnimi pravicami, na katere se nanaša ukrep, in sicer z uravnoteženjem, na eni strani, cilja splošnega interesa ter, na drugi strani, zadevnih pravic, da se zagotovi, da nevspečnosti, ki jih povzroča ta ukrep, niso nesorazmerne glede na zastavljene cilje. Tako je možnost upravičiti omejitev pravic, zagotovljenih s členoma 7 in 8 Listine, treba presoјati tako, da se oceni teža poseganja, ki ga pomeni taka omejitev, in preveri, ali je pomembnost cilja splošnega interesa, ki se uresničuje s to omejitvijo, v sorazmerju s to težo (sodbi z dne 1. avgusta 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 98 in navedena sodna praksa, ter z dne 22. novembra 2022, *Luxembourg Business Registers*, C-37/20 in C-601/20, EU:C:2022:912, točka 64 in navedena sodna praksa).
- 360 V skladu s tem je v uvodni izjavi 39 SUVP zlasti poudarjeno, da je pogoj nujnosti izpolnjen, kadar zastavljenega cilja v splošnem interesu ni mogoče razumno enako učinkovito doseči z drugimi sredstvi, ki manj posegajo v temeljne pravice posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, zlasti v pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov,

zagotovljeni v členih 7 in 8 Listine, pri čemer morajo biti odstopanja in omejitve načela varstva takih podatkov strogo omejeni na tisto, kar je nujno (glej v tem smislu sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 85 in navedena sodna praksa).

- 361 V teh okoliščinah je treba preveriti, prvič, ali so izpodbijane nacionalne določbe – ob domnevi, da jih dejansko vodi uresničevanje cilja v splošnem interesu, ki ga zatrjuje Republika Poljska – primerne za doseganje tega cilja. Po potrebi bo treba preučiti, drugič, ali je poseganje v temeljne pravice, zagotovljene s členoma 7 in 8 Listine, ki je posledica teh nacionalnih določb, omejeno na nujno potrebno, tako da navedenega cilja ne bi bilo mogoče razumno doseči enako učinkovito z drugimi sredstvi, ki bi manj posegala v te temeljne pravice, in tretjič, ali to poseganje ni nesorazmerno glede na ta isti cilj, kar zlasti pomeni tehtanje pomena navedenega cilja in teže navedenega poseganja (glej v tem smislu sodbo z dne 22. novembra 2022, Luxembourg Business Registers, C-37/20 in C-601/20, EU:C:2022:912, točka 66).
- 362 Na prvem mestu, glede vprašanja, ali je objava informacij, zbranih z zadevnimi izjavami, v *Biuletyn Informacji Publicznej* primerna za doseganje cilja v splošnem interesu, ki se domnevno zasleduje v obravnavani zadevi, je treba ugotoviti, da Republika Poljska ni podala jasnih in konkretnih pojasnil, v katerih bi navedla, iz katerih razlogov bi lahko obvezna spletna objava informacij o članstvu osebe v politični stranki, katere član je bila pred imenovanjem na mesto sodnika, in članstvu v politični stranki, katere član je bila v času sodniškega mandata pred 29. decembrom 1989, zdaj prispevala h krepitvi pravice pravnih subjektov, da o njihovi zadevi odloča sodišče, ki izpolnjuje zahtevo po nepristranskosti, in zaupanja teh subjektov v tako nepristranskost.
- 363 V zvezi s tem je treba poleg tega opozoriti, da je Sodišče že splošneje odločilo, da se ne more šteti, da lahko okoliščine prvega imenovanja sodnika v obdobju, v katerem je veljala nedemokratična ureditev Ljudske republike Poljske, kot take pri pravnih subjektih vzbudijo legitimne in resne dvome o neodvisnosti in nepristranskosti tega sodnika pri opravljanju njegove poznejše sodniške funkcije (sodba z dne 29. marca 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, točke od 82 do 84 in 107).
- 364 Poleg tega sprejetje nacionalnih določb, ki jih Komisija izpodbija v okviru petega očitka in so enako kot tiste, na katere se nanašata prvi in tretji očitek, vsebovane v zakonu o spremembah, ki je bil sprejet v naglici in v okoliščinah, opisanih v točkah od 141 do 145 in 291 te sodbe, omogoča, kot trdi Komisija, ugotovitev, da so bile te določbe v delu, v katerem se nanašajo na informacije o članstvu sodnikov v politični stranki, katere člani so bili pred imenovanjem, in članstvu v politični stranki, katere člani so bili v času sodniškega mandata pred 29. decembrom 1989, v resnici sprejete zato, da bi se škodilo poklicnemu ugledu zadevnih sodnikov in temu, kako jih dojemajo pravni subjekti, ali celo stigmatiziralo te sodnike ter, posledično, da bi se zaviral razvoj poklicne poti zadevnih oseb.
- 365 Iz navedenega izhaja, da ker se izpodbijane nacionalne določbe nanašajo na take informacije z obvezno navedbo naziva zadevne politične stranke, opravljanimi funkcijami in obdobjem članstva v tej stranki, to je na osebne podatke, ki so poleg tega „občutljivi“ v smislu člena 9 SUVP, te nacionalne določbe – tudi če bi bil dejansko njihov namen uresničevati zakoniti cilj, zatrjevan v obravnavani zadevi – nikakor niso primerne za doseganje tega cilja.

- 366 Ugotovitve v točkah od 362 do 365 te sodbe zadostujejo za izključitev možnosti, da izpodbijane nacionalne določbe, ker določajo zbiranje in spletno objavo informacij o članstvu osebe v politični stranki, katere član je bila pred imenovanjem na mesto sodnika, in članstvu v politični stranki, katere član je bila v času sodniškega mandata pred 29. decembrom 1989, izpolnjujejo zahteve, ki izhajajo iz načela sorazmernosti, določenega v členu 52(1) Listine ter členu 6(3) in členu 9(2)(g) SUVP. Iz tega sledi, da ker se navedene nacionalne določbe nanašajo na take informacije, kršijo tako določbe člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9(1) SUVP kot določbe člena 7 in člena 8(1) Listine.
- 367 Nasprotno pa v zvezi z drugimi informacijami, na katere se nanašajo izpodbijane nacionalne določbe, to je informacijami o sedanjem ali preteklem članstvu v združenju in sedanjem ali preteklem opravljanju funkcij v tem združenju ali nepridobitni ustanovi, ni mogoče *a priori* izključiti, da spletna objava takih informacij prispeva k razkritju obstoja morebitnih navzkrižij interesov, ki lahko vplivajo na opravljanje funkcij zadevnih sodnikov pri obravnavi konkretnih zadev, s tem, da spodbuja nepristransko opravljanje teh funkcij in torej krepitev zaupanja pravnih subjektov v izvajanje sodne oblasti (glej v tem smislu sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 83).
- 368 Zato je treba, na drugem mestu, preveriti, ali bi bilo cilj, ki ga zatrjuje Republika Poljska, razumno mogoče doseči enako učinkovito z drugimi ukrepi, ki bi manj posegali v pravice zadevnih sodnikov do spoštovanja njihovega zasebnega življenja in varstva njihovih osebnih podatkov, in ali ni zadevno poseganje nesorazmerno glede na ta cilj, kar med drugim zahteva tehtanje pomena tega cilja in resnosti tega poseganja.
- 369 Take presoje je treba med drugim opraviti ob upoštevanju vseh pravnih in dejanskih elementov v zvezi z zadevno državo članico, kot je obstoj drugih ukrepov, namenjenih zagotavljanju take nepristranskosti in preprečevanju navzkrižij interesov (glej v tem smislu sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 86).
- 370 Čeprav v zvezi s tem, kot trdi Komisija in kot izhaja iz točke 300 te sodbe, že obstajajo različne nacionalne določbe za uzakonitev in spodbujanje zagotavljanja nepristranskosti sodnikov na Poljskem, iz tega vseeno ne izhaja, da je treba za ukrepe, ki bi bili namenjeni še večji krepitvi te nepristranskosti, vključno z videzom nepristranskosti, in zaupanja pravnih subjektov v to nepristranskost, šteti, da presegajo to, kar je potrebno za take namene.
- 371 Poleg tega ni nujno, kot sugerira Komisija, da zagotavljanje zadevnih informacij organom, ki morajo odločiti ali preprečiti morebitna navzkrižja interesov, pravnim subjektom omogoča, da sami poznajo te informacije ali odkrijejo morebitni obstoj takih navzkrižij, ki izhajajo iz njih, ter se po potrebi sklicujejo na navedene informacije, da bi predlagali izločitev sodnika, ki mora odločiti v določeni zadevi. Prav tako lahko spletna objava teh informacij zadevnim pravnim subjektom načeloma omogoči, da so jim te informacije na voljo popolnoma pregledno in ne da bi morali opraviti formalnosti, katerih namen je dobiti informacije o osebah, ki morajo odločiti o sporih, v katerih so stranke. Taka preglednost lahko hkrati prispeva h krepitvi zaupanja teh pravnih subjektov v pravosodje.
- 372 Vendar je treba na eni strani poudariti, da se v obravnavanem primeru zadevni osebni podatki nanašajo med drugim na obdobja pred datumom, od katerega mora sodnik podati izjavo, zahtevano na podlagi izpodbijanih nacionalnih določb, in to ne glede na to, kako dolgo nazaj je bilo zadevno obdobje. Ker pa ni vsaj časovne omejitve za prejšnja obdobja, ki jih to zadeva, ni mogoče razumno šteti, da so zadevni ukrepi, v delu, v katerem se nanašajo na taka prejšnja

obdobja, omejeni na to, kar je nujno potrebno, da bi prispevali h krepitvi pravice pravnih subjektov, da v danem primeru o njihovi zadevi odloča sodišče, ki izpolnjuje zahtevo po nepristranskosti, in njihovega zaupanja v to nepristranskost.

- 373 Na drugi strani je treba ob upoštevanju sodne prakse, na katero je bilo opozorjeno v točki 359 te sodbe, za presojo sorazmernosti obdelave, ki jo izpodbija Komisija, oceniti resnost poseganja v temeljni pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, ki ga pomeni ta obdelava, ter preveriti, ali je pomembnost cilja v splošnem interesu, ki se z njo uresničuje, sorazmerna s to resnostjo.
- 374 Za oceno resnosti tega poseganja je treba med drugim upoštevati naravo zadevnih osebnih podatkov, zlasti njihovo morebitno občutljivost, ter naravo in konkretne podrobnosti obdelave navedenih podatkov, zlasti število oseb, ki imajo do njih dostop, in načine dostopa do njih (sodba z dne 1. avgusta 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 99 in navedena sodna praksa). Kot je bilo poudarjeno v točki 369 te sodbe, je treba v ta namen upoštevati tudi vse pravne in dejanske elemente v zvezi z zadevno državo članico.
- 375 V obravnavani zadevi je treba poudariti, prvič, da spletna objava zadevnih poimenskih informacij glede na namen zadevnih združenj ali nepridobitnih ustanov lahko razkrije informacije o nekaterih občutljivih vidikih zasebnega življenja zadevnih sodnikov, zlasti njihovo versko ali filozofsko prepričanje, zato take informacije, kot je bilo ugotovljeno zgoraj, spadajo na področje uporabe člena 9(1) SUVP.
- 376 Drugič, poudariti je treba, da so zaradi zadevne obdelave osebnih podatkov ti podatki na internetu prosto dostopni širši javnosti in posledično potencialno neomejenemu številu oseb, tako da taka obdelava osebnih podatkov lahko omogoči, da do navedenih podatkov prosto dostopajo tudi osebe, ki se želijo z osebnim položajem izjavitelja seznaniti iz razlogov, nepovezanih z zatrjevanim ciljem v splošnem interesu, ki je zagotoviti nepristranskost sodnikov in preprečiti navzkrižja interesov v zvezi z njimi (glej v tem smislu sodbo z dne 22. novembra 2022, Luxembourg Business Registers, C-37/20 in C-601/20, EU:C:2022:912, točka 42 in navedena sodna praksa).
- 377 Tretjič, upoštevati je treba tudi, kot trdi Komisija in kot je poudarjeno v točki 364 te sodbe, da v posebnih okoliščinah zadevne države članice, v katerih so bile sprejete izpodbijane nacionalne določbe, spletna objava zadevnih osebnih podatkov lahko na primer zadevne sodnike izpostavi tveganjem neupravičene stigmatizacije s tem, da neutemeljeno vpliva na to, kako jih dojemajo pravni subjekti in javnost na splošno, in tveganju, da bo njihova poklicna pot neupravičeno ovirana.
- 378 Zato je treba obdelavo osebnih podatkov, kakršna je ta, ki je uvedena z izpodbijanimi nacionalnimi določbami, šteti za posebej resno poseganje v temeljni pravici zadevnih oseb do spoštovanja zasebnega življenja in varstva njihovih osebnih podatkov, potrjeni v členu 7 in členu 8(1) Listine.
- 379 Resnost tega poseganja je torej treba uravnotežiti s pomembnostjo zatrjevanega cilja v splošnem interesu, ki je zagotoviti nepristranskost sodnikov, vključno z videzom nepristranskosti, in preprečiti navzkrižja interesov pri njih, hkrati pa povečati preglednost in zaupanje pravnih subjektov v to nepristranskost.

- 380 V ta namen je treba upoštevati med drugim resničnost in obseg tveganja, ki se tako domnevno preprečuje, in cilje, ki jih resnično zasledujejo izpodbijane nacionalne določbe, zlasti ob upoštevanju okoliščin, v katerih so bile te sprejete, tako da rezultat uravnoteženja, ki ga je treba opraviti med temi cilji na eni strani ter pravico zadevnih oseb do spoštovanja njihovega zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov na drugi strani, ni nujno enak za vse države članice (glej v tem smislu sodbo z dne 1. avgusta 2022, Vyrtausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 110 in navedena sodna praksa).
- 381 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da ob upoštevanju že omenjenega splošnega in posebnega nacionalnega okvira, v katerega se umeščajo izpodbijane nacionalne določbe, in posebej resnih posledic, ki bi lahko iz teh nacionalnih določb izhajale za zadevne sodnike, rezultat tehtanja poseganja, ki izhaja iz spletne objave zadevnih osebnih podatkov, in zatrjevanega cilja v splošnem interesu, ni uravnotežen.
- 382 V primerjavi s *statu quo ante*, ki izhaja iz predhodno obstoječega nacionalnega pravnega okvira, spletna objava zadevnih osebnih podatkov namreč pomeni potencialno precejšnje poseganje v temeljni pravici, zagotovljeni v členu 7 in členu 8(1) Listine, ne da bi bilo to poseganje v obravnavani zadevi mogoče utemeljiti z morebitnimi koristmi, ki bi lahko izhajale iz tega v smislu preprečevanja navzkrižij interesov pri sodnikih in povečanja zaupanja v njihovo nepristranskost.
- 383 V tem okviru je treba poleg tega poudariti, da se mora na podlagi pravil, ki se na splošno uporabljajo za status sodnikov in opravljanje sodniške funkcije, vsak sodnik izločiti iz vsake zadeve, v katerih bi lahko neka okoliščina, kot je njegovo sedanje ali preteklo članstvo v združenju oziroma sedanje ali preteklo opravljanje funkcije v tem združenju ali nepridobitni ustanovi, upravičeno vzbudila dvom o njegovi nepristranskosti.
- 384 Glede na vse navedeno je treba ugotoviti, da izpodbijane določbe kršijo tako določbe člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9(1) SUVVP kot določbe člena 7 in člena 8(1) Listine tudi v delu, v katerem se nanašajo na zbiranje in spletno objavo osebnih podatkov o sedanjem ali preteklem članstvu v združenju oziroma sedanjem ali preteklem opravljanju funkcije v tem združenju ali nepridobitni ustanovi.
- 385 V teh okoliščinah je treba peti očitke v celoti sprejeti v delu, v katerem se nanaša na kršitev teh določb prava Unije.
- 386 Ob upoštevanju vseh zgornjih preudarkov je treba ugotoviti, da:
- Republika Poljska s tem, da je pristojnost za odločanje v zadevah, ki imajo neposreden vpliv na status in opravljanje funkcij sodnika in pomožnega sodnika, kot so na eni strani predlogi za izdajo dovoljenja za začetek kazenskega postopka proti sodnikom in pomožnim sodnikom ali za odvzem njihove prostosti ter na drugi strani zadeve s področja delovnega prava in prava socialne varnosti v zvezi s sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in zadeve, ki se nanašajo na upokojitve teh sodnikov, prenesla na disciplinski senat, katerega neodvisnost in nepristranskost nista zagotovljeni, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU;
 - Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 107(1), točki 2 in 3, spremenjenega zakona o splošnih sodiščih in člen 72(1), točke od 1 do 3, spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, ki omogočata, da se preverjanje izpolnjevanja zahtev Unije po neodvisnem

in nepristranskem ter z zakonom predhodno ustanovljenem sodišču opredeli kot disciplinska kršitev, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine in na podlagi člena 267 PDEU;

- Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 42a(1) in (2) in člen 55(4) spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, člen 26(3) in člen 29(2) in (3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču, člen 5(1a) in (1b) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih ter člen 8 zakona o spremembah, na podlagi katerih je vsem nacionalnim sodiščem prepovedano preveriti, ali so izpolnjene zahteve, ki iz prava Unije izhajajo v zvezi z jamstvom neodvisnega in nepristranskega ter z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine in načela primarnosti prava Unije;
- Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 26(2) in od (4) do (6) ter člen 82, od (2) do (5), spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču ter člen 10 zakona o spremembah, ki določajo izključno pristojnost senata za izredni nadzor in javne zadeve za obravnavanje očitkov in pravnih vprašanj, ki se nanašajo na neobstoje neodvisnosti sodišča ali sodnika, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine ter na podlagi člena 267 PDEU in načela primarnosti prava Unije;
- je Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 88a spremenjenega zakona o splošnih sodiščih, člen 45(3) spremenjenega zakona o vrhovnem sodišču in člen 8(2) spremenjenega zakona o upravnih sodiščih, kršila pravico do spoštovanja zasebnega življenja in pravico do varstva osebnih podatkov iz člena 7 in člena 8(1) Listine ter iz člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9(1) SUVV.

387 V preostalem se tožba zavrne, in sicer v delu, v katerem Komisija s prvim očitkom predlaga, naj se ugotovi kršitev člena 267 PDEU.

Stroški

388 V skladu s členom 138(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker je Komisija predlagala, naj se Republiki Poljski naloži plačilo stroškov, in ker ta s svojimi predlogi v bistvenem delu ni uspela, ji je treba naložiti plačilo stroškov, vključno s stroški postopkov za izdajo začasne odredbe.

389 V skladu s členom 140(1) Poslovnika Kraljevina Belgija, Kraljevina Danska, Kraljevina Nizozemska, Republika Finska in Kraljevina Švedska nosijo svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

- 1. Republika Poljska s tem, da je pristojnost za odločanje v zadevah, ki imajo neposreden vpliv na status in opravljanje funkcij sodnika in pomožnega sodnika, kot so na eni strani predlogi za izdajo dovoljenja za začetek kazenskega postopka proti sodnikom in pomožnim sodnikom ali za odvzem njihove prostosti ter na drugi strani zadeve s področja delovnega prava in prava socialne varnosti v zvezi s sodniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) in zadeve, ki se nanašajo na upokožitev teh sodnikov, prenesla**

na disciplinski senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), katerega neodvisnost in nepristranskost nista zagotovljeni, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.

2. Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 107(1), točki 2 in 3, ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zakon o organizaciji splošnih sodišč) z dne 27. julija 2001, kakor je bil spremenjen z ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (zakon o spremembi zakona o organizaciji splošnih sodišč, zakona o vrhovnem sodišču in nekaterih drugih zakonov) z dne 20. decembra 2019, in člen 72(1), točke od 1 do 3, ustawa o Sądzie Najwyższym (zakon o vrhovnem sodišču) z dne 8. decembra 2017, kakor je bil spremenjen z navedenim zakonom z dne 20. decembra 2019, ki omogočata, da se preverjanje izpolnjevanja zahtev Evropske unije po neodvisnem in nepristranskem ter z zakonom predhodno ustanovljenem sodišču opredeli kot disciplinska kršitev, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in na podlagi člena 267 PDEU.
3. Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 42a(1) in (2) in člen 55(4) zakona o organizaciji splošnih sodišč, kakor je bil spremenjen z zgoraj navedenim zakonom z dne 20. decembra 2019, člen 26(3) in člen 29(2) in (3) zakona o vrhovnem sodišču, kakor je bil spremenjen z navedenim zakonom z dne 20. decembra 2019, člen 5(1a) in (1b) ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (zakon o organizaciji upravnih sodišč) z dne 25. julija 2002, kakor je bil spremenjen z navedenim zakonom z dne 20. decembra 2019, ter člen 8 zadnjenavedenega zakona, na podlagi katerih je vsem nacionalnim sodiščem prepovedano preveriti, ali so izpolnjene zahteve, ki iz prava Unije izhajajo v zvezi z jamstvom neodvisnega in nepristranskega ter z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine o temeljnih pravicah in na podlagi načela primarnosti prava Unije.
4. Republika Poljska s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 26(2) in od (4) do (6) ter člen 82, od (2) do (5), zakona o vrhovnem sodišču, kakor je bil spremenjen z zgoraj navedenim zakonom z dne 20. decembra 2019, ter člen 10 zadnjenavedenega zakona, ki določajo izključno pristojnost Izba Kontroli Nadzwycajnej i Spraw Publicznych (senat za izredni nadzor in javne zadeve) pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) za obravnavanje očitkov in pravnih vprašanj, ki se nanašajo na neobstoje neodvisnosti sodišča ali sodnika, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi določb člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine o temeljnih pravicah ter na podlagi člena 267 PDEU in načela primarnosti prava Unije.
5. Republika Poljska je s tem, da je sprejela in ohranila v veljavi člen 88a zakona o organizaciji splošnih sodišč, kakor je bil spremenjen z zgoraj navedenim zakonom z dne 20. decembra 2019, člen 45(3) zakona o vrhovnem sodišču, kakor je bil spremenjen z navedenim zakonom z dne 20. decembra 2019, in člen 8(2) zakona o organizaciji upravnih sodišč, kakor je bil spremenjen z navedenim zakonom z dne 20. decembra 2019, kršila pravico do spoštovanja zasebnega življenja in pravico do varstva osebnih podatkov iz člena 7 in člena 8(1) Listine o temeljnih pravicah ter iz člena 6(1), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člena 6(3) in člena 9(1) Uredbe

(EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov).

6. V preostalem se tožba zavrne.

7. Republiki Poljski se naloži, da poleg svojih stroškov nosi tudi stroške, ki so nastali Evropski komisiji, vključno s stroški v zvezi s postopki za izdajo začasne odredbe.

8. Kraljevina Belgija, Kraljevina Danska, Kraljevina Nizozemska, Republika Finska in Kraljevina Švedska nosijo svoje stroške.

Podpisi